

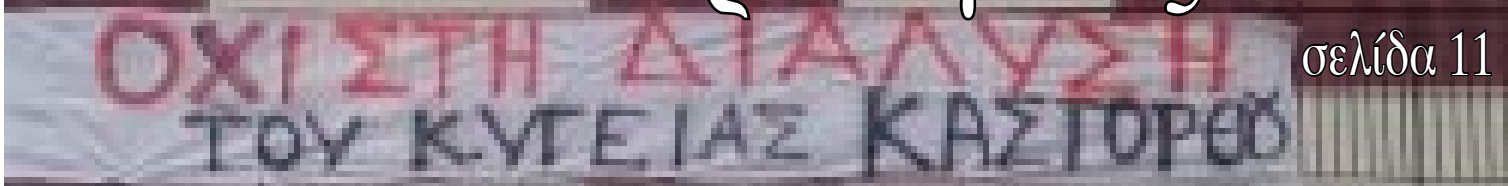

ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΥ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΟΣ "Ο ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ" ◇ ΤΕΥΧΟΣ 34, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2016

Υποβαθμίζεται το Κέντρο Υγείας

σελίδα 11

ΠΟΡΤΕΣ

Το **ΕΥΛΟ** ΚΑΙ ΤΟ **ΣΙΔΕΡΟ** είναι εκείνο που κυριαρχεί στην κεντρική πόρτα του σπιτιού
ΣΕΛ. 5

ΣΤΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Τη Μουτζουροδευτέρα οργανώθηκε το παραδοσιακό καρναβάλι
ΣΕΛ. 4

ΚΩΣΤΑΣ ΣΓΟΥΡΔΑΣ

Άριστος τεχνίτης μαρμαροκατασκευών και μαρμαροτεχνικής
ΣΕΛ. 28

Σημείωμα του Εκδότη

Όταν βρίσκεσαι για μακρύ διάστημα μέσα σε κρίση, κοινωνική, οικονομική και πολιτική, και κάνεις τον απολογισμό της χρονιάς που πέρασε αναρωτιέσαι σε ποια σημεία να στοχεύσεις το μέτρημα, διότι τα συνολικά είναι απογοητευτικά. Όμως πέρα από τον προσωπικό αγώνα του καθενός μας χρειάζονται και οι κοινωνικές παράμετροι για να είσαι ολοκληρωμένος άνθρωπος. Και υπάρχει ένας άξονας που η χώρα, κατά τη γνώμη μας, δεν πτωχεύει, και αυτός είναι ο πολιτιστικός. Εξάλλου και αυτό πολιτιστικό έντυπο είναι που δημιουργείται και κυκλοφορεί με την αφιλοκερδή συνεισφορά πολλών ανθρώπων. Και πράγματι ο πολιτισμός στην Ελλάδα είναι σημαντικός σήμερα και ίσως και να

αποτελέσει την κινητήρια δύναμη για να βγούμε από το βάλο που έχουμε κολλήσει. Θέατρο, μουσική, χορός, εικαστικές τέχνες, όλα στα μέγιστα, σήμερα που δεν έχουμε χρήματα, που είμαστε απογοητευμένοι, και όμως η αληθινή έκφραση δε σκλαβώνεται. Άκουγα μια συνέντευξη του παγκόσμια καταξιωμένου σκηνοθέτη Θεόδωρου Τερζόπουλου που, μεταξύ των άλλων χωρών, έχει σκηνοθετήσει πολλά θεατρικά έργα στη Ρωσία. Έλεγε λοιπόν ότι την εποχή της Περεστρόικα που η Ρωσία βίωσε πρωτοφανή οικονομική κρίση, πολύ χειρότερη από τη δική μας, ο πολιτισμός είχε απογειωθεί, οι καλύτερες παραστάσεις τότε έγιναν και οι Ρώσοι, κάνοντας οικονομία από αλλού, με το κεφάλι ψηλά, από τις έξι το

απόγευμα συνωστίζονταν στις ουρές για να δουν μια καλή παράσταση. Δεν είναι τυχαίο ότι αποτελούν την πρώτη δύναμη στο θέατρο. Ελπίζουμε και εμείς να δίνουμε τον αγώνα μας για καλύτερες και ουσιαστικότερες πολιτιστικές δράσεις γιατί θεωρούμε ότι αποτελούν ουσιαστικό στήριγμα ειδικά σε αυτούς τους καιρούς. Το τεύχος αυτό του Πολυδεύκη άργησε να βγει λόγω ανυπέβλητων εμποδίων τα οποία όμως τώρα έχουν αισίως ξεπεραστεί. Ακόμη και αργοπορημένοι πιστεύουμε ότι δεν είμαστε μαγατιάτικοι. Η ύλη καλύπτει όλο το διάστημα από το Σεπτέμβριο έως τις αρχές του νέου χρόνου. Ευελπιστούμε να καλύψουμε το κενό σύντομα. Έτσι ήδη

ετοιμάζεται και η ύλη του επόμενου τεύχους. Θέλουμε να ευχαριστήσουμε όσους μας στηρίζουν οικονομικά ώστε να καταφέρνουμε να φτάνουμε σε έντυπη μορφή μέχρι τη μακρινή Αυστραλία, την Αμερική, τον Καναδά, την Ευρώπη και οπουδήποτε αλλού υπάρχει πατριώτης μας. Επίσης να ευχαριστήσουμε όσους στηρίζουν το περιοδικό με άρθρα τους, φωτογραφίες, ειδήσεις και πληροφορίες που μας δίνουν, ακόμη και αυτούς που μέσω των σελίδων κοινωνικής δικτύωσης πολλές φορές μας διαθέτουν υπέροχες φωτογραφίες. Από όλο το Διοικητικό Συμβούλιο
ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ. ΤΟ 2017
ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΟ
ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ

Έντυπη εφημερίδα
«ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ»

Ιδιοκτήτης: Πολιτιστικός Σύλλογος Καστορείου
«ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ»

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καστόρειο
Λακωνίας, τ.κ. 23059, τηλ.: 6973208890,
6944377514

www.polydeuces.gr, www.polydefkis.gr,
www.polydefkis.gr, e-mail: info@polydeuces.gr

Εκδότης: Η Πρόεδρος Ευγενία Λαμπή
Συντακτική Επιτροπή: Βαρβάρα Κεμερίδου,
Γιάννης Αρφάνης, Ελένη Βλαχογιάννη,
Αναστασία Καδρακάκη, Ευγενία Λαμπή,
Γαρυφαλιά Ρουμελιώτη, Θάνας Τζωρτζάκης.

Αγροτικά, Αθλητικά: Γιάννης Αρφάνης

Επιστημονικά: Ευγενία Λαμπή,

Κοινωνικά: Ελένη Βλαχογιάννη, Καίτη
Σμυρνιού

Οικονομικά: Κων/νος Καλκανδής, Θάνας
Τζωρτζάκης

Πολιτιστικά - Λαογραφικά: Βαρβάρα

Κεμερίδου, Θεοδώρα Δαρειώτη-Πελεκάνου

Φωτογραφικό υλικό: Βασίλης Λαγανάς,

Κων/νος Χ. Λαγανάς Γιάννης Αρφάνης,

Γιώργος Κουρεμπής, Γιώργος Λαγανάς, Θ.

Ανδριανός, Π. Γεώργαρης, Καίτη Σμυρνιού,

Ηλίας Γρηγοράκης

Χορηγίες: Καίτη Σμυρνιού

Καστανιώτικα: Γιώργος Λαγανάς

Ανταποκριτές: Καστόρι - Βόρειοι Δήμοι:

Δημητράκης Κραμποβίτης, Θεόδωρος

Αλαφόγιαννης, Παναγιώτης Λαμπράκης,

Θανάσης Δημητράκοπουλος, Νίκος Λαγανάς

ΗΠΑ, Βοστώνη: Eugenia Markos,

Νέα Υόρκη: Panagiotis Pantazis, Αλάσκα:

María Bascous

Αυστραλία: Angela Vasilas, M. Glyopidis

Εκτύπωση: Stilvopress, 25ης Μαρτίου 124,

Περιστέρι, τηλ.: 210 57 81 638, e-mail:

stilvopress@gmail.com:

Καστανιώτικα

Από την τηλεόραση του ALPHA, στην εκπομπή του Ν. Μάνεση «60 ΛΕΙΠΑ ΕΛΛΑΔΑ» η περιοχή μας είχε την τιμητική της. Γυρισμένη με γρήγορο ρυθμό άφησε θετικές εντυπώσεις στους τηλεθεατές και οι περισσότεροι εισπράξαμε θετικά σχόλια από τον περίγυρό μας για τις ομορφιές του τόπου μας. Δεν θα κουραστώ να το τονίζω, πρέπει όλα αυτά να τα κεφαλαιοποιήσουμε και όλοι, αυτοδιοίκηση, σύλλογοι, κάτοικοι σε συνεργασία, να κάνουμε την περιοχή μας προορισμό ήπιου τουρισμού.

Έφυγε από την ζωή αθόρυβα όπως έζησε ο Σπύρος Κωνσταντάκης. Ο Σπύρος τέλειωσε το σχολείο στο χωριό, σπούδασε μηχανικός αυτοκινήτων στην Αθήνα και εξελίχτηκε σε αυθεντία πάνω στις μηχανές των αυτοκινήτων. Αρρώστησε όμως και η πορεία του ανακόπη βίαια. Δυστυχώς ο θάνατός του μαθεύτηκε με καθυστέρηση και έκανε άσχημη εντύπωση, που δεν χτύπησε και για τον Σπύρο η καμπάνα στο χωριό, όπως συνήθως γίνεται για όλους τους πατριώτες που κλείνουν τα μάτια μακριά από τον τόπο μας. Όσοι τον ζήσαμε, τον γνωρίσαμε,

λέμε «ας είναι ελαφρύ το χόμα που τον σκεπάξει».

Μεγάλη αναστάτωση έχει προκαλέσει πανελλαδικά η ανάρτηση των Δασικών Χαρτών. Εκτάσεις που δεκαετίες είναι καλλιεργήσιμες εμφανίζονται σαν δασικές. Η χαρτογράφηση έγινε έχοντας ως οδηγό τις αεροφωτογραφίες του 1945 που εξ αιτίας του πολέμου πολλές εκτάσεις ήταν ακαλλιεργήτες λόγω των δύσκολων συνθηκών, έφερε τα πάνω κάτω και έβαλε σε περιπέτειες τους κατόχους γης. Ας ελπίσουμε ότι θα ακουστούν οι έντονοι διαμαρτυρίες όλων, όμως καλό είναι να βρούμε από υποθηκοφυλάκεια, πρωτοδικεία κ.λπ., έγγραφα, συμβόλαια και διαθέσεις για να υπερασπίσουμε με επιτυχία τις ενστάσεις μας.

Νεκρός βρέθηκε στο βουνό στη θέση “Μπουρσάκα” όπου ζούσε μόνος τα τελευταία χρόνια ο Παναγιώτης Παναγιωτόπουλος. Ο Παναγιώτης Παναγιωτόπουλος ήταν από τους τελευταίους αντάρτες του Δημοκρατικού Στρατού, αυτόπτης μάρτυρας των τραγικών γεγονότων που συνέβησαν με τα απομεινάρια του ΔΣΕ στον Β. Ταΰγετο.

Ήταν μαζί με τον Γιώργη Παπαδόπουλο (Μπαμπαλέτσο) όταν τα υπολείμματα της 3^{ης} Μεραρχίας του ΔΣΕ ελίσσονταν στα δάση του Βόρειου Ταΰγету. Τι έγινε εκείνη την φοβερή νύχτα ξημερώματα της 8ης Σεπτεμβρίου 1949 στην θέση «Γραμμένη Πέτρα», που βρήκε νεκρό η αυγή τον Μπαμπαλέτσο από τα σημαντικότερα στελέχη του ΔΣΕ Πολιτικό Επίτροπο Ταΰγету ηγετική μορφή και λαμπρό μυαλό; Έπεσε από τα πυρά του Εθνικού στρατού; αυτοκτόνησε; δολοφονήθηκε από τους συντρόφους του; Δεν έχω καμιά πληροφορία αν ο μακαρίτης είχε μιλήσει για όλα τα τραγικά γεγονότα σε κανένα, αν έχει αφήσει κανένα γραπτό του, θα έχει ενδιαφέρον μεγάλο. Με την ευκαιρία αυτή θα ήθελα να παρακαλέσω όποιον πατριώτη γνωρίζει κάτι και θέλει να μιλήσει για εκείνη την εποχή, να έρθει σε επαφή μαζί μου να καταγραφούν οι μαρτυρίες όχι για να ζύσουμε πληγές αλλά να μην πέσουν στη λήθη τα ιστορικά γεγονότα.

Γεια σας πατριώτες
Ο Καστανιώτης
gld@otenet.gr

Δεν έχουν περάσει δύο χρόνια από τη μεγάλη καταστροφή που έπληξε τις εκτροφές ζώων της περιοχής μας και πολλών άλλων περιοχών της Ελλάδας. Ευχόμαστε να μη ζήσουν οι παραγωγοί μας παρόμοια κατάσταση. Η τελευταία επιστημονική γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια Τροφίμων, το Μάρτιο 2017, σχετικά με τη νόσο και τα μέτρα προφύλαξης, μου έφερε στη μνήμη τόσο την καταστροφή, όσο και την εκδήλωση που είχε γίνει στο Καστόρι το καλοκαίρι του 2015, όπου εκφράστηκε η διαφωνία μεταξύ δύο επιστημόνων διαφορετικών ειδικοτήτων (ένας γεωπόνος και ένας κτηνίατρος) σχετικά με την αντιμετώπιση.

άρχισε να αντιμετωπίζεται επίσημα όσον αφορά στην καταπολέμηση, παρακολούθηση και επιτήρηση από το 2000. Καθώς συσσωρεύονται νέες επιστημονικές παρατηρήσεις εξελίσσεται και ο τρόπος αντιμετώπισης. Έτσι τώρα, το Μάρτιο του 2017 έχουμε τις τελευταίες συστάσεις. Το συμπέρασμα της διαρκούς παρακολούθησης είναι ότι το μόνο αποτελεσματικό μέτρο για το ξερίζωμα του καταρροϊκού πυρετού από την Ευρώπη είναι τα διαρκή προγράμματα μαζικού εμβολιασμού για πέντε χρόνια σε συνδυασμό με τη βελτιωμένη παρακολούθηση από τις Αρχές. Το ξερίζωμα το καταρροϊκού πυρετού είναι πολύ δύσκολο και χρειάζεται εμβολιασμό για πέντε συνε-

στήσουν τα εμβόλια αναποτελεσματικά. Έτσι η ανοσία ξεκινάει μετά από 21 ημέρες από τη δεύτερη δόση του βασικού σχήματος εμβολιασμού. Επίσης, κάποια είδη από σκνί-

στο χώρο. Ελπίζω ότι δεν επιμένουν ακόμη κάποιες Αρχές ότι η λύση είναι οι ψεκασμοί. Το κόστος των ψεκασμών είναι πολύ μεγάλο και το αποτέλεσμα μηδαμινό. Και μετά βάζου-

Τελειώσαμε με τον καιαρροϊκό πυρετό;

Επειδή πλησιάζει η εποχή των κουνουπιών και οφείλω να πω δε γνωρίζω τι μέτρα έχουν ληφθεί για αντιμετώπιση πιθανής επιδημίας, αποφάσισα να συνεισφέρω μεταφέροντας τις τελευταίες επιστημονικές συστάσεις της γνωμοδότησης παρότι δεν αποτελεί αντικείμενο της επιστήμης μου. Κάνω απλώς μεταφορά και ο αναγνώστης ας κρίνει.

Ο καταρροϊκός πυρετός (Bluetongue) είναι μια ασθένεια που οφείλεται σε ιό που μεταδίδεται μέσω «φορέων», εντόμων, και προσβάλλει οικόσιτα και άγρια μηρυκαστικά, όπως πρόβατα, γίδια, βοοειδή και ελάφια. Μέχρι τώρα έχουν ταυτοποιηθεί 26 ορότυποι του ιού με διαφορετική δραστηριότητα. Πρέπει να σημειωθεί ότι δεν προσβάλλει τον άνθρωπο αλλά μπορεί να προκαλέσει τεράστια ζημιά στο ζωικό κεφάλαιο μιας χώρας. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο η νόσος

χόμενα έτη του 95% των ευαίσθητων ζώων. Αυτός ο μαζικός εμβολιασμός πρέπει να προωθηθεί από το κράτος με κατάλληλες ενημερωτικές δράσεις προς τους κτηνοτρόφους και να συνδυαστεί με αποτελεσματικά συστήματα επιτήρησης από τις κτηνιατρικές υπηρεσίες, ώστε να είναι ικανές να ανιχνεύουν την επικράτηση του ιού σε ποσοστό χαμηλότερο του 1% στην υπό επιτήρηση περιοχή. Αλλιώς, ενώ οι παραγωγοί και οι Αρχές θα νομίζουν ότι το κακό τελείωσε, η ασθένεια θα ξαναεμφανιστεί μετά την παύση των μαζικών εμβολιασμών.

Η γνωμοδότηση επισημαίνει ότι τα νεογέννητα ζώα παίρνουν αντισώματα από τις μητέρες τους που τα προστατεύουν για περίπου τρεις μήνες. Μάλιστα αν αρχίσει ο εμβολιασμός τους κατά την περίοδο αυτή, τα αντισώματα μπορεί να κατα-

πες που μεταφέρουν την ασθένεια είναι ενεργές καθ' όλη τη διάρκεια του έτους – ειδικά στις χώρες με ήπιους χειμώνες όπως οι μεσογειακές και στις οποίες η μετάδοση μπορεί να γίνει οποιαδήποτε εποχή του χρόνου. Σε αντίθεση με τις χώρες της βόρειας Ευρώπης που τους τρεις μήνες του χειμώνα η μετάδοση σταματά. Δηλαδή ευτυχώς που φέτος είχαμε βαρύ χειμώνα.

Πολύ κρίσιμο, πρέπει να σημειωθεί, ότι μέχρι σήμερα, δεν υπάρχει απόδειξη ότι η χρήση εντομοκτόνων και αποθητικών μειώνει τη μετάδοση του ιού του καταρροϊκού πυρετού

με και μια ταμπέλα, το κράτος δεν πληρώνει για ψεκασμούς και δεν προστατεύονται τα ζώα μας. Όσοι είχαν συμμετάσχει σε

εκείνη την ενημερωτική εκδήλωση θα θυμούνται τη συζήτηση.

Ελπίζω ότι οι κτηνιατρικές Υπηρεσίες, με το ελάχιστο προσωπικό που έχουν τουλάχιστον στην περιοχή μας, θα καταφέρουν να στηρίξουν τους παραγωγούς μας. Αλλά όπως έχουμε ξαναπεί αρκετοί νέοι ασχολούνται με την κτηνοτροφία και θα πρέπει να βρίσκονται σε εγρήγορση.

Πηγή: EFSA Journal 2017; 15(3):4698

ΕΛ

Αν οι παραγωγοί και οι Αρχές νομίσουν ότι το κακό τελείωσε, η ασθένεια θα ξαναεμφανιστεί μετά την παύση των μαζικών εμβολιασμών

Μουτζουροδευτέρα στο Καστόρι και φέτος

Οι Απόκριες γιορτάστηκαν και φέτος με αρκετές εκδηλώσεις. Την Τσικνοπέμπτη 16 Φεβρουαρίου 2017 οι μαθητές του Μουσικού Σχολείου Σπάρτης ήλθαν εκδρομή στο Καστόρειο και μαζί με τους μαθητές του Γυμνασίου και Λυκείου και τους καθηγητές τους γιόρτασαν την ημέρα. Τσίκνισαν ψήνοντας σουβλάκια, τραγούδησαν, έπαιξαν μουσική και χόρεψαν υπό τους ήχους της. Στη γιορτή βοήθησαν ο Σύλλογος Γονέων Γυμνασίου και Λυκείου Καστορείου. Την ίδια μέρα και ο Σύλλογος γονέων του Δημοτικού Σχολείου πραγματοποίησε με τη βοήθεια των δασκάλων του Δημοτικού και του Νηπιαγωγείου τη δική τους γιορτή στο Δημοτικό Σχολείο για τα παιδιά με την παρουσία κλόουν.

Το Σάββατο 25 το απόγευμα έγιναν τα προεόρτια της Μουτζουροδευτέρας. Στην πλατεία τα παιδιά γιόρτασαν και χόρεψαν με την κλόουν Αφρουλίτσα και την παρέα της και ο ουρανός γέμισε με εκατοντάδες αερόστατα προσφορά των Συλλόγων «Πολυδεύκη» (100 αερόστατα) και Λουσίνα (50 αερόστατα) που πέταξαν τα παιδιά. Στη συνέχεια παιδιά και μεγάλοι μασκαρεμένοι γύρισαν τα σοκάκια του χωριού και τα καταστήματα σκορπίζοντας χαρά και διασκέδαση.

Τη Μουτζουροδευτέρα οργανώθηκε το παραδοσιακό καρναβάλι με ευφάνταστα άρματα και πεζοπόρα, σχολιάζοντας τα επίκαιρα γεγονότα. Αξίζει πραγματικά να σημειωθεί η εξαιρετική δημιουργικότητα των συμμετεχόντων, ο οποίοι με ελάχιστα μέσα

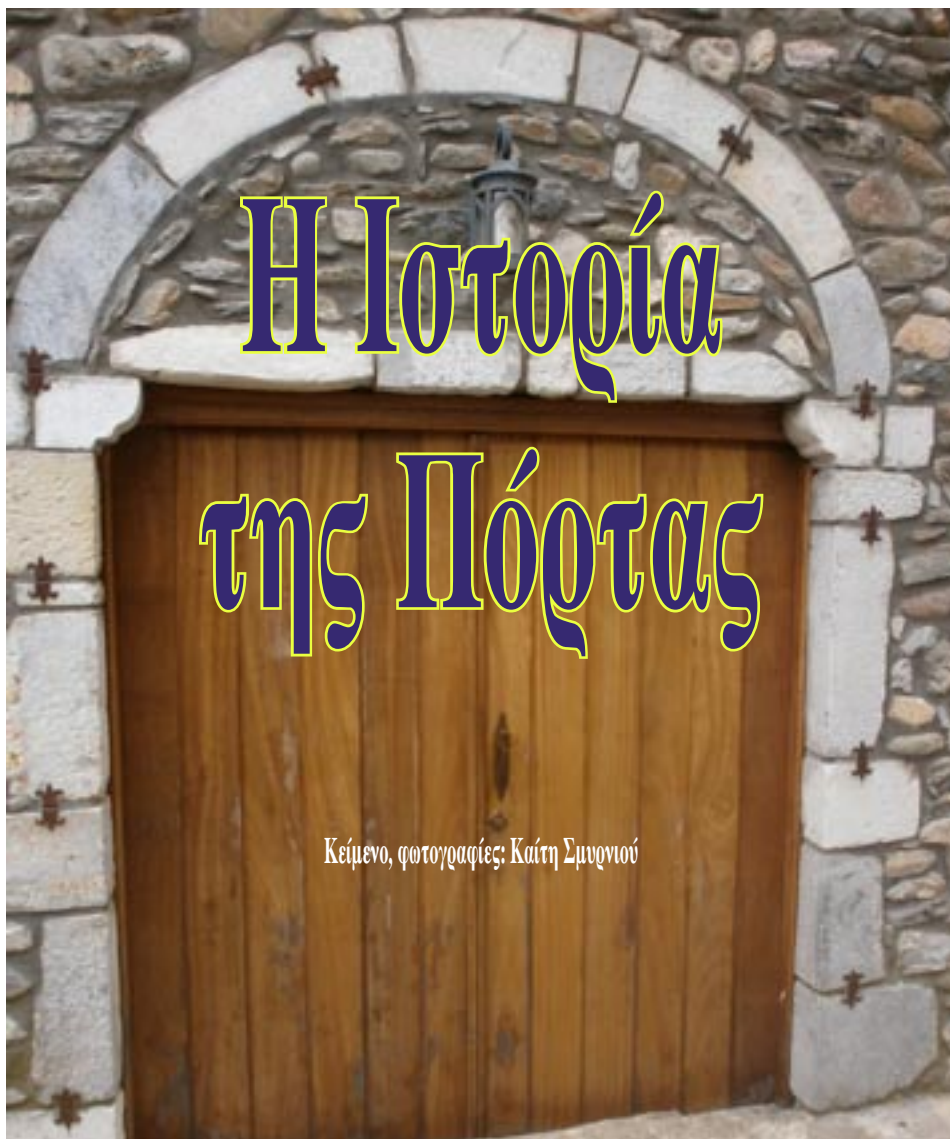
έφτιαξαν αξιόλογες κατασκευές. Ο καιρός φέτος, μετά από χρόνια, ήταν καλός και η προσέλευση του κόσμου πολύ μεγάλη. Αξίζουν συγχαρητήρια στην καρναβλική επιτροπή που την αποτελούν οι φορείς του Καστορείου και στον Πρόεδρό της Βασίλη Λαγανά, στους συμμετέχοντες αλλά και στους κατοίκους που βοήθησαν στη διοργάνωση. Και βέβαια δεν έλειψε η παραδοσιακή φασολάδα, πάντα προσφορά του Συλλόγου Λουσίνα και άψογης εκτέλεσης από τον Πρόεδρό της Κ. Λαγανά. Στην εκδήλωση χαιρετισμό απηύθυναν, ο πρόεδρος της οργανωτικής επιτροπής Βασίλης Λαγανάς που κήρυξε την έναρξη, ο Δήμαρχος Σπάρτης κ. Βαγγέλης Βαλιώτης η Πρόεδρος του Ν.Π. Πολιτισμού και Περιβάλλοντος του Δήμου Σπάρτης κ. Γεωργία Γαλανοπούλου, ο Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου Γεώργιος Οικονομάκης. Παραβρέθηκαν επίσης ο Βαγγέλης Νικολακάκης και ο Μάριος Τζωρτζάκης. Το θέμα της ημέρας προλόγισε η Γαρυφαλλιά Ρουμελιώτη – Παπαδημητράκη, μέλος του ΔΣ του Πολυδεύκη και το Καρναβάλι παρουσίασαν απεσταλμένοι του ΝΠΠ&Π του Δήμου Σπάρτης η Φωτεινή Γάγκα, Στέφανος Παπασυριδής, και Ανδρέας Μουνδρούκας.

Η εκδήλωση στηρίχθηκε οικονομικά από το Ν.Π. Πολιτισμού και Περιβάλλοντος του Δήμου Σπάρτης και συνδιοργανώθηκε από όλους τους φορείς και τους κατοίκους της Κομόπολής μας.

Και του χρόνου

Κείμενο: ΕΒ - ΕΛ
Φωτογραφίες: Κ.Χ.Λαγανάς

Κείμενο, φωτογραφίες: Κάτη Σμυρνοπού

Θυμήθηκα μικρό παιδί να κοιτάζω τις αυλόπορτες και σκέφτηκα να τις παρατηρήσω και να τις φωτογραφίσω

Παρατηρώντας τις διαπίστωνα ότι:

Από τα παλιά χρόνια ο άνθρωπος έδινε ιδιαίτερη σημασία στο να φιλοτεχνήσει, και να σχεδιάσει την κεντρική πόρτα του σπιτιού του. Αποτελούσε για τους ενοίκους του κάτι σαν ζωγραφιά, κάτι σαν μια αγκαλιά υποδοχής που θα έδινε το δικό της στίγμα υποδεχόμενη τον επίδοξο επισκέπτη αλλά ακόμα και τους ενοίκους του.

Το παρατήρησα άλλωστε στο χρώμα, στη σχεδίαση, στο γενικότερο περιβάλλον διακόσμησης.

Η ΠΟΡΤΑ της λαϊκής παραδοσιακής κατοικίας είναι και αυτή ένα "σήμα κατατεθέν" του λαϊκού μας πολιτισμού και της παράδοσης.

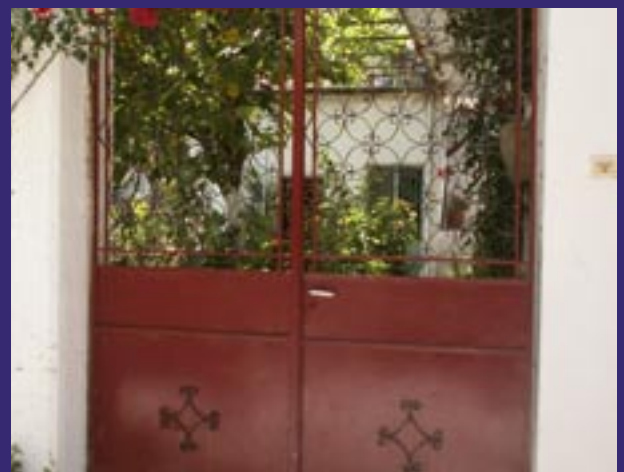
Το ΞΥΛΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΙΔΕΡΟ είναι εκείνο που κυριαρχεί στην κεντρική πόρτα του σπιτιού μαζί με τα μεταλλικά εξαρτήματα που προστέθηκαν για τη λειτουργικότητά της.

Οι άνθρωποι ακολουθούσαν αρμονικά τα χρώματα της φύσης γύρω τους και έτσι έχουμε τα γήινα χρώματα, το γαλάζιο σε όλες του τις αποχρώσεις και πολλά άλλα χρώματα.

Ας απολαύσουμε λοιπόν τις πανέμορφες πόρτες του χωριού, ας αφήσουμε τα χρώματα να γεμίσουν τα μάτια και τα συναισθήματά μας, ας απολαύσουμε την τέχνη, ας αφουγκραστούμε όσα έχουν να μας πουν, έτσι που στέκουν κλειστές μεγαλόπρεπες. Σαν μια εκφραστική αγκαλιά έτοιμη να μας υποδεχτεί

Θα κλείσω εδώ τον όμορφο περίπατό μου μπροστά σε κλειστές πόρτες, θα κρατήσω όμορφα σφαλισμένα στα μάτια μου όλη αυτή τη μαγεία των χρωμάτων και της τέχνης, όλη αυτή την αύρα που εισέπραξα από τη δημιουργική δύναμη που μπορεί ο άνθρωπος να βάλει απλά στην καθημερινή του ζωή.

ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ

Διηγήσεις του παππού Δημητρακάκη

Από την έκδοση του ΠΟΛΥΔΕΥΚΗ με ενθυμήματα και διηγήσεις
(Επιλογή - επιμέλεια Θ. Πελεκάνου)

Αποσπάσματα από τις διηγήσεις του Δημ. Γ. Δημητρακάκη από το Καστρί Β. Λακεδαιμόνος, ο οποίος εθήτευσε στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και στο Κοινοβούλιο, στα χρόνια του Όθωνα κυρίως.

Κατά το 1824 Τούρκοι δια των Δυτικών Αγράφων εισήρχοντο εις το εσωτερικόν της Δυτικής Ελλάδος, τα κατά την Ευρυτανίαν και ορεινόν Βάλτον στρατιωτικά σώματα υπεχώρουν εν οίς και το του Καραϊσκάκη, το οποίον διωκόμενον αφίκετο εις τα στενά του Καμπύλου ποταμού (Στοβολάκου) και ητοιμάζετο να υποχωρήσει ακόμη αφού είχε διαβή λειποταμίας(ς), περιορισθή εις μόνους τους 120 περίπου άνδρας και να αφήσει τους Τούρκους ελευθέρους να φθάσωσιν εις το πεδινόν μέρος του Βραχωρίου (Τριχωνίας). Αλλ' ο ακολουθών τον Καραϊσκάκην γέρων αρχαίος κλέφτης και Αιάντειο σώμα έχων Ζιάκας, εξαγαγών την δίτηγον γαταγάναν του ήρξατο ακονίζων αυτήν επί του χώματος και προσβλέψας προς τον Καραϊσκάκην τω λέγει:

-Την βλέπεις βρε γύφτο, για το λαιμό σου την έχω, αν πας παρακάτω και δεν σταθή να πολεμήσης εδώ, και ή να τζακίσωμε τους μουρτάτες ή να φαν εμάς τα πουλιά.

Η παρατήρησις αυτή εφίλοτιμησησε τον Καραϊσκάκην να προτρέψη τους στρατιώτας του να περιχαρακωθώσιν εις τα στενά τοσούτον επιτυχώς, ώστε ηνάγκασαν τους Τούρκους να υποχωρήσωσι διωκόμενοι μέχρις εκείθεν των Αγράφων, η

δε μάχη αυτή ήτον μία από τας πράξεις του Καραϊσκάκη, ήτις τον κατέστησεν εκ των διακρινομένων μεταξύ των επιτηδείων στρατηγών της Ρούμελης. Έκτοτε ο Καραϊσκάκης έφερε μαζί του τον Ζιάκαν ως Νέστορά του.

Ο αυτός Γερο-Ζιάκας εκ των Δυτικών Αγράφων ήτον ανήρ έχων σώμα Ηρακλέους και καρδιαν λέοντος, ήτον αρχαιότερος του Κατσαντώνη κλέφτης, διήλθεν υπό τον Καραϊσκάκην εις τον οποίον διεγίνωσκε προσόντα ανδρείας και στρατηγικής, καθ' όλον τον αγώνα, αλλά φονευθέντος του Καραϊσκάκη ουδείς εφρόντισε περί του ανδρός αυτού του υπέρ τον ήμισυ αιώνα πολεμήσαντος τους Τούρκους, αλλά και ούτος όσον ανδρείος ην, τοσούτον ήτο και αγέρωχος, δια τούτο και ουδέποτε προσήλθεν εις κανένα να ζητήση συνδρομήν, ίνα τύχη της αμοιβής των αγώνων του, οικονομήσας ολίγας αίγας έζη ποιμαίνων υπέργηρος ων αλλ' έχων ακμαίας τας δυνάμεις του, ενυμφεύθη το τρίτον, διατρέχων το ενενηκοστόν έτος της ηλικίας του. Κατά το 1847 ο Όθων περιώδευε κατά την Δυτικήν Ελλάδα, ο παρακολουθών υπασπιστής Γαρδικιώτης μαθών ότι προχωρούντες θα εύρωσιν τον Γερο-Ζιάκαν (ον εγνώριζε δια-

τελέσας ως εις(=ένας) των οικιοτέρων στρατιωτικών του Καραϊσκάκη κατά τα 1826-1827, διηγήθη εις τε τον βασιλέα και την βασίλισσαν τας υπηρεσίας του ανδρός αυτού, καθώς και το αστείον του οψίμου γάμου του. Όταν μετ' ολίγον απήντησεν αυτόν ο βασιλεύς τον εκάλεσεν, τον εξήτασεν επί ώραν περί των υπηρεσιών του και τον ηρώτησεν επί τέλους διατί δεν εξήτησε καμίαν αμοιβήν, ο Ζιάκας τω απήντησεν: -Χαρά στα γονικά οπού περιμένουν να δώσουν ψωμί στα παιδιά τους, όταν σκάζουν από τα κλάματα. Ο βασιλεύς εθαύμασε την οξύνοιαν του ανδρός εν τοιαύτη ηλικία και τω έδωκε τον Σταυρόν του Σωτήρος, παραγγείλας να τω χορηγηται και περίθαλμις τις εκ των βοηθημάτων του Υπουργείου των Εσωτερικών. Η δε βασίλισσα ιδούσα πλησίον του γυναίκα τριακονταετή, τον ηρώτησεν, υποκρινομένη, ότι δεν γνωρίζει, αν είναι θυγάτηρ του, της απεκρίθη: - Όχι, ο θεός δεν μώδωκε παιδί με καμιά από τας τρεις γυναίκας μου και η υστερινή είναι αυτή οπού βλέπεις.

-Μα αυτή παρετήρησεν η βασίλισσα, είναι νέα και την ηδίκησες να λάβης γυναίκα εις τοιαύτην ηλικίαν υπέργηρος ων. - Να σου ειπώ, αντεπαρετήρησεν ο Ζιάκας, κυρά βασίλισσα, αν

θα χαλάσης την Σαρακοστήν να φας αρνί ή πουλί, αν είναι για να φας τυρί ή παλιόγιδα, φάε καλύτερα ξερό το ψωμί σου νάχης διάφορο και την ψυχή. Η δευτέρα αυτή έτι πνευματώδης απάντησις, τοσαύτην ενεποίησεν εντύπωσιν εις την βασίλισσαν ώστε όταν παρουσιάζετο εις αυτήν τις εκ των μερών εκείνων, ηρώτα αν ζη ο Γερο-στρατιωτικός όστις υπανδρεύθη εκατοντούτης νέαν σύζυγον.

Εν τινι διπλωματικώ γεύματι του πρέσβευς της Ρωσίας Κατακάζη, εις το οποίον εκλήθησαν και Στρατηγού της Ελλάδος εν οίς και ο Γερο-Κολοκοτρώνης εγένετο λόγος περί του μεγάλου κατορθώματος των Πελοποννησιών να καταστρέψωσιν εντός ημερών τον εκ τριάντα δύο χιλιάδων οπλιτών στρατόν του Δράμαλη. Είς των Στρατηγών Ρουμελιωτών ζηλοτυπήσας διά την τοιαύτην προς τους Πελοποννησίους αποδοδομένην από τους ξένους αξίαν είπε:

-Πού ευρέθησαν τριάντα δύο χιλιάδες, ημείς τους εμετρήσαμεν εις την Κάζαν (στενόν μεταξύ Θηβών και Μεγάρων) έναν - έναν δεν ήσαν παρά δεκατρείς χιλιάδες!

-Εσείς τους εμετρήσατε, απεκρίθη ο Κολοκοτρώνης, και εμείς τους εσκοτώσαμε, ας ήτον και δεκατρείς χιλιάδες.

Ο ετήσιος χορός του ΠΟΛΥΔΕΥΚΗ

Στις 14 Ιανουαρίου, στην Αθήνα, ο Πολιτιστικός Σύλλογος «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ» πραγματοποίησε και φέτος με μεγάλη επιτυχία τον ετήσιο χορό του και έκοψε την πίτα στο κέντρο διασκέδασης «Νέο Κάστρο» στη Δάφνη Αττι-

κής. Παρά την οικονομική κρίση που μας έχει πλήξει η συμμετοχή των συμπατριωτών μας ήταν μεγάλη, βλέποντας τη σημαντική αυτή εκδήλωση ως ευκαιρία για αντάμωμα και συνδιασκέδαση με όσους ζουν στην Αττική.

Η ζωντανή μουσική με τραγουδίστη τον συμπατριώτη μας Βένη Μπολάνη δημιούργησε γρήγορα ευχάριστη ατμόσφαιρα και παρέσυρε τους συμπατριώτες μας στο κέφι για διασκέδαση που κράτησε μέχρι τις πρωινές ώρες. Η πρόεδρος του Συλλόγου κ. Ευγενία Λαμπή καλωσόρισε τους συμπατριώτες μας και απηύθυνε σύντομο χαιρετισμό. Το Διοικητικό Συμβούλιο του «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗ» ευχαριστεί όλους τους συμπατριώτες μας από την Αττική και τα χωριά μας, που τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωσή μας και ιδιαίτερα τους δωροθέτες, που με τα δώρα τους στηρίζουν κάθε χρόνο τη λαχειοφόρο αγορά. Οι δωροθέτες μας

και αυτή τη φορά ήταν ο Θάνος Τζωρτζάκης, ο Παντελής Καράγιαννης, ο Κώστας Καράγιαννης, Γιάννης Ηλ. Σμυρνιός, Παιδικά ρούχα «ΕΛΒΙΡΑ»- Νεκταρία Κονταράτου, Μαρία Γιακουμάκη-Σμυρνιού, Παναγιώτης Θεοδωρακόπουλος, Κων/νος Λαμπής, Θανάσης Δημητρακόπουλος, NORTH-KAFE Αφοι Λαφογιάννη, Μαίρη Σταυροπούλου, Κων/νος Ρουμελιώτης, Αντώνης Κούμαρης, Χαράλαμπος Μπασκουρέλος, Αφοι Παρασκευόπουλοι, Ζαχαροπλαστείο «Λιχουδής», Νίκος Λαγανάς, Βασίλης Γαρυφάλλης, Κατερίνα Κεμερίδου του Αλέκου, Super Caza- Είδη Οικιακής Χρήσεως.

E.B.

Τα Σαββατοκύριακο 3-4-5 Δεκεμβρίου 2016 ο πρώην πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής επισκέφτηκε το Γεωργίτσι και έμεινε με την παρέα του, στο ξενοδοχείο «Το Μπαλκόνι του Ταϊγέτου Resort». Θαύμασε τη φύση της περιοχής και περπάτησε στα μονοπάτια μας και τα καταπληκτικά σημεία που διαθέτουμε όπως ο Αγ. Παντελεήμονας, η Ανάληψη και το Καστανοδάσος. Είναι φυσικό ότι η χαρά και η αναστάτωση στο χωριό ήταν μεγάλες. Ο πρώην πρωθυπουργός εξέφρασε την άποψη ότι ο τόπος μπορεί να αναπτυχθεί ήπια και εύστοχα, ώστε και να αξιοποιηθούν τα μοναδικά του σημεία και να ενισχυθεί το εισόδημα των κατοίκων.

(Φωτό: www.notospress)

ΕΛ

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε η 34^η εθελοντική αιμοδοσία της Τράπεζας αίματος Καστορείου την Τετάρτη 15 Φεβρουαρίου 2017 στην Αίθουσα του Κέντρου «Μπακή». Οι αιμοδότες εθελοντές από την ευρύτερη περιοχή του Δήμου Σπάρτης ανήλθαν στους 53. Κατά τη διάρκεια της αιμοδοσίας ομάδα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου με επικεφαλής την κ. Πάολα Ρόχας ενημέρωνε τους παρευρισκόμενους για τη σημασία της προσφοράς μυελού των οστών. Στην αιμοληψία βοήθησαν η Διευθύντρια του Κέντρου Υγείας Καστορείου κ. Σταθούλα Αραχοβίτη, ο γιατρός κ. Δημήτριος Κουρνιαχτός και η νοσηλεύτρια κ. Καντούλα Οικονομάκη. Ο συντονιστής και υπεύθυνος της Τράπεζας αίματος Καστορείου Μπάμπης Μπασκουρέλος εξέφρασε την ικανοποίησή του από την προσέλευση των αιμοδοτών δηλώνοντας ότι η ευαισθησία και η αλληλεγγύη είναι παρούσα στους Βόρειους Δήμους.

E.B.

Αγαπητοί φίλοι και μέλη του «Πολυδεύκη»
Θέλω να σας γνωρίσω ότι ο Σύλλογός μας έχει λογαριασμό στην **ALPHA BANK** με αριθμό **112-002101-399452**.

IBAN .GR90 0140 1120 1120 0210 1399 452

Δικαιούχοι: Ευγενία Λαμπή, Πρόεδρος, Αικατερίνη Σμυρνιού, Ταμίας.

Σας προτείνουμε να καταθέτετε τη συνδρομή σας, την διαφήμισή σας ή τη χορηγία σας σ' αυτόν το λογαριασμό αναγράφοντας στο έντυπο κατάθεσης τ' όνομά σας.

Μην στέλνετε επιταγές στο όνομα Πολυδεύκης διότι δεν μπορούν να εισπραχθούν.

Σας ευχαριστώ θερμά
Καίτη Σμυρνιού

Στις 21 Φεβρουαρίου 2017 ο δημοσιογράφος Νίκος Μάνεσης πραγματοποίησε ένα οδοιπορικό στα ορεινά χωριά του Βορείου Ταϊγέτου για την εκπομπή «60 Έλλάδα» του τηλεοπτικού Σταθμού ΑΛΦΑ. Επισκέφτηκε τα όμορφα σοκάκια των χωριών μας, τα ορεινά μονοπάτια τους, τις πηγές τους και τα όμορφα φαράγγια. Στο χωριό μας φιλοξενήθηκε με βραδινό γεύμα στο Καστρί, στο καφενείο των αδελφών Λιαπέρδου. Η προβολή του οδοιπορικού έγινε την Πέμπτη στις 16 Μαρτίου 2017 την οποία παρακολουθήσαμε με ενδιαφέρον, σχεδόν όλοι οι απανταχού Καστανιώτες.

E.B.

Δράσεις - Ειδήσεις - Πληροφορίες

Την Πρωτοχρονιά μετά τη Θεία Λειτουργία το Τ.Σ. Καστορείου έκοψε για το καλό της χρονιάς την καθιερωμένη πίτα στην αίθουσα «Μπακή». Την πίτα ευλόγησε ο ιερέας πατήρ Νεκτάριος. Στην εκδήλωση παραβρέθηκε σχεδόν όλο το εκκλησίασμα ο Βουλευτής της Ν.Δ. κ. Αθανάσιος Δαβάκης με την οικογένειά του, ο Αντιδήμαρχος κ. Ευάγγελος Νικολακάκης, ο Πρόεδρος Γ. Οικονομάκης και τα μέλη του Τοπικού Συμβουλίου και υπάλληλοι του Ν.Π. Π. Αλληλεγγύης και Παιδείας του Δ. Σπάρτης. Στο τέλος τα παιδιά που βρισκόντουσαν στην αίθουσα έβαλαν τα κάλαντα και ζέσταναν την ατμόσφαιρα με τις όμορφες φωνές τους.

E.B.

Μικροί και μεγάλοι μαθητές των δημοτικού, γυμνασίου και λυκείου Καστορείου τιμούν την 28η Οκτωβρίου φορώντας παραδοσιακές φορεσιές.

Φώτο: Γ. Αρφάνης

Χιονοσκεπάστηκαν για τα καλά φέτος δύο φορές τα χωριά μας και απαιτήθηκε ο άμεσος εκχιονισμός των δρόμων των Βορείων Δόμων τον οποίο επέβλεψε προσωπικά ο Δήμαρχος Σπάρτης κ. Βαγγέλης Βαλιώτης. Έτσι στις 7 Ιανουαρίου 2017 στο χιονισμένο Καστόρειο, δεν μπόρεσε να αρνηθεί ένα ποτήρι κρασί στο κάλεσμα της παρέας (διακρίνονται από αριστερά Μπάμπης Μπασκουρέλος, Βίλη Κακαφλίκα, Γιώργος Λιναρδάκης, Ντίνος Αλεξάκος, Βαγγέλης Βαλιώτης, Βασίλης Λαγανάς, Θανάσης Δημητρακόπουλος και Γιώργος Λαγριτζίκος).

E.B.

Στις 29 Ιανουαρίου 2017 στο Ξενοδοχείο της Μεγάλης Βρετανίας πραγματοποιήθηκε η κοπή της πίτας του «Συνδέσμου των εν Αττική Λακεδαιμονίων». Παρέστησαν εκπρόσωποι από την πολιτική και αυτοδιοικητική ηγεσία, ανώτατοι δικαστικοί λειτουργοί και προσωπικότητες καταγόμενες εκ του Νομού Λακωνίας. Η κοπή της πίτας έγινε με τις ευλογίες του Πρωτοσύγκελου της Ι. Μ. Μονεμβασίας και Σπάρτης π. Γεωργίου Μπλάθρα. Χαιρετισμό σε όλους τους παρευρισκόμενους απύθνη ο Πρόεδρος του Συλλόγου κ. Δημήτριος Καστάνης και ακολούθησε η καθιερωμένη βράβευση των αριστούχων και νέων επιστημόνων. Από την περιοχή μας βραβεύθηκαν οι αδελφές Γεωργία και Νικολέτα Βουνάση του Κων/νου, από τα Σερβείκα για το μεταπτυχιακό δίπλωμα που έλαβαν και οι δύο στον τομέα Φιλοσοφία και ειδικευση στην Ηθική της Φιλοσοφίας από τη Φιλοσοφική Σχολή του ΕΚΠΑ.

Ο Σωκράτης Κυριαζίδης του Δημητρίου και της Νίκης Αποστολάκου πέρασε στις Πανελλίνιες εξετάσεις του 2016 στη Σχολή Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Πάτρας.

Ο Πάνος Μουτής του Γιάννη και της Χριστίνας συνεχίζει τις σπουδές του ως μεταδιδακτορικός ερευνητής στο Πανεπιστήμιο Carnegie Mellon στο Πίτσμπουργκ της Πενσυλβάνια των ΗΠΑ.

Η Σταυριλία Κατσιμπρα του Μιχάλη και της Ιωάννας Γιαννούλη πήρε το πτυχίο της από τη Νομική Σχολή Αθηνών.

Οι αδελφές Γεωργία και Νικολέτα Βουνάση του Κωνσταντίνου και της Αγγελικής, αφού πήραν το πτυχίο τους η πρώτη από τη Φιλοσοφική Σχολή του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και η δεύτερη από τη Σχολή Φιλοσοφίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών έλαβαν και το μεταπτυχιακό τους δίπλωμα από το ΕΚΠΑ στην «Ηθική της Φιλοσοφίας».

E.B.

Η γιορτή του Αγίου Θεοκλήτου

Το Καστόρειο εόρτασε την 1^η Δεκεμβρίου 2016 με λαμπρότητα και θρησκευτική κατανύξη, όπως κάθε χρόνο, τη μνήμη του πολιούχου Αγίου Θεοκλήτου. Την παραμονή τελέστηκε ο μεγάλος εσπερινός με αρτοκλασία και ανήμερα το πρωί η Αρχιερατική Θεία Λειτουργία, στην οποία χοροστάτησε ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Μονεμβασίας και Σπάρτης κ.κ.

Ευστάθιος, πλαισιωμένος από πλειάδα ιερέων. Ιδιαίτερη αίσθηση και θαυμασμό προκάλεσε η ψαλμωδία, που κατέκλυσε την εκκλησία μας από χορωδία ψαλτών, που απαρτιζόταν από τον ψάλτη μας Κώστα Σμυρνιό, την Ελένη Βλαχολιά-Σμυρνιού, τον Λάμπρο Κραμποβίτη μαζί με τον εξέχοντα ψάλτη της εκκλησίας της Υπαπαντής Καλαμάτας, και νεαρών

ψαλτών από τη Λειβαδιά, επισκεπτών του ιερέα μας. Στο τέλος της Θείας λειτουργίας ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης κ.κ. Ευστάθιος με ειδική τελετή, απένειμε στον ιερέα μας πατέρα Νεκτάριο τον τίτλο του Πρωτοπρεσβύτερου (τίτλος που απονέμεται σε έγγαμους ιερείς κατόχους πτυχίου Ανωτάτης εκπαίδευσης). Στη συνέχεια ακολούθησε η λιτάνευση της εικόνας του πολιούχου Αγίου στην πλατεία της κομόπολής μας, πλαισιωμένη από τη μαθητιώσα νεολαία μας δασκάλους και καθηγητές και πλήθος κόσμου. Τιμές απέδωσε στρατιωτικό άγημα από το ΚΕΕΜ. Μετά το πέρας της περιφοράς μοιράστηκαν οι άρτοι και στη συνέχεια καφές και γλυκίσματα προσφορά των κυριών του Καστορείου στην αίθουσα του πολιτιστικού κέντρου «Μπακή», όπου και εγκαινιάστηκε το Παράρτημα του ΚΑΠΗ Καστορείου.

Στη Θεία Λειτουργία παρέστησαν η Περιφερειάρχης Ντία Τζαναετιά, οι Αντιδήμαρχοι κ. Ευάγγελος Νικολακάκης και Δημήτριος Αποστολάκος, ο Πρόεδρος του Ν.Π Κοινωνικής Αλληλεγγύης Θέμις Πατσιλίβας, ο Δημοτικός Σύμβουλος Γιάννης Καρμίρης, ο Διοικητής του ΚΕΕΜ, οι Διευθυντές των Διευθύνσεων Πυροσβεστικής και της Αστυνομίας Λακωνίας, ο Πρόεδρος κ. Γεώργιος Οικονομάκης και τα μέλη του Τ.Σ. Καστορείου, εκπρόσωποι φορέων και άλλοι επίσημοι καθώς και αρκετός κόσμος από την ευρύτερη περιοχή. Οι θρησκευτικές εκδηλώσεις έκλεισαν με το καθιερωμένο τρισάγιο στο μνημείο στον Καραβά. Μνημείο αφιερωμένο στη μνήμη των 12 αδικοχαμένων στρατιωτών σε αυτοκινητιστικό δυστύχημα το 1972, που συγκροτούσαν άγημα προς τιμή του Αγίου μας.

Ε.Β.

Ο Πρωτοσύγκελος της Ιεράς Μητρόπολης Σπάρτης Γεώργιος Μπλάθρας πραγματοποίησε τετραήμερη προσκυνηματική εκδρομή με την Εταιρεία Φίλων του Αγίου Νικολάου Μύρων της Λυκίας, σε ιστορικές πόλεις της Λυκίας και Πισιδίας στα νοτιοδυτικά της Μικράς Ασίας. Οι εκδρομείς επισκέφτηκαν τα Μύρα της Λυκίας, προσκύνησαν στη Βασιλική του Αγίου Νικολάου και παρακολούθησαν την Αρχιερατική Θεία Λειτουργία στις 6 Δεκεμβρίου, στην οποία συμμετείχε και ο πατήρ Γεώργιος Μπλάθρας. Ο σεβαστός ιερέας μας ξενάγησε νοερά στην πόλη Πάταρα, τη γενέτειρα του Αγίου Νικολάου και στους εκεί αρχαιολογικούς χώρους. Μέσα από το λεύκωμα, που μας έδωσε ταξιδέψαμε στην επαρχία της Πισιδίας, όπου βρίσκεται η πόλη Σπάρτη με τους μεγαλόπρεπους ναούς. Μας μετέφερε, ακόμη, στην παλαιά Αττάλεια στους Ναούς των Αγίων Γεωργίου (σήμερα Μουσείο) και Αλυπίου και σε πολλούς άλλους ιστορικούς χώρους. Στη φωτό οι προσκυνητές στη Σπάρτη της Πισιδίας με φόντο τον Ιερό Ναό της Παναγίας.

Ε.Β.

Η χρονιά αναμενόταν ότι θα ήταν μια από τις καλύτερες για την ελαιοπαραγωγική περιοχή μας.

Παρά τις αισιόδοξες προβλέψεις που υπήρχαν στην αρχή του 2016, η ανομβρία του Φλεβάρη του Μάρτη και του Απρίλη, οι υψηλές θερμοκρασίες την ημέρα και η χαμηλή θερμοκρασία τη νύχτα, και οι όψιμες ανοιξιάτικες μπόρες που παρέσυραν τη γύρη από τους ανθούς της ελιάς, δεν επέτρεψαν να γίνει σωστά η γονιμοποίηση,

για να καρποδέσουν οι ανθοί σε ικανοποιητικό βαθμό. Εκτός από την προβληματική καρπώδεση, υπήρχε μεγάλη προσβολή από το δάκο και επηρέασε την ποιότητα του ελαιολάδου.

Πολλοί ήταν οι ελαιοπαραγωγοί που δεν πήγαν στο χωράφι τους εξαιτίας της καρπώδεσης και στην αναποτελεσματικότητα της δακοκτονίας, όσοι πήγαν έβαλαν ελάχιστο λάδι στην αποθήκη τους.

Βαρύ το πλήγμα που θα υποστούν όλα τα χωριά μας, καθώς το ελαιόλαδο αποτελεί το βασικότερο εισόδημα. Πάντως άνθρωποι που έχουν γνώση μιλάνε για την χειρότερη ποσοτική και ποιοτική εικόνα των τελευταίων 30 ετών.

Υπό αυτές τις συνθήκες υπάρχει απότομη άνοδος της τιμής του ελαιολάδου αλλά χωρίς ποσότητα.

Άρα, αυξημένες τιμές με μειωμένες ή μηδενικές ποσότητες δεν υπάρχει κέρδος.

Ευελπιστούμε η νέα ελαιοκομική χρονιά να μας βρει με υγεία, με ποσοτικό και ποιοτικό ελαιόκαρπο και με τιμές ικανοποιητικές.

Παναγιώτης Καράγιαννης

Η γιορτή της Μπουκουβάλας 2016

Με ένα καιρό πιστό στην παράδοση των τελευταίων χρόνων, που τον θέλει καθαρά χειμωνιάτικο και με αδιάκοπη βροχή, έγινε στον Άγιο Μάμα, το Σάββατο 26 Νοεμβρίου, για δέκατη συνεχή χρονιά η θεσμοθετημένη γιορτή της Μπουκουβάλας, για την έναρξη της ελαιοκομικής περιόδου.

Από πολύ νωρίς ήταν όλοι εκεί! Μικροί και μεγάλοι, κάτοικοι και επισκέπτες ξέχασαν για λίγο τα μνημόνια και τα προβλήματά τους και έσμιξαν στους ρυθμούς των παραδοσιακών χορών.

Με την συμπαράσταση του Δήμου μας, ο Σύλλογος προετοίμασε με όλες τις λεπτομέρειες

Κλοπές σε δύο σπίτια σημειώθηκαν στο χωριό μας στο πρώτο 15νήμερο του Φεβρουαρίου με σημαντικές απώλειες στο πρώτο. Στο δεύτερο σπίτι ευτυχώς γειτόνισσα αντιλήφθηκε την κίνηση αγνώστων στο σπίτι και ενημέρωσε καταστηματαρχή στην πλατεία. Έτρεξαν αμέσως καταστηματαρχες και όσοι συσκέπτοντο για τη διοργάνωση του Καρναβαλιού στο Γραφείο του Συλλόγου «Λουσίνα» και απότρεψαν την κλοπή. Συγχρόνως ειδοποιήθηκε και η αστυνομία. Οι κλέφτες διέφυγαν αλλά συγκρατήθηκε ο αριθμός του αυτοκινήτου και παραδόθηκε στην Αστυνομία για τις παραπέρα έρευνες.

Φωτιά σημειώθηκε σε σπίτι στο χωριό μας. Ευτυχώς η τριμελής οικογένεια έλειπε και δεν υπήρξαν θύματα. Η φωτιά ξεκίνησε

την γιορτή και πρόσφερε απλόχερα παραδοσιακά εδέσματα-φασολάδα, χοιρινό λουκάνικο, ελιές, μπουκουβάλα και άφθονο κόκκινο κρασί. Επίσης παρουσίασε όπως κάθε χρόνο, προϊόντα με βάση το ελαιόλαδο (βαλσαμόλαδο, σαπούνι, αλοιφή της φωτιάς) που έκαμαν γυναίκες μέλη και φίλες του.

Μας τίμησαν με την παρουσία τους ο νέος μας εφημέριος πατήρ Νεκτάριος Παπαδόπουλος, ο βουλευτής Λακωνίας και π. υπουργός Λεωνίδας Γρηγοράκος, ως εκπρόσωπος του Δήμου μας ο αντιδήμαρχος δημοτικής ενότητας Πελάνας κ. Ευ. Νικολακάκης, ο πρόεδρος του Ο.Ν.Α. του Δή-

από σπινθήρα του τζακιού. Ζημιές σημειώθηκαν στην οικοσκευή και στο ταβάνι του σπιτιού. Τη φωτιά πήρε είδηση συγχωριανή μας και αμέσως ειδοποίησε συμπατριώτες μας, που έτρεξαν επί τόπου. Συγχρόνως ειδοποιήθηκε και η Πυροσβεστική Υπηρεσία η οποία έφθασε με 3 οχήματα και οκτώ πυροσβέστες. Η φωτιά σχεδόν είχε σβήσει από τους κατοίκους του χωριού.

Στις 23/12/2016 ο Σύλλογος Γονέων Δημοτικού Σχολείου σε συνεργασία με το Ν.Π. Προστασίας Αλληλεγγύης και Παιδείας του Δ. Σπάρτης διοργάνωσε Χριστουγεννιάτικη γιορτή για τα παιδιά. Στα παιδιά διάβασε παραμύθι η κ. Ποτούλα Πασχαλίδου και ο Άγιος Βασίλης (Τάσος Μανωλάκος) μοίρασε σοκολάτες και μικρά δώρα στα παιδιά, στη συνέχεια ακολούθησε και μπουφές με

μου κ. Σάββας Βελισσάρης, δημοτικοί σύμβουλοι, μέλη οργανισμών του δήμου, πρόεδροι τοπικών κοινοτήτων και εκπρόσωποι τοπικών φορέων και συλλόγων.

Επίσης η αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ιστορίας του Ε.Κ.Π. Αθηνών κα Μαρία Ευθυμίου.

Εντυπωσιάσαν και καταχειροκροτήθηκαν τα χορευτικά τμήματα μικρών και μεγάλων του «Πολυδεύκη»

Παραβρέθηκαν ο Ορειβατικός Σύλλογος Καλαμάτας και πολυπληθής ομάδα πεζοπόρων από την Αθήνα, που περπάτησαν στα μονοπάτια του Βόρειου Ταΰγετου, και εντυπωσιάστηκαν τόσο από τη γιορτή όσο και από το φυσικό κάλλος της περιοχής μας. Επίσης ο πρόεδρος και μέλη του Δ.Σ. του ΕΟΣ Σπάρτης.

Το διοικητικό Συμβούλιο ευχαριστεί όλους τους συντελεστές της γιορτής μέλη και φίλους του Συλλόγου και ιδιαίτερος τις κυρίες Χριστίνα Κορτζή, Κική Λιναρδάκη, Άννα Πάντου, Βάσω Τζαμούρη και Παναγούλα Μαρκουράκη για την αλοιφή της φωτιάς και τα μοναδικά παραδοσιακά γλυκίσματα. Τις κυρίες Γεωργία Οικονομοπούλου-Μουτή, Βιβή Αχλαδή-Αλειφέρη, Τζένη Κορτζή, Μαρία Μπελεχάκη για την

γλυκά και αναψυκτικά, προσφορά του Νομικού Προσώπου. Στην εκδήλωση παραβρέθηκε ο κ. Θέμις Πατσιλίβας, ο Διευθυντής και οι δάσκαλοι του Δημοτικού και του Νηπιαγωγείου και οι γονείς των παιδιών.

Ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων του Δημοτικού Σχολείου Καστορείου πραγματοποίησε για τρίτη φορά τον μήνα Δεκέμβριο παζάρι με όμορφες δημιουργίες φτιαγμένες από τις μαμάδες των παιδιών αλλά και από τα ίδια τα παιδιά με την καθοδήγηση των δασκάλων τους. Ημερολόγια, διακοσμητικά, χριστουγεννιάτικα στολίδια και χρηστικά αντικείμενα προσφέρθηκαν στο παζάρι για την ενίσχυση του ταμείου του Συλλόγου. Αρωγοί στο επιχείρημά τους που στέφθηκε με επιτυχία, υπήρξαν ο Παναγιώτης Λαμπράκης, η Μαρία Γιακουμάκη, ο Ιερέας μας πατήρ Νεκτάριος, ο Σύλλογος «ΛΟΥΣΙΝΑ», ο Κυνηγετικός Σύλ-

πολύτιμη βοήθειά τους την ημέρα της γιορτής.

Τους φίλους και μέλη μας Νικήτα Αλειφέρη, Ντίνο Θεοδωρακόπουλο, Κώστα Λιναρδάκη, Γιάννη Μερκεούλια και Δημήτρη Ξυδογιαννόπουλο.

Τον Βασίλη Λαγανά για την έκθεση φωτογραφίας και τη βοήθειά του και τον φίλο, μέλος και ηλεκτρολόγο μας Βασίλη Μενίδη για την ουσιαστική συμβολή του στο φωτισμό του όλου χώρου της εκδήλωσης.

Τους χορηγούς του συλλόγου μας «Φάρμα Σκαφίδα» και Αφούς Βλαχάκη. Την χορηγό επικοινωνίας και προβολής εφημερίδα «Ύπαιθρος Χώρα» και ιδιαίτερα την κα Μυρσίνη Γρηγόρη για την γενναία προβολή της Γιορτής μας και του Βόρειου Ταΰγετου.

Ιδιαίτερα θερμές ευχαριστίες προς το Δήμο Σπάρτης για την παραχώρηση του χώρου και την πολύτιμη συνδρομή του.

Αναντικατάστατη απουσία στη φετινή διοργάνωση της κας Ματούλας Κουκάκη, που κάθε χρόνο μας τιμούσε με τα μοναδικά γλυκά της και όχι μόνο, η πρόσφατη απώλεια της οποίας έκανε το Σύλλογό μας φτωχότερο.

λογος, δίδοντας χώρο και υλικά για την πραγματοποίηση του παζαριού.

Ε.Β

Ο Πολυδεύκης, Τοπικό Συμβούλιο Καστορείου και το ΚΑΠΗ Δήμου Σπάρτης διοργανώνουν παρουσίαση του εξαιρετικού βιβλίου - μελέτης του Παναγιώτη Μ. Φουράκη «Μέγα γαρ το της Θαλάσσης Κράτος - Η Ναυτική Ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου». Η παρουσίαση θα γίνει στο Πολιτιστικό κέντρο Μπακή, το Σάββατο 22 Απριλίου 2017 στις 19:00. Το βιβλίο θα παρουσιάσουν ο ιατρός Μάριος Τζωρτζάκης, δημοτικός σύμβουλος Σπάρτης και η Γενική Γραμματέας του Πολυδεύκη, φιλόλογος Βαρβάρα Κεμερίδου. Ο Π. Φουράκης είναι δόκτορας ιστορίας και εξ αγγιστείας Καστανιώτης μιας και είναι σύζυγος της Τριαντάφυλλης Χ. Λαμπράκη.

Ε.Α.

Το Κέντρο Υγείας Καστορείου συνεχώς υποβαθμίζεται

Δεν πρόλαβε να μας περάσει η χαρά από την εγκατάσταση του νέου εξοπλισμού στο Κέντρο Υγείας στο Καστόρι και η κατάσταση επιδεινώθηκε. Αντί να στελεχωθεί και να λειτουργήσει σύμφωνα, όπως από το νόμο απαιτείται, απομακρύνθηκε και η επί χρόνια Διευθύντριά του κ. Σταθούλα Αραχωβίτη, εξαιρετική γιατρός, με αποτέλεσμα να εξατμιστεί κάθε ελπίδα και ασφάλεια των κατοίκων της περιοχής. Η κ. Αραχωβίτη τοποθετήθηκε στην πιλοτική Τοπική Μονάδα Υγείας Σπάρτης (ΤΟ.Μ.Υ. Σπάρτης). Δηλαδή στην πράξη το Κ.Υ. έχει μετατραπεί σε αγροτικό

ιατρείο δεδομένου ότι το μόνο ιατρικό προσωπικό που διαθέτει είναι μία Γενική Γιατρός, που εφημερεύει στο Γ.Ν. Σπάρτης και παίρνει ρεπό την επομένη της εφημερίας της, και έναν Αγροτικό Γιατρό. Αν προστεθεί και το γεγονός ότι δεν λειτουργούν τα περιφερειακά ιατρεία των άλλων χωριών της ΔΕ Πελλάνας, η κατάσταση αναδύεται περαιτέρω ζοφερή.

Κινήσεις και προσπάθειες από τις δημοτικές αρχές και τους τοπικούς τους φορείς έγιναν αλλά το αποτέλεσμα μάλλον ήταν προδιαγραμμένο. Στις 3 Φεβρουαρίου με πρωτο-

βουλία της Τ.Κ. Καστορείου έγινε σύσκεψη στο Καστόρι με μαζική συμμετοχή των κατοίκων και μαζεύτηκαν πάνω από 1.000 υπογραφές. Επίσης το Δημοτικό Συμβούλιο της Σπάρτης στην της 2 Φεβρουαρίου συνεδρίασή του στηρίζει το Κ.Υ. Παρακάτω το απόσπασμα από το 4ο Πρακτικό συνεδρίασης. Με την αριθ.18/06-02-2017 απόφαση με θέμα «Λειτουργία Κέντρου Υγείας Καστορείου»

«Το Δημοτικό Συμβούλιο Σπάρτης αποφασίζει ομόφωνα:

Ζητά να συνεχιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία του Κέντρου Υγείας Καστορείου και την άμεση στελέχωσή του με τις θέσεις ιατρών που αναφέρονται στον οργανισμό του και έχουν δημοσιευθεί στο ΦΕΚ 3587/3-12-2014. Στηρίζει κάθε κινητοποίηση που αποσκοπεί στην καλύτερη παροχή υγείας στους πολίτες. Στηρίζει την πιλοτική λειτουργία της νέας δομής Τ.Ο.Μ.Υ. στην πόλη της Σπάρτης και ζητά η λειτουργία της να γίνει χωρίς

στελεχιακή αποδυνάμωση των άλλων δομών υγείας (Νοσοκομείο, Κέντρα Υγείας, Αγροτικά Ιατρεία)». Επίσης σχετική ερώτηση υπέβαλε στη Βουλή ο βουλευτής Λακωνίας κ. Αθ. Λαβάκης.

Όπως φαίνεται, σιγά-σιγά θα συγκεντρωθούν όλες οι δομές υγείας στα αστικά κέντρα, και στην περίπτωση μας στη Σπάρτη, με ταυτόχρονη παντελή διάλυση της παροχής υπηρεσιών υγείας στους κατοίκους των χωριών. Αν λάβει κανείς υπόψη του και την αλλαγή των δρομολογίων του ΚΤΕΛ, το καρέ συμπληρώνεται.

Έχεις χρήματα ζεις. Δεν έχεις χρήματα, είσαι γέρος, παίρνεις σύνταξη, είσαι ανήμπορος, δεν έχεις οικογένεια να σε φροντίσει στην ώρα σου, τι θέλεις και ζεις, καλύτερα να πεθάνεις, να μην επιβαρύνεις και το πτωχευμένο κράτος μας. Δεν είναι σχήμα λόγου. Μάλλον φαντάζει προτεσταντικός ορθολογισμός μαζί με τυχοδιωκτισμό ανεγκέφαλων.

ΕΛ

Αναρτήθηκαν οι δασικοί χάρτες

Το Φεβρουάριο 2017 εκδόθηκαν οι δασικοί χάρτες, οι οποίοι στην ουσία οριοθετούν τις δασικές εκτάσεις μέσω της φωτοερμηνείας ιστορικών και πρόσφατων αεροφωτογραφιών, σύμφωνα με τις διατάξεις τις δασι-

κής νομοθεσίας. Τα αποτελέσματα της οριοθέτησης αυτής εμφανίζονται σε υπόβαθρα (ορθοφωτογραφίες) πρόσφατης απεικόνισης. Για τους συγκεκριμένους χάρτες χρησιμοποιήθηκαν για την κατηγορί-

α της ιστορικής – παλαιότερης περιόδου, αεροφωτογραφίες κυρίως του έτους 1945, όπου έγινε η πρώτη αεροφωτογράφιση της Ελλάδας και για τη σημερινή – πρόσφατη περίοδο, αεροφωτογραφίες των ετών 2008 – 2009.

Προφανώς η όλη δράση είναι προς την κατεύθυνση του εξορθολογισμού και της δημιουργίας ενός αξιόπιστου εθνικού κτηματολογίου, μιας και τελειώσουν κάποτε οι καταπατήσεις και ίσως ορισμένες πυρκαγιές. Όμως απ' ότι φαίνεται έχουμε δρόμο ακόμη να πορευτούμε διότι τα λάθη πολλά, και στη Λακωνία, διαβάζουμε ότι υπάρχουν διαμαρτυρίες και αντιδράσεις, ακόμη και για ακύρωση του νόμου. Επίσης δεν μας αφήνει χωρίς αμφιβολίες και το φοροεισπρακτικό μέρος, επειδή πρέπει να πληρώσεις για να προ-

σφύγεις σε περίπτωση λάθους και να πάρεις πίσω το χωράφι σου. Και από την άλλη κυκλοφορούν πληροφορίες ότι ετοιμάζεται σχέδιο νόμου για απόληση από το κράτος δασικών εκτάσεων που έχουν εκχερσωθεί, στους καταπατητές.

Την Παρασκευή 17 Φεβρουαρίου στο Καστόρι, μετά από πρόσκληση του ΕΜΠΟΡΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΥ, και του ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ «ΛΟΥΣΙΝΑ», πραγματοποιήθηκε σχετική ενημερωτική εκδήλωση με ομιλητές τον κ. Ηλία Κοντάκο, επικεφαλής της Διεύθυνσης Δασών Λακωνίας, και τον κ. Παναγιώτη Αγγελόπουλο, διευθυντή του Τμ. Δασικών Χαρτογραφίσεων Νομού Μεσσηνίας και εκδόθηκε και ψήφισμα διαμαρτυρίας.

ΕΛ

Ο 4ος Καστόρειος Ορεινός Ημιμαραθώνιος

Ο 4ος Καστόρειος Ορεινός Ημιμαραθώνιος, πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία την Κυριακή 22 Δεκεμβρίου 2016 στην ορεινή διαδρομή μήκους 22.400 μ. στην Τοπική Κοινότητα Καστορείου. Παράλληλα πραγματοποιήθηκαν δύο ακόμα αγώνες, ένας των 1.000 μ. για παιδιά του Δημοτικού Σχολείου και ένας 3.000 μ. για μαθητές Γυμνασίου και 1^{ης} Λυκείου. Οι δηλώσεις συμμετοχής αθλητών από όλα τα μέρη της Ελλάδας αλλά και από το εξωτερικό ανήλθαν λίγες ημέρες πριν τον αγώνα στις 654. Σημείο εκκίνησης του αγώνα αλλά και τερματισμού η πλατεία της Κομόπολης μας η οποία ήταν κατάμεστη από συμπατριώ-

τες μας και συνοδούς των αθλητών. Σημεία αναφοράς της διαδρομής και ανεφοδιασμού των αθλητών σε νερό, ισοτονικό, σταφίδες και αλμυρά ο Άγιος Μάμας (υψ. 500μ), Θέση Λάτα (υψ. 980μ.), Λουσίνα (υψ. 1.117μ.), θέση Άμμους, θέση Άγιος Νικόλαος (ύψ. 1.407μ.), και στην επιστροφή θέση Λάτα και Άγιος Μάμας. Νικητές του αγώνα ήταν όλοι όσοι κατάφεραν να τερματίσουν μέσα στα χρονικά όρια που είχε θέσει η επιτροπή, φθάνοντας τους 386 αθλητές από τους 400, που ξεκίνησαν και σε όλους απονεμήθηκε ειδικό μετάλλιο. Από τους άνδρες πρώτος τερμάτισε ο Μέμος Απόστολος με χρόνο 2 ώρες 4' 18" και από τις

γυναίκες η Κολύφα Μυρσίνη με χρόνο 2 ώρες και 32' 02". Από το χωριό μας, για 4^η συνεχή χρονιά, τερμάτισε ο αθλητής δρομέας Θανάσης Φασουλόπουλος. Στους αθλητές-δρομείς αλλά και στους συνοδούς τους, το φιλόξενο χωριό μας, πρόσφερε το προίι τσάι με μέλι και αρτοβουτήματα και κατά τη λήξη του αγώνα νόστιμη φασολάδα, που μαγείρεψαν τα μέλη του Συλλόγου «ΛΟΥΣΙΝΑ». Την παραμονή του αγώνα στην Αίθουσα «ΜΠΑΚΗ» πραγματοποιήθηκε ομιλία με θέμα το «Ορεινό Τρέξιμο», με ομιλητές τον ιατρό κ. Γιάννη Μιχελόγκωνα, τον Πρόεδρο του Συλλόγου «Σπαρτιάτες Δρομείς» κ. Γιάννη Δημόπουλο και τον Πρόεδρο του Συλλόγου «ΛΟΥΣΙΝΑ» κ. Ντίνο Λαγανά. Στα πλαίσια της εκδήλωσης τιμήθηκε ο παρευρισκόμενος αθλητής υπεραποστάσεων ιταλός Ιβάν Γκουτίν, που για δεύτερη χρονιά συμμετείχε στον Καστόρειο Αγώνα. Να θυμίσουμε ότι αυτός ο μεγάλος αθλητής -δρομέας υπήρξε για δύο φορές 1^{ος} νικητής στον αγώνα «ΣΠΑΡΤΑΘΛΟΝ». Συνδιοργανωτές του αγώνα υπήρξαν η Τοπική Κοινότητα Καστορείου, ο Δήμος Σπάρτης και το Ν.Π. Αθλητικού Οργανισμού του Δήμου Σπάρτης, ο Σύλλογος φίλων του Ταυγέτου «ΛΟΥΣΙ-

ΝΑ», ο Πολιτιστικός Σύλλογος Καστορείου «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ», ο Κυνηγετικός Σύλλογος Βορείων Δήμων, ο Εμποροεπαγγελματικός Σύλλογος Καστορείου «ΚΑΣΤΩΡ», η Αθλητική Ένωση Πελλάνας - Καστορείου, οι Σύλλογοι Γονέων και Κηδεμόνων των Σχολείων Καστορείου, η ΛΕΦΩ Σπάρτης, η Ελληνική Ομάδα Διάσωσης, ο Ελληνικός Ορειβατικός Σύλλογος Σπάρτης, το 300^ο Σύστημα Προσκόπων Σπάρτης, ο ΕΤΟΙΜΟΚΛΗΣ, και ο Σύλλογος «Σπαρτιάτες Δρομείς». Χορηγοί στον αγώνα οι ACTIVE POINT-LA SPORTIVA, ΤΣΙΚΑΚΗΣ-ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ, τα ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ: Παναγιωτόπουλος, Καραγιάννης, και Γαλαξίας, οι Αφοι Λάμπου, Τζούμης, Οινοποιεία ΤΣΙΜΠΙΔΗΣ, Α.Σ.Ε.Ε. ΑΜΥΚΛΩΝ ΛΑΚΩΝΙΑ, Ειρήνη Δαγριτζίκου, Αγγελική Παρασκευοπούλου και Αγλαΐα Λιακοπούλου. Τον αγώνα παρακολούθησαν και ο Δήμαρχος Σπάρτης κ. Ευάγγελος Βαλιώτης, ο Αντιδήμαρχος κ. Ευάγγελος Νικολακάκης, οι Δημοτικοί Σύμβουλοι κ.κ. Μάριος Τζωρτζάκης και Βασίλης Σκρουμπέλος, ο Πρόεδρος Γεώργιος Οικονομάκης και τα μέλη του Τοπικού Συμβουλίου

E.B.

Μάκης Γυλοπίδης

Τον Μάκη τον Γυλοπίδη δεν τον γνώριζα, κάτι η διαφορά ηλικίας μας (μικρή), κάτι που έφυγε μικρός για Τρίπολη, Αθήνα και μετά για Αυστραλία, ήταν η αιτία να μη γνωριζόμαστε. Πριν λίγα χρόνια ένα άρθρο μου στον Πολυδεύκη για τον εμφύλιο πόλεμο 1946-1949 για το χωριό μας, όπου πρότεινα πως πρέπει+ επιτέλους να τελειώσει στο χωριό μας ο εμφύλιος με ένα κοινό μνημόσυνο για όλους τους νεκρούς, στάθηκε η αφορμή να τον γνωρίσω.

Είχε λάβει ο Πολυδεύκης διάφορα γράμματα με υπέρ και κατά, με όλους επικοινωνήσα για να τους ευχαριστήσω, έστω και αν διαφωνούσαμε. Ένα mail στον Μάκη στη μακρινή Αυστραλία και αρχίσαμε να επικοινωνούμε. Μου έδωσε μια συνέντευξη για τον Πολυδεύκη και από εκεί κατάλαβα τι σπουδαίος πατριώτης και τι υπέροχος Έλληνας της διασποράς είναι.

Φέτος τον Ιούνιο επιτέλους είχα τη χαρά και την τιμή να τον γνωρίσω από κοντά. Με εντυπωσίασε ο λόγος του, το πραγματικό ενδιαφέρον και η αγάπη του για την Ελλάδα και τον τόπο μας. Είπαμε πολλά, μου εμπιστεύτηκε πως να έχω πρόσβαση στο αρχείο του Συλλόγου των πατριωτών μας στην Αυστραλία, για μια μελλοντική έρευνα (για τον Πολυδεύκη)

αναφερόμενη στους συλλόγους που έχουν οι ξενιτεμένοι πατριώτες μας. Δώσαμε ραντεβού για του χρόνου να μου αφηγηθεί την ζωή του και για κάτι συλλογικό που έχει κατά νου ο φίλος Τάκης Πελεκάνος. Να είσαι καλά Μάκη μου εσύ και όλη η οικογένειά σου άλλα και όλοι οι Πατριώτες μας στην ξενιτιά.

Γ. Λαγανάς

Στις 4 Φεβρουαρίου 2017, έκοψε την πίτα του το Παράρτημα ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΥ του ΚΑΠΗ Σπάρτης στην Αίθουσα «Μπακή». Στην εκδήλωση παραβρέθηκε ο Δήμαρχος Σπάρτης κ. Ευάγγελος Βαλιώτης, ο Αντιδήμαρχος Ευάγγελος Νικολακάκης, ο Δημοτικός Σύμβουλος Μάριος Τζωρτζάκης, ο Πρόεδρος κ. Γεώργιος Οικονομάκης και τα μέλη του Τ. Σ. Καστορείου και τα μέλη του ΚΑΠΗ. Στα πλαίσια της εκδήλωσης πραγματοποιήθηκε ομιλία από τη Διευθύντρια του Ιατρικού Κέντρου Καστορείου ιατρό κ. Σταθούλα Αραχοβίτη με θέμα την «Προληπτική Ιατρική».

E.B.

Ύμνος στην ελιά

Από τον φίλο και πατριώτη μας κύριο Δημήτριο Πανταζή, επίτιμο δικηγόρο, λάβαμε και δημοσιεύουμε την παρακάτω επιστολή.

Προς: Την Καθηγήτρια Φιλολογίας Κυρία Δώρα Πελεκάνου κ.λπ. Συντελεστές της Σύνταξης,

Έκδοσης και Διανομής του Περιοδικού «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ»

«Αγαπητοί μου φίλοι και συμπατριώτες, σας εύχομαι υγεία, δύναμη, χαρά και προκοπή. Η καινούρια χρονιά ας αναστήσει το χαμόγελο στα χείλη όλων μας, όλων των, όπου γης, Καστανιωτών, όλων των ανθρώπων της Οικουμένης. Ας ζεστάνει τις παγωμένες καρδιές μας και ας χαρίσει σ' αυτούς που αγωνίζονται τη ζωή που τους αξίζει. Θερμά συγχαρητήρια για την έμπρακτη δικαίωση του μόχθου σας, που τόσα χρόνια προσφέρετε αφειδώλευτα για να εκδίδεται ανελλιπώς ο «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ», όλο και πιο μεστός, ώριμος και βελτιωμένος, φθάνοντας όπου γης Καστανιώτης.

Με την ευκαιρία εσωκλείω και την συνδρομή μου και ένα χειρόγραφο μου, σχετικό με την ιστορία της ελιάς, που ίσως να μην είναι ευρέως γνωστή σε όσους δεν είναι φιλόλογοι, ιστορικοί κ.λπ. επιστήμονες, δηλαδή στο ευρύ κοινό.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ

Επίτιμος Δικηγόρος

Η περιοχή που περιβάλλει το χωριό μας, ιδίως πέριξ της πετρόκτιστης εκκλησίας του Τιμίου Σταυρού στη θέση «Απανώκαμπος» ή «Λαγκαδίτσα», υπήρξε ανέκαθεν **ελιάοφυτος και αμπελόεσσα** και, ευτυχώς, παραμένει μέχρι και σήμερα **ελαιοβριθής** και σποραδικά **εκκληματούσα**. Επέλεξα τη χρήση των ανωτέρω υπογραμμισμένων τεσσάρων αρχαιοπρεπών λέξεων για να τονίσω ότι όλοι οι Αρχαίοι Έλληνες, πρωτίστως όμως οι Αθηναίοι, θεωρούσαν την ελιά δένδρο εθνικό, δώρο της θεάς Αθηνάς κατά τη διένεξή της με τον Ποσειδώνα για την ονοματοδοσία της ανώνυμης, μέχρι τότε, Πολιτει-

ας του Κέκροπος. Οι Ολυμπιονίκες και γενικότερα οι νικητές των Αθλητικών Αγώνων επιβραβεύονταν με ένα στεφάνι από αγριελιά, τον περιλάλητο Κότινο. Σύμφωνα με την Ελληνική Μυθολογία η Λητώ γέννησε τον Απόλλωνα και την Αρτέμιδα κάτω από τους κλάδους της ιερής ελιάς στην Έφεσο και, κατ' άλλους, στη Δήλο. Η Παλαιά Διαθήκη αναφέρει ότι κατά τον απαισίας μνήμης Βιβλικό Κατακλυσμό, το περιστέρι της Κιβωτού του Νώε επιστρέφοντας έφερε στο ράμφος του κλαδί ελιάς, άγγελμα χαράς και ειρήνης αλλά και σύμβολο νίκης και αισιόδοξης προοπτικής. Ο καρπός της ελιάς έδωσε φως στους ανθρώπους και

περίτεχνες λυχνίες φώτιζαν και εξακολουθούν να φωτίζουν τους ιερούς χώρους των ανά την οικουμένη διαβιούντων Λαών. Η κατάκαρπος ελαία συμβολίζει την οικογενειακή θαλπωρή, τη δημιουργικότητα, την ειρηνόχυτη γαλήνη και την αγαπητική συμβίωση και προκοπή. Στον Κήπο της Γεσθημανή υπήρχαν ελιές κάτω από τις οποίες προσευχήθηκε ο Χριστός, λίγο πριν τον συλλάβουν οι Ρωμαίοι στρατιώτες και τον οδηγήσουν στο Πραιτώριο. Η ποιήτρια Ήρινα αφιέρωσε συγκινητικούς στίχους στη μητέρα της, την ακαταπόνητη ελαιομαζώχτρα και οι Αθηναίοι αγγειογράφοι απεικόνισαν με μοναδική καλλιτεχνική δεξιοτεχνία σκηνές από την ομαδική συγκομιδή του ελαιοκάρπου. Η ελιά είναι δένδρο αγιογραφικό, πλειστάκις αναφερόμενο στα ιερά κείμενα. Η θάλασσα της Τιβεριάδας (η Γαλιλαία των Εθνών) και το Όρος των Ελαιών, ήταν οι προσφιλέστεροι τόποι της διδασκαλίας και των πολλών θαυμάτων του Ιησού. Τέλος πολλοί Νεοέλληνες ποιητές εγκωμίασαν την «ελιά την τιμημένη, την από τον θεό ευλογημένη για το λυχνάρι του φωχού, για τ' Άγιου το καντήλι».

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ

Επίτιμος Δικηγόρος

Εκδρομή συλλόγου Καστοριτών Μεμβούρνης

Με πολλή επιτυχία έγινε και φέτος η καθιερωμένη ετήσια εκδρομή του Συλλόγου Καστοριτών Μεμβούρνης στους θαυμάσιους χώρους της Ιεράς Μονής της Παναγίας

ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ

Καμαριανής στο RED HILL. Περισσότεροι από εκατό Βορειοδημότες και υποστηρικτές του συλλόγου έδωσαν για ακόμη μια φορά το «παρών» και πέρασαν όλοι

μαζί μια θαυμάσια Κυριακάτικη ημέρα με φαγητά, ποτά και διασκέδαση, και έφυγαν με την ευχή η ετήσια αυτή εκδήλωση να πραγματοποιηθεί με την ίδια επιτυχία και του χρόνου. Φέτος τίμησαν την εκδήλωση με την παρουσία τους 5 εκλεκτοί συμπατριώτες Βορειοδημότες που διαμένουν στο Σίδνεϋ και στην Αδελαΐδα. Πρόκειται για τον αιδεσιμότατο π. Σπυρίδωνα Βουνάση από την Καστανιά και την πρεσβυτέρα Αγγελική που ήρθαν από την Αδελαΐδα και τον κ. Αθανάσιο Γκλέκα από το Γιωργίτσι με τη σύζυγό του Μαρία, που ήρθαν από το Σίδνεϋ

και, μαζί τους, η Κωσταντίνα Δήμου με καταγωγή από το Γιωργίτσι. Ο πατέρας της λέγονταν Φίλιππας. Η Μαρία είναι πρόεδρος της Ομοσπονδίας Λακωνικών Συλλόγων που δραστηριοποιείται στο Σίδνεϋ. Στη φωτογραφία τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου με τους φιλοξενούμενους εκλεκτούς συμπατριώτες.

Προς τη συντακτική ομάδα του περιοδικού «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ». Παρακαλούμε να δημοσιευτεί στην επόμενη έκδοση του Περιοδικού.

Με εκτίμηση
Μάκης Γυλοπίδης

Κρατάνε από τις Διονυσιακές γιορτές των προγόνων μας Έθιμα της Αποκριάς

Το έθιμο της αποκριάς και του Καρναβαλιού, κρατάει από τις Διονυσιακές γιορτές των προγόνων μας. Από τότε οι άνθρωποι μεταμφιέζονταν, χόρευαν, τραγουδούσαν και έπιναν άφθονο κρασί, με αποτέλεσμα το κέφι στο κατακόρυφο. Με τον καιρό, οι Έλληνες, πρόσθεσαν τη σάτιρα και κάθε μέρος της Ελλάδος σύμφωνα με τις ιδιαίτερες παραδόσεις του και τα έθιμά του δημιούργησε το δικό του ξεφάντωμα, με τα δικά του λαογραφικά στοιχεία. Παντού όμως αυτές οι διαδικασίες αυτές χαρακτηρίζονται από σάτιρα και αθροστομία στα τραγούδια και στα πειράγματα, από κέφι, γλέντι, χορό και πολύ φαγοπότι. Οι μεταμφιεσμένοι ονομάζονται μασκαράδες, μάσκαροι, μούσκαροι, μουσκάρια – κουδουνάτοι ή γιανίτσαροι. Όλοι όμως κάλυπταν το πρόσωπό τους με μάσκες και φορούσαν διάφορες στολές. Η περίοδος της Αποκριάς θεωρείται κατεξοχήν περίοδος εκτόνωσης. Μια περίοδος κατά την οποία, ο άνθρωπος ξεφεύγει από την καθημερινότητά του,

εξωτερικεύει τα πάθη του, τα συναισθήματά του και τα προβλήματά του με τη βοήθεια της μεταμφίεσης και της σάτιρας. «Κάθε χρόνο μια φορά φτάνει τούτη η χαρά και γι' αυτό ας τη χαρούμε όσο πιο πολύ μπορούμε. Ας χορέψουμε με κέφι με νταούλια και με ντέφι κι ας μας διώξει μακριά κάθε λύπη η Αποκριά.»

Τα παλαιότερα χρόνια τις Απόκριες ο λαός δεν ήταν αδρανής θεατής, όπως σήμερα. Είχε μια συμμετοχική παρουσία ολική ή μερική. Ήταν πρωταγωνιστής και δημιουργός, χωρίς την παρουσία σκηνοθέτη με έξυπνα αυτοσχέδια σύνολα που σατίριζαν καυστικά την επικαιρότητα. Απόκριες ονομάζονται οι τρεις εβδομάδες πριν τη Μεγάλη Σαρακοστή. Ταυτίζονται με την περίοδο του Τριωδίου, μια κινητή περίοδο στην ορθόδοξη Χριστιανική Παράδοση από την Κυριακή του Τελώνου και του Φαρισαίου μέχρι την Κυριακή της Τυροφάγου ή της Τυρινής. Η πρώτη εβδομάδα που τελειώνει την Κυριακή του Ασώτου λέγεται

Προφωνή ή Προφωνέσιμη επειδή προφονούσαν, δηλαδή, διαλαλούσαν οι ντελάληδες τον ερχομό των Απόκρεω. Λέγεται και Απολυτή ή Αμολητή, επειδή απολύονται οι ψυχές των πεθαμένων. Η δεύτερη εβδομάδα λέγεται Κρεατινή ή της Κρεατοφάγου επειδή έτρωγαν πολύ κρέας και δεν νήστευαν ούτε την Τετάρτη ούτε την Παρασκευή. Ειδικά την Πέμπτη αυτής της εβδομάδας, την ΤΣΙΚΝΟΠΕΜΠΤΗ έψηναν όλοι κρέας πολύ και η τσίκνα από αυτό μοσχοβόλιζε στον αέρα. Η τρίτη εβδομάδα, λέγεται Τυρινή ή της Τυροφάγου ή Μακαρονού, επειδή οι άνθρωποι έτρωγαν γαλακτοκομικά προϊόντα, σαν ενδιάμεση κατάσταση μεταξύ της κρεατοφαγίας και της νηστείας. Χαρακτηριστικό είναι το παρακάτω τραγούδι: «Τ' ακούτε τι παράγγειλε η Καθαρή Δευτέρα; πεθαίνει ο Κρέος, πέθανε, ψυχομαχάει ο Τύρος. Σηκώνει ο Πράσος την ουρά και ο Κρέμμυδος τα γένια. Μπαλώστε τα σακούλια σας, τροχίστε τα λεπίδια και στον τρανό τον πλάτανο να

μάσουμε στεκούλια». Η Καθαρή Δευτέρα είναι το ξεκίνημα της Σαρακοστής όπου γίνεται πνευματικός και σωματικός καθαρισμός του ανθρώπου. Η Σαρακοστή κρατάει επτά εβδομάδες. Ο λαός λέει για αυτή: «Την κυρά Σαρακοστή, πούναι έθιμο παλιό οι γιαγιάδες μας τη φτιάχναν με αλεύρι και νερό. Για στολίδι της φορούσαν στο κεφάλι εναν σταυρό, μα το στόμα το ξεχνούσαν γιατί νήστευαν καιρό. Και τις μέρες τις μετρούσαν με τα πόδια της τα επτά κόβαν ένα τη βδομάδα, μέχρι νάρθει η Πασχαλιά». Το πιάτο της ημέρας περιλαμβάνει νηστήσιμα ως αποτοξίνωση από το πλούσιο φαγοπότι της Αποκριάς. Χαλβάς, ταραμάς, ελιές, πίκλες, θαλασσινά, φασολάδα, λούπινα, βρουβιά και η πατροπαράδοτη λαγάνα είναι το μενού. Κάτι άλλο ξεχωριστό που γίνεται την περίοδο των Απόκρεω, είναι τα Ψυχοσάββατα. Είναι οι ημέρες που αφιερώνονται στους νεκρούς. Κάθε σπίτι φτιάχνει κόλλυβα και τα μοιράζει μετά τα Τρισάγια στον κόσμο «για να συγχωρηθούν τα πεθαμένα

τους». Όπως πάντα ζωή και θάνατος πάνε μαζί. Ας ξεφυλλίσουμε τώρα το άλμπουμ της Αποκριάς και την ιστορία του Καρναβαλιού στο χωριό μας. Ένα Καρναβάλι από τα χρόνια των παππούδων μας, από το οποίο έχουμε φυλαγμένες όμορφες αναμνήσεις. Τις δεκαετίες του 50 και του 60 όμως, με τη μεγάλη φυγή των κατοίκων στο εξωτερικό και τα μεγάλα αστικά κέντρα για αναζήτηση καλύτερης τύχης, επήλθε σημαντικός μαρασμός των χωριών γενικότερα, η κοινωνική ζωή και η πολιτιστική παράδοση (όπως το καρναβάλι) ολοένα και χανόταν, κατάσταση που δυστυχώς ζούμε και τώρα. Το Καρναβάλι ξεχάστηκε, ευτυχώς όμως κάποιοι ανήσυχoi πατριώτες ξανάπιασαν το νήμα πάλι από την αρχή και με θάρρος και πείσμα, αποφάσισαν την αναβίωση του καρναβαλιού και τους ευχαριστούμε πολύ. Την προσπάθεια αυτή, ο κόσμος την αγάλιασε με πολλή αγάπη και σιγά – σιγά όλοι μαζί κατάφεραν να συνδέσουν το παλιό με το καινούργιο, έτσι ώστε σήμερα με υπερηφάνεια να παρουσιάζουμε ένα καρναβάλι που τα έχει όλα. Ας πάμε τώρα στα έθιμα που χαρακτηρίζουν το χωριό μας. Το σφάξιμο των γουρουνιών, είναι το πρώτο (εξού και Σφαερή

εβδομάδα που είναι η πρώτη). Κάθε σπίτι έσφαζε το γουρούνι του, για νάχει μπόλικο κρέας για τις απόκριες. Ακόμα θυμάμαι το τσίριγμα των γουρουνιών την ώρα που τα έσφαζαν και που αναστάτωνε την ησυχία του χωριού. Χρειάζονταν 4- 5 άνδρες για να σφάξουν το κάθε γουρούνι. Η νοικοκυρά φρόντιζε μετά να κεράσει τους συμμετέχοντες στο σφάξιμο με εδέσματα και μπόλικο κρασί. Ότι κρέας περίσσευε το αλάτιζαν με μπόλικο αλάτι και το έβαζαν

τα λουκάνικα που έφτιαχναν από το έντερο του γουρουνιού. Ποιος δεν έπαιξε με τη φούσκα του γουρουνιού. Πολλοί φούσκωναν τη φούσκα (κύστη) του γουρουνιού, αφού είχαν βάλει μέσα καλαμποκόσπορους την ξέραιναν και έπαιζαν μπάλα. Οι φωτιές είναι το άλλο έθιμο της Αποκριάς. «Το βράδυ της Αποκριάς φωτιές ανάβουν σε κάθε γειτονιά. Φωτιές γιορτινές. Φωτιές του χορού, του γλεντιού, της χαράς και του τραγουδιού». Από νωρίς όλοι φρόντιζαν να πάνε στα συγκεκριμένα σημεία δεμάτια από ξύλα. Όταν νύχτωνε μικροί και μεγάλοι χόρευαν, τραγουδούσαν, έπιναν και έτρωγαν όλοι τα εδέσματα που οι νοικοκυρές είχαν φροντίσει να φέρουν για το γλέντι. Η πιο ονομαστή φωτιά ήταν στο Καμάρι. Την Κυριακή της Τυρινής γινόντουσαν οι μεγάλες συγκεντρώσεις στα σπίτια. Τα σόγια μαζεύονταν και έτρωγαν εκτός των άλλων και μακαρόνια

(ένα για κάθε μέλος της οικογένειας) και τα τοποθετούσε πλάι-πλάι στο τζάκι κοντά στη θράκα. Όποιο αυγό ιδρώνε, σήμαινε ότι η χρονιά του συγκεκριμένου ατόμου θα ήταν καλή (θα ήταν γερός και όλα θα του πήγαιναν καλά). Όποιο αυγό ράγιζε, προμηνούσε προβλήματα. Το άτομο δηλαδή θα αντιμετώπιζε δυσκολίες. Βέβαια, έπρεπε να ξέρεις που θα έβαζες τα αυγά, γιατί μπορεί η φωτιά να τα έσπαζε όλα. Το αποκορύφωμα της αποκριάς έφτανε την Καθαρή Δευτέρα, ή Μουτζουροδευτέρα, όπως τη λέμε στο χωριό μας. Όλος ο κόσμος μικροί και μεγάλοι, μαζεύνονταν στην κεντρική πλατεία μουτζουρώνονταν και συμμετείχαν άλλος λίγο και άλλος πολύ στο λαϊκό πανηγύρι. Κάποιοι πέταγαν λέει και χαρταετούς. «Ξεχάστε τα προβλήματα για λίγο ξεχαστείτε και τη ζωή καλύτερη σας εύχομαι να δείτε». Τα τελευταία χρόνια, στο χωριό μας, την Παρασκευή πριν την Κυριακή της Τυρινής, την αφιερώνουμε στα παιδιά. Με τη χορηγία της Δημοτικής αρχής, τα παιδιά παίζουν με τους κλόουν διάφορα παιχνίδια, χορεύουν το γαϊτανάκι, τραγουδούν και διασκεδάζουν. Η βραδιά των παιδιών τελειώνει με το πέταγμα των αερόστατων. Μια ιδέα του ξεκίνησε από τον Πολιτιστικό Σύλλογο «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ» και έχει επικρατήσει. Μετά ακολουθεί η βραδιά των μεγάλων, που μασκαρεμένοι κάνουν τον γύρο του χωριού. Την Καθαρά Δευτέρα ή Μουτζουροδευτέρα, μετά την παρέλαση των αρμάτων και των καρναβαλιστών προσφέρονται τα παραδοσιακά και σαρακοστιανά εδέσματα.

✓ Το Καρναβάλι ξεχάστηκε, ευτυχώς όμως κάποιοι ανήσυχoi πατριώτες ξανάπιασαν το νήμα πάλι από την αρχή και με θάρρος και πείσμα, αποφάσισαν την αναβίωση του καρναβαλιού και τους ευχαριστούμε πολύ

στο τζάκι για να το καπνίσουν. Ύστερα το έβαζαν στο χαρανί με μπόλικο πορτοκάλια, κρασί ή ξύδι, μπαχαρικά, καντερή πιπεριά και το έβραζαν. Κατόπιν το φύλαγαν σε λαήνια με μπόλικο λάδι ώστε να το χρησιμοποιήσουν αργότερα. Αξέχαστα θα μου μείνουν και

με τυρί. Οι ανύπαντρες κοπέλες φρόντιζαν να βάλουν κρυφά στο μαξιλάρι τους 1 -2 μακαρόνια για να δουν «λέει» τη νύχτα στον ύπνο τους τον άντρα που θα παντρευτούν. Άλλο χαρακτηριστικό έθιμο ήταν το μελέτημα του αυγού. Έπαιρνε ο πατέρας τα αυγά, τα ονομάτιζε

Οι γονείς μας συνέχισαν την εκπαίδευση για το 'σπίτι', οικογένεια, θρησκεία και Ελλάδα

Σπίτι μου σπιτάκι μου...

Άραγε πόσο χρονών να είναι αυτή η έκφραση και πότε να εμπεδώθηκε στην ανθρώπινη συνείδηση; Αυτή την αντίληψη του σπιτιού ενστερνίζονται πολλοί Έλληνες (επίσης κυριαρχεί στο Δυτικό πολιτισμό) η οποία ξαναγεννήθηκε μέσα μου από ερωτήσεις και συνομιλίες με πολλούς συμπατριώτες πού με επηρέασε τόσο πολύ, ώστε με ώθησε να γράψω αυτές τις σκέψεις μου.

Στο δεύτερο ποίημα των Four Quartets, ο T.S. Eliot γράφει ότι «Το σπίτι είναι το σημείο από όπου ο κάθε άνθρωπος ξεκινάει τη ζωή του». Εκεί είναι οι αρχές από τις ψυχολογικές μας μνήμες- πράγματι οι πρώτες συνθέσεις μας για το ποιοι είμαστε και πώς λειτουργεί ο κόσμος - εξαρτώνται από την αίσθηση του σπιτιού. Φτάνουμε στη ζωή, και ως βρέφη ακόμα, έχουμε νευρικό σύστημα που ανιχνεύει τη θέση μας στον κόσμο και συνθέτει κρίσεις για την ασφάλειά μας. Στο μυαλό ενός βρέφους, στο σπίτι είναι όλα σχετικά με την ασφάλεια και την εξασφάλιση (επιβίωση), και

αυτά τα πρώτα σκιρτήματα αποτελούν μερικές από τις πιο βασικές αλήθειες για τον εαυτό μας και τον κόσμο γύρω μας.

Οι περιβαλλοντικοί (environmental) ψυχολόγοι, λένε ότι για πολλούς ανθρώπους, το σπίτι μας είναι μέρος του αυτοπροσδιορισμού μας, και αυτός είναι ο λόγος που κάνουμε πράγματα όπως η διακόσμηση στα σπίτια μας και η φροντίδα του γκαζόν και της αυλής μας. Το πρώτο πράγμα που ρωτάμε κάποιον, μετά από το όνομά του, είναι από πού είναι, και ακόμα πιο ενδιαφέρουσα (τουλάχιστον στην Β. Αμερική) είναι η έκφραση «πού είναι 'σπίτι' για σας»; Ρωτάμε όχι μόνο για να τους τοποθετήσουμε σε ένα χάρτη, αλλά επειδή αναγνωρίζουμε ότι η απάντηση μάς λέει κάτι σημαντικό γι' αυτούς σαν ανθρώπους. Για πολλές κουλτούρες, σπίτι δεν είναι ακριβώς από όπου είσαι, είναι ποιος είσαι.

Αλλά ενώ είναι στην ανθρώπινη φύση να θέλουμε μια έδρα για να ανήκουμε, θέλουμε επίσης να είναι ειδική, και έχει πρόσθετη αξία το να μπορούμε

να καθορίζουμε τον εαυτό μας ως κάποιον που κάποτε ζούσε κάπου, σε κάποιο άλλο μέρος. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τα σπίτια μας για να βοηθήσουμε τους εαυτούς μας να δια-

στεναχώρια απαιτούνται για να προσαρμοστεί κάποιος σε ένα καινούργιο περιβάλλον, μια καινούργια δουλειά, ένα καινούργιο σχολείο, μια καινούργια γλώσσα, μια καινούργια κοινωνία, ένα καινούργιο «σπίτι». Και όμως παρ' όλες τις αντιξοότητες, οι γονείς μας όχι μόνο καταφεραν να επιζήσουν, αλλά να ζήσουν και χωρίς να χάσουν και να ξεχάσουν τη ρίζα τους και το σπίτι τους.

“Ζούσαμε στην Αμερική, πηγαίναμε σχολείο, δουλειά, παιχνίδια αλλά όταν μπαίναμε στο σπίτι μας περνάγαμε τα σύνορα στην Ελλάδα”

κακριθούν, αλλά η κυρίαρχη Δυτική άποψη είναι ότι ανεξάρτητα από την τοποθεσία, το άτομο παραμένει αμετάβλητο. Καλώς ή κακώς, ο τόπος όπου μεγάλωσε ο άνθρωπος συνήθως αποτελεί μια εικονική κατάσταση. Εμείς, πέστε τυχεροί πέστε άτυχοι, γνωρίσαμε δύο σπίτια αφού οι γονείς μας αναγκάστηκαν να ξεριζώσουν την οικογένεια και να μεταναστεύσουν στην Αμερική. Όμως οι γονείς μας, προς έπαινο και τιμή τους, συνέχισαν την ασφάλεια, την εξασφάλιση και πάνω απ' όλα την εκπαίδευση για το 'σπίτι', οικογένεια, θρησκεία και Ελλάδα.

Τι προσπάθεια, αγώνας και

Αυτή η αγάπη ήταν φυτεμένη μέσα μας και την καλλιεργούσαν καθημερινά. Ζούσαμε στη Αμερική, πηγαίναμε σχολείο, δουλειά, παιχνίδια αλλά όταν μπαίναμε στο σπίτι μας περνάγαμε τα σύνορα στην Ελλάδα. Ελληνική γλώσσα, ήθη και έθιμα, φαγητά, γλυκά και ακόμα στο ραδιόφωνο ακουγόταν η Ελληνική εκπομπή. Τις Κυριακές εκκλησία, κινηματογράφος, χοροί, πανηγύ-

ρια ή οικογενειακές και φιλικές συγκεντρώσεις. Ζούσαμε διπλή ζωή. Ακόμα και οι Αμερικανοί μας αποκαλούσαν «εκτοπισμένους πολίτες». Εάν θα ρωτήσετε οποιονδήποτε μετανάστη θα σας διηγηθεί την ίδια ιστορία!

Σήμερα ο σπόρος αυτός πήρε ζωή. Τα τελευταία χρόνια έχουμε κατορθώσει να ξαναγυρίζουμε στο πρώτο σπίτι μας πιο συχνά. Θυμηθήκαμε και αρχίσαμε να συνδεόμαστε με το περιβάλλον και τους

ανταλλαγές πού έχουν καθορισμένη, αμοιβαία επίδραση από τον ένα στον άλλον. Τώρα καταλάβαμε πιο έντονα τι προσπάθεια χρειάζεται κάποιος για να προσαρμοστεί σε ένα περιβάλλον έστω και τόσο οικείο σε μας. Τους ανθρώπους της ηλικίας μας τους μισο-γνωρίσαμε, αλλά τους πιο μικρότερους, ούτε τους ξέραμε. Αντίθετα, οι συγχωριανοί μας γνωρίζουνε περισσότερο δια μέσω των γονέων μας και λιγότερο για τον

συγχωριανούς. Το δεύτερο αποδείχθηκε ότι ήταν πολύ πιο δύσκολο. Βέβαια, πώς να μην είναι; Ζήσαμε χώρια και μακριά ο ένας απ' τον άλλον χωρίς την καθημερινή επαφή και μεγαλώσαμε χάνοντας τη συμμετοχή σε μια συνεχή σειρά από

εαυτό μας. Με άλλα λόγια, ξέρουν «ποιανού είμαστε» και όχι «ποιοι είμαστε».

Πολλοί Καστανιώτες μας άνοιξαν την αγκαλιά, την καρδιά, και το σπίτι τους με αγάπη. Άλλοι μας κοιτάζουν σαν «ξένους», σαν «περαστικούς»

και προβάλλουν μια έκφραση σαν να λέει «αυτοί ποιοι είναι»; Αυτό μας έκανε τέτοια έκπληξη, που αρχίσαμε μια διαδικασία αυτοεξέτασης στην αναζήτηση απαντήσεων σε αυτό το κοινωνικό-ψυχολογικό φαινόμενο. Ποιοι είμαστε και ποια είναι η συμπεριφορά μας; Όχι ότι περιμένουμε ή απαιτούμε ευνοϊκή μεταχείριση, αλλά μια κατανόηση στην ανθρώπινη αλληλεπίδραση και πώς αυτό θα μπορούσε να μας φέρει πιο κοντά ως γείτονες και συνανθρώπους Καστανιώτες.

Ίσως όλοι έχουμε ακούσει τη φράση «σπίτι είναι όπου είναι η καρδιά». Αυτό δεν σημαίνει το που βρίσκεται η καρδιά σαν μέρος του σώματός μας μια οποιαδήποτε στιγμή, αλλά έχει την έννοια του πού η καρδιά αισθάνεται ότι ανήκει, πού δέχεται και δίνει αγάπη, και πού αισθάνεται ασφάλεια. Μια άλλη φράση έρχεται να συμπληρώσει ότι «χρειάζονται χέρια για να χτίσεις ένα οικοδόμημα, αλλά μόνο η καρδιά το κάνει σπίτι». Είναι αυτά τα συναισθήματα και τα βιώματα που προέρχονται

από, και μας δένουν με το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον που ζούμε, από τα οποία δεν είμαστε ποτέ κανένας ελεύθερος, και τα οποία δημιουργούν το «σπίτι μας». Όπως προαναφέρω, εμείς είχαμε την εμπειρία να γνωρίσουμε δύο σπίτια στην πορεία της ζωής μας. Την Ελλάδα και την Καστανιά μέσω των γονέων μας και των παιδικών μας χρόνων, και στη συνέχεια την Αμερική μέσω της ωρίμανσής μας, των σπουδών μας, τη γέννηση και το μεγάλωμα των παιδιών μας, κ.λπ. Ίσως μερικοί να εκλαμβάνουν αυτό ως, ότι η καρδιά μας είναι διχασμένη μεταξύ Ελλάδας και Αμερικής, και

είναι φυσικό αφού έχουμε δύο κατοικίες, δύο κουλτούρες, δύο γλώσσες, δύο κοινωνικά και φυσικά περιβάλλοντα, άλλους φίλους εδώ, άλλους εκεί. Όμως η αλήθεια (όπως την αισθανόμαστε εμείς) είναι ότι η καρδιά μας δεν είναι διχασμένη. Απλά ανήκει και εδώ και εκεί. Αυτή η (για άλλους ευθεία) γραμμή που ενώνει το ποιοι είμαστε και το πού βρισκόμαστε για μας είναι τεθλασμένη, αλλά εξακολουθεί να ενώνει το ποιοι είμαστε και το πού βρισκόμαστε. Αλίμονο αν ο κάθε Καστανιώτης που ζει στην Σπάρτη, την Αθήνα, την Θεσσαλονίκη ή εξωτερικό έπαυε να θεωρεί την Καστανιά σπίτι του, ή η Καστανιά να τον θεωρούσε «ξένο» ή «περαστικό» κάθε φορά που ερχόταν στο χωριό μας. Αν είχαν έτσι τα πράγματα, τότε κι ο Οδυσσεάς δεν είχε λόγο να βασανιστεί για

“Ίσως όλοι έχουμε ακούσει τη φράση «σπίτι είναι όπου είναι η καρδιά». Αυτό έχει την έννοια του πού η καρδιά αισθάνεται ότι ανήκει, πού δέχεται και δίνει αγάπη, και πού αισθάνεται ασφάλεια”

10 χρόνια μέχρι να φτάσει στην Ιθάκη του, ούτε η Ιθάκη ήταν υποχρεωμένη να τον δεχτεί σαν βασιλιά της.

Αυτό το δοκίμιο, αναλύοντας τη έννοια του «σπιτιού» και τη σημασία του «να ανήκω», είναι μια

έκκληση στους απανταχού Καστανιώτες να προσπαθήσουμε να κατανοήσουμε ο ένας τον άλλον ρίχνοντας λίγο φως στο συναισθηματικό κόσμο και την εμπειρία των μεταναστών. Καθώς επιστρέφουμε στην ομορφιά του χωριού μας και τη ζεστασιά του πρώτου μας σπιτιού, μας δίνεται η ευκαιρία και ποθούμε μια προσέγγιση βασισμένη σε αμοιβαία ειλικρίνεια και αποδοχή, και ως ισότιμα μέλη της μικρής μας κοινωνίας.

Με εκτίμηση και καλή αντάμωση,

Αθανάσιος Δημητρίου
Δημητρακόπουλος

Στις 21 Σεπτεμβρίου ο Ιμπραήμ συνεχίζει προς Καστρί Καστανιά

Ο Ιμπραήμ στην Καστανιά

“Και τότε συνέβη το μεγάλο κακό: παίρνουν οι αραπάδες έναν παπά για οδηγό τους, τον παπα-Γιώργη τον Παπαδόπουλο-ο θεός και η ψυχή του ξέρει εάν πρόδωσε ή σύρθηκε με το στανιό τη νύχτα εκείνη- κι ανέβηκαν περικοπά, πίσω από την Τίκλα και μέσα στον ύπνο έσφαζαν στα «Λαμπέικα» πολλούς Καστανιώτες”

Στο τ. 31 του Πολυδεύκη, στη σελ. 2 «Ο Καστανιώτης» έθεσε έναν προβληματισμό για το ιστορικό γεγονός με την ελπίδα να αναζητηθούν ιστορικές πηγές και καταγεγραμμένες παραδόσεις.

Αν κρίνουμε από σχετικό άρθρο του λαογράφου Δημ. Καλλιάνη στα «Λακωνικά» με τίτλο «Μπραήμης πέρασε...» πιθανότατα πρόκειται για προφορική παράδοση που έφτασε ως τις μέρες μας. Γράφει, λοιπόν, ο Δημ. Καλλιάνης: «...Οι αραπάδες, το ένα τους πόδι, φτάνουν στο Βουρλιά και καίνε και ρημάζουν το χωριό. Οι δυνάμενοι και τα γυναικόπαιδα είχαν νύχτα φύγει. Πέρασαν τον Ευρώτα και πήραν το δρόμο, μέσα από τον κάμπο της Καστανιάς για να

κολλήσουν στο βουνό και σωθούν στα δάση και τις σπηλιές. Άλλους τους προφταίνουν στο δρόμο, οι αιμοχαρείς αραπάδες και καβαλαραίοι και τους σκοτώνουν στον τόπο. Κι άλλους τους ξεπετάνε μέσα από τους λόγγους όπου κρυβόντουσαν και τους σύρουν αιχμαλώτους.

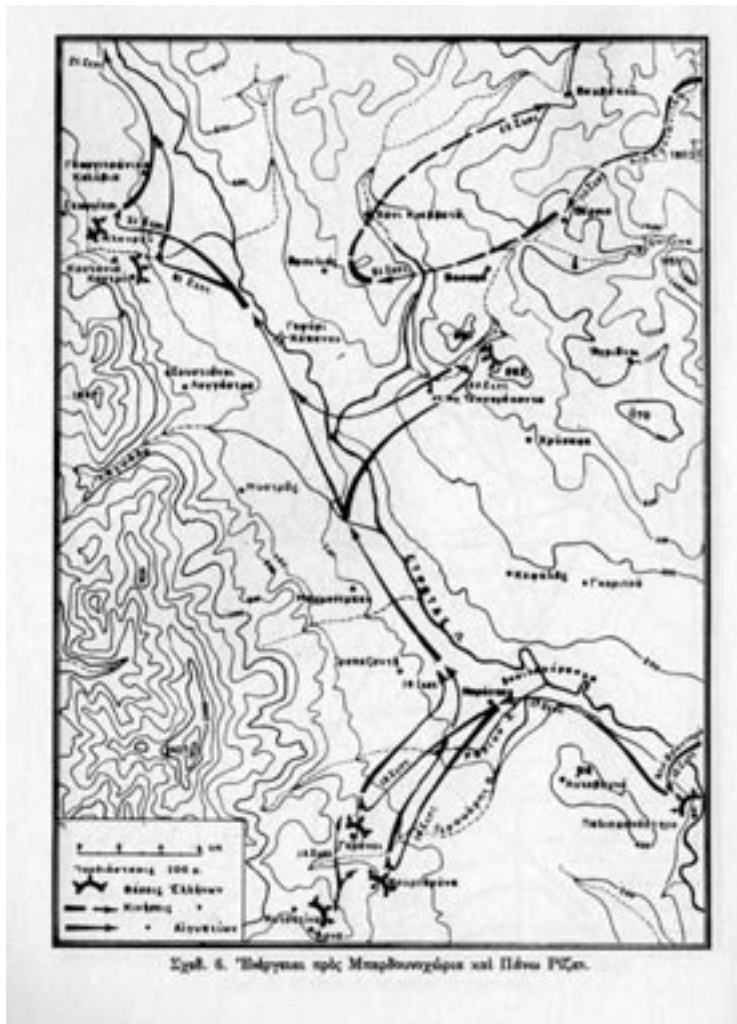
Και καθώς λένε, άπλωναν τα γυριστά σπαθιά τους κι έκοβαν τα κεφάλια των χριστιανών σαν στάχυα. Ο κάμπος είναι λένε, γεμάτος από μνήματα χριστιανών που τα

σημαδεύουν όρθιες πλάκες. ...

Σκεφτείτε αυτή τη φωνή και την τρομάρα της ψυχής: Η κατεύθυνση ήταν προς τον Βόρειο Ταύγετο, στα «Πισινά Χωριά» της Αλαγονίας στη φιλόξενη Μονή Μαρδακίου και στα «Πέντε Αλώνια». Σκεφτείτε τη δυστυχία των προσφύγων αυτών που στην πείνα τους βαθύλωναν τις μαλακιές πέτρες για να βράσουν μέσα εκεί τα πικρά τους χόρτα. Εκεί πάνω δεν πατούσε Τούρκος και τα πυκνά δάση και οι βράχοι όριζαν τον ελεύθερο χώρο. Τότε συνέβη να κάψουν τρεις φορές το Καλυβέικο σπίτι στο Βουρλιά, το Δημητρακακείο στο Καστρί, άλλες τόσες φορές να ντουφεκίσουν τον Παντοκράτορα στον Αϊ-Γιώργη του Καστριού, να βγάλουν

τα μάτια των αγίων στην Παναγία του Λουκά στην Καστανιά, να κάψουν τον παπα-Πανάγου του Μεβνίδη (Μελέικο) το σπίτι, το Αντωνακείο και άλλα σπίτια που ακόμη φαίνεται η καπνιά.

Και τότε συνέβη το μεγάλο κακό: παίρνουν οι αραπάδες έναν παπά για οδηγό τους, τον παπα-Γιώργη τον Παπαδόπουλο-ο θεός και η ψυχή του ξέρει εάν πρόδωσε ή σύρθηκε με το στανιό τη νύχτα εκείνη- κι ανέβηκαν περικοπά, πίσω από την Τίκλα και μέσα

στον ύπνο έσφαζαν στα «Λαμπέικα» πολλούς Καστανιώτες. Ως τα χτες το νύ χτυπούσε επάνω σε τάφους κι έβγαιναν κόκαλα των μαρτύρων. Και ψηλότερα έκαψαν τις δύο εκκλησιές, την Αγία Αικατερίνη και τον Αϊ-Γιώργη. Φωνές και ολολυγμοί μέσα στο σκοτάδι κι όσοι πρόφτασαν από τις άλλες γειτονιές, τραβήχτηκαν μέσα στο δάσος, ψηλά στα Ισιώματα μέχρι τη Σίτσοβα. Κι ένας μιλωνάς –μέσα στο πυκνό δράμα υπάρχει και μια κωμωδία- έλεγε και ξανάλεγε πως πέρασε από το μύλο του ο Μπραήμης και δεν τον φοβήθηκε, παρά τον φοβέρισε κιόλας! Κάθε χωριό ας θυμάται τα χρόνια εκείνα του '21 κι ας παραδειγματίζεται. Το αίμα λένε σκούζει και δεν αφήνει τη λησμονιά να διπλοθάψει τους μάρτυρες και τους αδικασκωτούμενους”.

Στο θέμα αναφέρονται και πλήθος δημοσιευμάτων σε ιστορικές μονογραφίες αλλά και συστηματικότερα ιστορικά έργα απο-

σπάσματα από τα οποία παραθέτουμε στη συνέχεια.

Η Ιστορία του Ελληνικού Έθνους (τ. ΙΒ, σελ. 402) προσπερνάει το θέμα σε λίγες αράδες: «Μετά τις ήττες στην Πιάνα και στη Λαβιά, ο Ιμπραήμ που είχε στο μεταξύ επιστρέψει στην Τριπολιτάα αφού άφησε τα στρατεύματά του να αναπαυθούν για ένα δεκαπενθήμερο περίπου, κινήθηκε και πάλι τον Σεπτέμβριο με όλο του τον διαθέσιμο στρατό εναντίον της περιοχής του Μυστρά και της Μεσσηνίας καταστρέφοντας και λεηλατώντας. Ο γενικός αρχηγός Κολοκοτρώνης που βρισκόταν τότε στην Αργολίδα, μόλις πληροφορήθηκε το γεγονός προσπάθησε συγκεντρώνοντας και αυτός μεγάλες δυνάμεις να του επιτεθεί. Διέταξε αμέσως τον Νικήτα Σταματελόπουλο και άλλους αρχηγούς να μεταστρατοπεδεύσουν από τη Δημητσάνα στα επίκαιρα χωριά του δυτικού Ταύγετου Γεωργίτσι και Καστανιά και να αντιταχθούν στα εχθρικά αποσπά-

Ο Ιμπραήμ δεν επιμένει. Μετά τινά χρόνον αποσύρεται αφού προηγουμένως επυρπόλησε τους μη προστατευόμενους οικισμούς εις Περιβόλια, και όσα οικήματα εις Καστρί και Καστανιά κατόρθωσε να προσπελάσει

ματα που είχαν σταλεί σε εκείνα τα μέρη. Επίσης παρήγγειλε να μετακινηθούν στην ανατολική πλευρά της περιοχής...».

Ο Αμβρόσιος Φραντζής σ. 30 γράφει: «Ο Νικηταράς... εφόνευσεν 28, ζωγρήσας και δύο εκ των Οθωμανών». Και ο Ιωάννης Κολοκοτρώνης σ. 245 «Ο δε Νικήτας... μετέβη εις Γεωργίτσι και Καστανιάν του Μυστρός, εκτύπησε τουρκικόν τι σώμα και εφόνευσεν υπέρ τους 50, εκ δε των Ελλήνων εφονεύθησαν 6».

Ο Διον Σιγαλός στο έργο του «Η Σπάρτη και η Λακεδαίμων», Αθήνα 1963, σελ. 621, γράφει: «Από Μυστρά κατ' αρχάς ο Ιμβραήμ εβάδισε προς την Λογκάστραν την οποίαν έκαυσεν και έφθασε εις Καστανιά και Περιβόλια, όπου και συνήντησε την πρώτην αντίστασιν από τους εις το στρατόπεδο του Γεωργιτσίου Λακεδαιμονίους υπό τον Νικηταράν. Εις ακροβολισμούς εκεί ο Ιμβραήμ (κατά Φραντζή και Σηπλιάδη) έχασεν 26 άνδρας και χωρίς να επιμείνει εις την επίθεσιν αφού έκαυσεν την Καστανιάν και Περιβόλια και ελεηλάτησε και κατέκοψε τα δένδρα της άνω κοιλάδας του Ευρώτα επέστρεψεν εις τον Μυστράν».

Όμως λεπτομερέστερη και ακριβέστερη περιγραφή βρίσκουμε στο έργο του Κων. Α. Κοτσώνη «Ο Ιμπραήμ στην Πελοπόννησο», Αθήνα 1999, έκδοση της Εταιρείας Πελοποννησιακών Σπουδών. Εκεί ο συγγραφέας, που κάνει χρήση όλων των διαθέσιμων ιστορικών πηγών, αναφέρει::

Στη σελ. 236 «Ως προς τας προθέσεις του Ιμπραήμ κατά την εισβολήν εις Λακωνίαν καίτοι δεν έχομεν γραπτάς ειδήσεις εκ της καθόλου δράσεώς του δυνάμεθα να συμπεράνομεν πως το γενικόν σχέδιόν του είναι: προελαύνων κατά την

πεδινήν κυρίως έκτασιν της Λακωνίας και προβαίνων εις αιχμαλωσίας και εκτελέσεις κατοίκων, αρπαγὰς

ζώων, δηώσεις, εμπρησμούς, λεηλασίας και πάσης φύσεως καταστροφὰς να εξουθενώσει τον πληθυσμόν και τον εξαναγκάσει εις υποταγήν. Ο Ιμπραήμ δεν έχει πρόθεσιν να έλθει εις αποφασιστικήν σύγκρουσιν μετά των ελ-

ληνικών σωμάτων, καθ' όσον όπου συναντά σθεναράν αντίστασιν –Κουνουποχώρια, Μπαρδουνοχώρια, Καστανιά- δεν επιμένει εις τας προσπάθειάς του».

σελ. 236 «Κατά την περίοδον του Αγώνος η κοιλάς του Ευρώτα μετά των Πισινοχωρίων ή Οπισινών χωρίων (τ. δήμου Αλανο-

Ευρώτα Καστανιώτικου, στρέφει προς Δυσμάς και δια δύο ή περισσότερων φαλάγγων κατευθύνεται προς τα χωρία της Πάνω Ρίζας, Καστρί, Καστανιά και Γεωργίτσι. Εις την περιοχίν αυτήν ευρίσκεται από 19 Σεπτεμβρίου ο Νικηταράς μετά του σώματός του».

σελ. 279 «Δεν ννορίζουεν

Σχ. 7. Έπιστροφή του Ιμπραήμ εις Τριπολιτάς.

νίας) και των Βροστοχωρίων ή Εμπροσθοχωρίων απετέλουν την επαρχίαν του Μυστρά ή Μυστρός».

Η Άνω κοιλάς του Ευρώτα είναι από τις πηγές μέχρι το γιοφύρι του Κόπανου.

Η σύγκρουσις είναι σφοδρά, ιδίως προς την νοτιάν πτέρυγαν εις Καστρί και Καστανιάν: "Ο Ιμπραήμπασας διευθύνει εις Καστρί και Καστανιά, όπου ήτον ο Νικήτας".

« Ο Ιμπραήμ ξεκίνησε από την Τρίπολη 29/30 Αυγούστου, Σάββατο προς Κυριακή».

σελ. 277. «Την επομένην – Δευτέραν 21 Σεπτεμβρίου- ο Ιμπραήμ συνεχίζει την κίνησιν του βορειότερον, προς την κοιλάδα του Άνω Ευρώτα ακολουθών την κατά μήκος της δεξιάς όχθης του ποταμού οδόν. Πριν φθάσει εις το ύψος του παραπόταμου του

τας υπό του Νικηταρά κατεχομένης θέσεις εις περιοχίν Γεωργίτσι- Καστανιά. Ως πιθανότερα δι-άταξις, καλύπτουσα τους κατωκλιμένους τόπους ένθα εγένοντο αι συγκρούσεις, κρίνεται η εγκατάστασις ενός τμήματος επί της ανατολικής παρυφής των χωρίων Καστρί και Καστανιά, ετέρου δε εις χωρίον Αλευρού προς κάλυψιν των προσβάσεων προς Γεωργίτσι. Αι κινούμεναι προς Δυσμάς φαλάγγαι του Ιμπραήμ, την Δευτέραν 21 Σεπτεμβρίου, προσεγγίσασι τα ανωτέρω χωρία, προσκρούουν επί των εγκατεστημένων τμημάτων του Νικηταρά. Η σύγκρουσις είναι σφοδρά, ιδίως προς την νοτιάν πτέρυγαν εις Καστρί και Καστανιάν όπως μας πληροφορεί ο Γενναίος: «Ο Ιμπραήμπασας διευθύνει εις Καστρί και Καστανιά, όπου ήτον ο Νικήτας... όπου έγινε μία δυνατή συμπλοκή μεταξύ Ελλήνων και

Τουρκών».

(Ο Νικηταράς ανεχώρησε από Καστάνιτσα Πραστού την 18η Σεπτέμβρη. Εις Γεωργίτσι-Καστανιά θα έφθασε την επομένη λόγω της αποστάσεως, άνω των 12 ωρών). Πληροφορηθείς ο Κολοκοτρώνης τη σύγκρουση του Ιμπραήμ με τον Νικηταρά σε Καστρί- Καστανιά σπεύδει προς Μπασαρά με την πρόθεση: «...να στρέψωμεν την προσοχήν του εχθρού και να εμψυχώσουμε τους δικούς μας, επειδή είναι αδύνατον να τους δώσουμε βοήθειαν εδώθεν, δια το πολύ του διαστήματος.

σελ.. 280 «Ο Ιμπραήμ δεν επιμένει εις τας προσπάθειάς του. Μετά τινα χρόνον διακόπτει την μάχην και αποσύρεται αφού προηγουμένως επυρπόλησε τους μη προστατευόμενους οικισμούς εις Περιβόλια, και όσα οικήματα εις Καστρί και Καστανιά κατόρθωσε να προσπελάσει. Κατά την ανωτέρω σύγκρουσιν αι απώλειαι των Αιγυπτίων ανήλθον εις μερικάς δεκάδας, αι των Ελλήνων ελάχισταί». Μετά την αποχώρησιν από Καστρί-Καστανιάν, ο Ιμπραήμ τρέπεται προς Βορράν. Παρ' όλον ότι οι ειδήσεις περί των μετέπειτα κινήσεών του είναι πενιχραί, δυνάμεθα βάσει τούτων να προσδιορίσωμεν μετά σχετικής ακριβείας την μετέπειτα πορείαν του μέχρι τριπολιτσάν. Ο Γενναίος αναφέρει: «.. Μετά την συμπλοκήν εις Καστανιάν ο Ιμπραήμπασας ετράβηξε κατ' ευθειάν δια του κάμπου εις Τρίπολιν». Μετά τις επιχειρήσεις στα χωρία της Πάνω Ρίζας, συνέχισε την πορεία προς βορράν δια της κοιλάδος του Άνω Ευρώτα. Επειδή όμως η προπαρασκευή, η κίνησις, η επιθετική ενέργεια, η δήωσις της περιοχής και η εκείθεν αποχώρησις απαιτούν ικανόν χρόνον, είναι λογικόν να δεχθώμεν ότι η Δευτέρα 21 Σεπτεμβρίου κατηναλώθη σχεδόν ολόκληρος εις τας ανωτέρω δραστηριότητας. Κατά συνέπειαν την Δευτέρα προς Τρίτην θα διανυκτέρευσε εις την κοιλάδα του Άνω Ευρώτα, παρά την δεξιάν όχθην του ποταμού, κατά μήκος της οποίας έβαινε τότε η οδός. Η ακριβής περιοχή πρέπει να αναζητηθεί βορειώς Γεωργιτσιάνικαν Καλυβιών(Πελλάνας), πιθανός κατά το τέρμα της κοιλάδας παρά το ύψωμα Χελμός».

Περί γάτων και αναμνήσεων

Ο 17χρονος γάτος μου ονομάζεται Γιαννούλης ή όπως αναφέρεται στο διαβατήριό του "Giannis". Πού να το φανταζόμουν, όταν απέκτησα τον πρώτο μου Γιάννη στο Καστόρι στις αρχές της δεκαετίας του '70, ότι κάποια μέρα τα γατιά μου θα ήταν στειωμένα, πλήρως εμβολιασμένα, θα φέρουν σήμανση με ηλεκτρονική ταυτοποίηση (μικροτσιπ), θα περνάνε ετήσιο check up στον κτηνίατρο και όλα αυτά θα εγγράφονται στο βιβλιário υγείας τους, το λεγόμενο "Ευρωπαϊκό Διαβατήριο Ζώων Συντροφιάς".

Το πρώτο Καστανιώτικο γατί μου, το πήρα από τον Γιάννη Οικονομάκη. Ο κυρ Γιάννης μαζί με τον αδελφό του Χριστόφορο διατηρούσε οινοπωλείο-παντοπωλείο στην αγορά του χωριού. Είχε μία γάτα λεχώνα στο μαγαζί του και μου χάρισε ένα μικρό αρσενικό γατάκι τιγρέ. Στο γατάκι έδωσα το όνομα του δωρητή, δηλαδή Γιάννης.

Ο Γιάννης μεγάλωσε, και η κύρια αποστολή του ήταν να κρατήσει το σπίτι μας απαλλαγμένο από βλαβερά ζώα, όπως ποντίκια, κατσαρίδες κ.τ.λ. Ο Γιάννης, όπως όλα τα χωριάτικα γατιά εκείνης της εποχής, δεν ήταν στειωμένος, και οι ερωτικές του περιπέτειες τον κρατούσαν συχνά μακριά από το σπίτι για αρκετές ημέρες. Γι' αυτό αποφάσισα να αποκτήσω δεύτερο γατί. Αυτή τη φορά προτίμησα θηλυκό, και κατά τύχη είχε γεννήσει η γάτα της γειτόνισσάς μου, της κυρα-Σταυρούλας Σελενίκα. Μου δώρισε ένα ωραίο ασπρόμαυρο γατάκι, που πήρε το όνομα Βούλα, δηλαδή το υποκοριστικό της Σταυρούλας.

Φαίνεται, πως τα κάλλη της Βούλας εντυπωσίαζαν όχι μόνο τον θετό της αδελφό Γιάννη αλλά και άπειρα ξένα σερνικά γατιά, γιατί κάθε φορά, που εκδήλωνε διάθεση για ζευγάρι, γέμιζε ο κήπος μας θαυμαστές που με τα νιαουρίσματα και τις κραυγές τους, μας χάλαγαν τον ύπνο. Συνεπώς η Βούλα γονιμοποιούνταν πολύ συχνά, και μία φορά μετά

από τη γέννα ήταν τόσο εξαντλημένη, ώστε να χάσει τις δυνάμεις της και να μη θέλει να κουνηθεί. Επιπλέον δεν έδειξε ενδιαφέρον για τα μωρά της.

Το χωριό τότε είχε μεν κτηνίατρο, αλλά οι επαγγελματίες του δραστηριότητες περιορίζονταν σχεδόν αποκλειστικώς στα αγροτικά ζώα ή ίσως και σε κάνα σκυλί. Γιατί δεν είχε σαν τακτικούς πελάτες. Δεν μπορούσα όμως ν' αφήσω τη Βούλα να υποφέρει και βλέποντας τον κτηνίατρο να περνάει με ένα συγχωριανό μετά από επίσκεψη στη γειτονιά μας, τον φώναξα και τον παρακάλεσα να την κοιτάξει. Μου είπε πως έπασχε από εξάντληση της γέννας και ίσως και από αβιταμίνωση, και πως τα προγνωστικά δεν ήταν θετικά. Αν ήθελα δυναμωτικό φάρμακο ή βιταμίνες για τη γάτα, θα έπρεπε να πάω στην Σπάρτη, αφού εκείνη την εποχή δεν υπήρχε φαρμακείο στο χωριό. Το γατί θα ψοφήσει, με προειδοποίησε. Μετά από την κουβέντα αυτή, έφυγε ο κτηνίατρος συνοδευμένος από τον ηλικιωμένο συγχωριανό που κούνησε το κεφάλι του με απορία για αυτό το πρωτάκουστο ενδιαφέρον για μία γάτα.

Όμως, καθώς μου είχαν μείνει βιταμινούχα χάπια από τη τελευταία μου εγκυμοσύνη, σκέφτηκα πως ίσως να έκαναν και για τη Βούλα. Έλιωσα μερικά χάπια και εφτιαξα ένα χυλό ανακατεύοντας τη σκόνη με κρόκο αυγού και γάλα. Με αυτό το σπιτικό "φάρμακο" περιποιήθηκα τη Βούλα που μετά από λίγες μέρες συνήλθε εντελώς, γεγονός που δεν παρέλειψα να διαβιβάσω στις γειτόνισσες και ιδίως στον κτηνίατρο, που εκ των προτέρων είχε καταδικάσει τη Βούλα σε θάνατο. Το περιστατικό δεν πέρασε απαρατήρητο στα καφενεία και οινοπωλεία του χωριού, όπου το αφεντικό της Βούλας, ο πατήρ Γιώργος, με καλαμπούρια και τσουγκρίσματα δέχτηκε τα συγχαρητήρια για την αποκατάσταση της υγείας της γάτας.

Όταν φύγαμε από το Καστόρι άφησα τα γατιά μου στα χέρια της

κυρά Σταυρούλας, που υποσχέθηκε να τα φροντίσει, πράγμα που διαπίστωσα όταν γύρισα για διακοπές την επόμενη χρονιά και τα βρήκα υγιέστατα και καλοθρεμμένα στο σπίτι της.

Τα γατιά τα αγαπάω πολύ, και έτσι μετά από χρόνια διαμονής εδώ, αποφάσισα επιτέλους το

2000 να υιοθετήσω δύο γατάκια αδέρφια, ένα σερνικό και μία θηλυκιά. Είχαν τα ίδια χρώματα με τα καστανιώτικα γατιά μου, δηλαδή, τιγρέ και ασπρόμαυρο, επομένως στους λουξεμβουργιανούς διαδόχους του Γιάννη και της Βούλας έδωσα τα ίδια ονόματα. Όταν έχασα τη λουξεμβούργια Βούλα και δε βρήκα άλλο θηλυκό, αφού λόγω στέρωσης δεν γεννιούνται πολλά γατάκια εδώ, πήρα ένα σερνικό και το ονόμασα Σταύρο.

Ο Σταύρος δυστυχώς δεν υπάρχει πια, αλλά ο Γιαννούλης παρά την προχωρημένη ηλικία του ζει και βασιλεύει, και με το όνομά του μου υπενθυμίζει καθημερινώς όχι μόνο τον κυρ Γιάννη Οικονομάκη και την κυρά Σταυρούλα Σελενίκα, αλλά όλους τους αγαπημένους συγχωριανούς εκείνης της εποχής.

Συνταγές και γεύσεις από το Καστόρι της δεκαετίας του 1970 Έζησα στο Καστόρι από το 1970 μέχρι το 1981. Τότε το κρέας το αγοράζαμε σχεδόν απο-

κλειστικά στα κρεοπωλεία του χωριού. Τα κρεοπωλεία ήταν δύο, το ένα το διατηρούσαν τα αδέρφια Νικήτας και Λινάρδος Οικονομopoulos και το δεύτερο ο μάργαπα Χαράλαμπος ο Κακαφλίκας μαζί με το γιο του το Νίκο. Οι χασάπηδες τότε ερχόντουσαν και στα σπίτια για το σφάξιμο των γουρουνιών, που συνήθως λάβαινε χώρα λίγο πριν τα Χριστούγεννα. Το Πάσχα έσφαζαν τα κατσικάκια και προβατάκια των συγχωριανών τους κι έπαιρναν για τον κόπο τους τις προβιές.

Τις Δευτέρες, όποτε γινόταν το παζάρι, συγκεντρώνονταν αρκετοί χωριανοί και έμποροι στο κρεοπωλείο των Οικονομοπουλαίων, όπου ο Νικήτας και ο Λινάρδος μαζί με την Άννα, τη γυναίκα του Νικήτα, σέρβιραν τους πεντανόστιμες κρεατομεζέδες τους. Τους μεζέδες τους συνόδευαν με βαρελίσιο χωριάτικο κρασί ή πότε-πότε με μύρα.

Λιχουδιές και μυρουδιές που μου έχουν μείνει αξέχαστες.

Ο συζυγός μου δεν ήταν μόνο ιερέας, ήταν και μερακλής, και ένα από τα αγαπημένα του φαγητά ήταν η σπλήνα γεμιστή με σκόρδο και μαϊντανό. Το ήξεραν οι χασάπηδες, και τον ειδοποιούσαν, όποτε είχαν μία καλή μοσχαρίσια σπλήνα.

Σπλήνα γεμιστή του Παπα-Γι-

ώργη

Πλένουμε τη σπλήνα και την ανοίγουμε με το μαχαίρι στη μια πλευρά κατά το μήκος της, φτάνοντας σχεδόν μέχρι την άλλη πλευρά ώστε η τομή να είναι βαθιά αλλά όχι διαμπερής. Αλατοπιπερώνουμε τη σπλήνα στο εσωτερικό.

Σε ένα μπωλ βάζουμε μπόλικο ψιλοκομμένο σκόρδο και μαϊντανό. Το ανακατεύουμε καλά και γεμίζουμε με προσοχή τη σπλήνα και μετά ράβουμε την τομή. Στη συνέχεια βάζουμε τη σπλήνα σε κατσαρόλα μαζί με λάδι, λεμόνι, αλάτι και πιπέρι. Προσθέτουμε νερό μέχρι να σκεπαστεί και αφήνουμε να σιγοβράσει για καμιά ώρα.

Φρέσκα ψάρια τρώγαμε όταν ερχόνταν πλανόδιοι ιχθυοπώλες από το Γύθειο ή άλλο παραθαλάσσιο χωριό. Τον υπόλοιπο καιρό αγοράζαμε παστές σαρδέλλες, καπνιστες ρέγγες, καλαμαράκια του κουτιού ή μπακαλιάρο παστό. Τον μπακαλιάρο τον μαγειρεύαμε με ποικίλους τρόπους, αλλά η πιο αγαπημένη μας συνταγή, ιδίως το χειμώνα που έκανε πολύ κρύο, μου την είχε δώσει η γειτόνισσά μου, η κύρα Σταυρούλα Σελενίκα. Η κυρά Σταυρούλα ήταν εξαιρετική νοικοκυρά και μου έμαθε πράγματα, που για τις γυναίκες του χωριού ήταν αυτονόητα, αλλά που εγώ δεν γνώριζα, π.χ. πώς φτιάχνεται ο πελτές ντομάτας, το τυρί φέτα και η μυζήθρα, τα μουστοκούλουρα με πετιμέζι και άλλα πολλά.

Μπακαλιάρος τηγανητός με καυτερή σάλτσα

Κόβουμε τον μπακαλιάρο σε κομμάτια και τον ξαλμυρίζουμε εντελώς. Με νερό και αλεύρι φτιάχνουμε το κουρκούτι. Θα πρέπει να είναι αρκετά πηχτό για να μπορέσουν να τυλιχτούν τα κομμάτια του ψαριού καλά. Τηγανίζουμε το ψάρι σε καυτό λάδι μέχρι να ροδίσει και να ξεροψηθεί. Για να ετοιμάσουμε τη σάλτσα καθαρίζουμε τις ντομάτες, αφαιρώντας τη φλούδα και τα σπόρια και τις κόβουμε μικρά κομματάκια. Μπορείτε σε ώρα ανάγκης να χρησιμοποιήσετε ντομάτα κονσέρβα. Ρίχνουμε τις ντομάτες στο λάδι, που τηγανίσαμε το μπακαλιάρο. Αν χρειάζεται, προσθέτουμε πιπέρι και αλάτι, και αφήνουμε τη σάλτσα να βράσει. Έπειτα στουμπίζουμε μπόλικο σκόρδο και καυτερή πιπεριά (φρέσκα ή ξεραμένη) και το προσθέτουμε. Τοποθετούμε τον τηγανισμένο μπακαλιάρο στη σάλτσα και αφήνουμε να βράσουν λίγο όλα μαζί.

Καλή σας όρεξη.

Κάρεν- Καλίσα Χιώτη

Η παραδοσιακή τυτιά

Το δημοσίευμα του ΠΟ-ΛΥΔΕΥΚΗ, αριθ. Τεύχους 33, «εδώ ...και αλλού» από την Πρόεδρο κ. Ευγενία Λαμπή μου θύμισε μια συζήτηση που κάναμε το περασμένο καλοκαίρι στην Αγορά με τον Κώστα Σκαφιδά και τον Γιώργο Δαγριτζίκο (Τζακ). Θέμα της συζήτησης η παραδοσιακή τυτιά. Μου έλεγαν, λοιπόν, οι αγαπητοί φίλοι για την τυτιά που χρησιμοποιούσαν στο χωριό για να πήξουν τυρί. Εντυπωσιάστηκα! «Αυτή η παραδοσιακή τυτιά εμφανίζεται στο γαστρικό υγρό νεαρών ζώων, που εκτρέφονται αποκλειστικά με μητρικό γάλα. Όταν βυζαίνει το αρνί, το κατσίκι ή το μοσχαράκι, το γάλα περνάει από την τυτιά και πάει στο στομάχι. Όταν έσφαζαν ένα ζώο

γάλακτος, αφαιρούσαν τη μπροστούρα (το πρώτο στομάχι), έπλεναν τα σβόλια της τυτιάς και τα ξανάβαζαν στη σακούλα. Την κρέμαγαν μετά στον αέρα να ξεραθεί και, όταν χρειάζονταν, έπαιρναν για να πήξουν το τυρί. Με μια τυτιά μπορεί να περνούσαν ένα χρόνο. Όταν τα ζώα αρχίσουν να τρώνε χορτάρι, η τυτιά τους χαλάει. Αν χρησιμοποιήσουμε τυτιά από ζώο που έχει απογαλακτιστεί, τότε έχουμε μείωση της περιεκτικότητας του ενζύμου, κάτι που μπορεί να επηρεάσει και την ποιότητα του προϊόντος».

Σήμερα υπάρχει στο εμπόριο η φυτική τυτιά, που προέρχεται από τσουκνίδα, αγριαγκινάρα κ.ά. και η μικροβιακή από διάφορα βακτήρια ή μύκητες. Κυκλοφορεί α)

σε υγρή μορφή με πηκτική δύναμη 1:15.000 ή 1:20.000

β) σε παστίλιες με πηκτική δύναμη 1:20.000 και γ) σε σκόνη με πηκτική δύναμη 1:100.000

Σύμφωνα με κάποιο μύθο η πρώτη παρασκευή τυριού έγινε τυχαία από κάποιον Άραβα έμπορο, που ταξίδευε στην έρημο κουβαλώνοντας μαζί του γάλα σε ένα ασκί από στομάχι προβάτου. Η τυτιά στα τοιχώματα του στομαχιού και η ζέστη προκάλεσαν την πήξη του γάλακτος. Το παραδοσιακό τυρί δεν θεωρείται μόνο τρόφιμο αλλά και φορέας πληροφοριών για τη γλωρίδα, τις γευστικές συνήθειες, την κοινωνική καλλιέργεια και τον τρόπο ζωής της συγκεκριμένης περιοχής προέλευσης.

B. K.

Η αυλή μας

Θυμάμαι την αυλή του σπιτιού μου στο Καστρί και τις αυλές των γειτονικών σπιτιών. Τότε όλα τα σπίτια είχαν λότηδες πρώτη θέση, η λότησα είχε τη τρακάδα με τα ξύλα, από την μια μεριά τα κούτσουρα, από την άλλη τα δαυλιά. Και πάνω η αφάνα με τα λιόξυλα για το προσάναμμα.

Δίπλα στη τρακάδα ήταν ο φούρνος και κοντά η πλύστρα με το χαρανί με την αλυσίδα για το πλύσιμο. Η πλύστρα ήταν μια μεγάλη μονοκόμμη πέτρα που εκεί επάνω έβαζαν τα ρούχα. Στη πλύστρα επάνω ήταν η κολοκύθα και ο κόπανος. Η κολοκύθα ήταν ένα μεγάλο κολοκύθι που το αφήναν να ξεραθεί επάνω στη κολοκυθιά και όταν το έκοβαν, έβγαζαν τις κουκούδες και το έκαναν κάτι σαν κανάτα και με αυτό έπαιρναν νερό από το χαρανί. Τον κόπανο τον χρησιμοποιούσαν για τα πολύ λερωμένα

και χοντρά ρούχα.

Στη λότησα ήταν και το κοτέτσι που κούρνιαζαν οι κότες. Τότε οι αυλές ήταν γεμάτες πουλερικά, κότες για αυγά, κοτόπουλα για το φαγητό και σε μια άκρη φραγμένο πρόχειρα η κλώσσα με τα κλωσσόπουλά της που μόλις είχαν βγει από το αυγό και τα ταΐζαμε αραποσιτάλευρο και όταν πλησιάζαμε για πότε τα έκρυβε κάτω από τα φτερά της (ωραίες εικόνες)- εκεί ήταν και ο αρχηγός κόκορας που λάλαγε από το χάραμα μέχρι το σούρουπο. Εκεί ήταν και ο κορύτος που έπιναν νερό.

Στην αυλή ήταν και η γίδα με τα κατσικάκια της, εκεί ήταν και το γαϊδουράκι που θυμάμαι τον πατέρα μου κάθε πρωί το σαμάρωνε και πήγαινε στο χωράφι στις Μάντρες που τότε ήταν παράδεισος. Ο πατέρας μου δεν καθόταν ποτέ πάνω στο γαϊδουράκι και όταν τον ρωτούσα για

τί, μου έλεγε ότι ακουμπάγαμε τα πόδια του κάτω. Η αλήθεια ήταν ότι το λυπόταν.

Τώρα η αυλή μου και οι γειτονικές αυλές είναι γεμάτες χορτάρια και βάτα.

Ούτε κόκορας λαλάει ούτε τα κατσικάκια χορεύουν, παντού μαύρη ερημιά.

Οι νοικοκυραίοι άφησαν τα χωράφια τους, τα σπίτια τους, τα νοικοκυριά τους, και πήγαν σε μακρινές χώρες και οι περισσότεροι από αυτούς ζουν με την ελπίδα ότι κάποτε θα γυρίσουν. Δυστυχώς λίγοι το πετυχαίνουν.

Θυμάμαι τον γείτονά μου, τον Κωνσταντή Κακούνη, που γύρισε έπειτα από χρόνια και δεν μπορούσε να συγκρατήσει τα δάκρυα του μπροστά στο μισογκρεμισμένο σπίτι του και έλεγε θα γυρίσω και ας τρώω κάθε μέρα βρούβες. Δυστυχώς, ούτε γύρισε ούτε βρούβες έφαγε.

ΓΙΑΤΙ?!!!!

Κορζή Γεωργία Ξενογιαννη

Έχει κι αλλού πορτοκαλιές...

Εάν επισκεφτεί κάποιος την Κύπρο την οποία επισκέφτηκε και ειδικότερα τη Λεμεσό, θα μείνει κατάπληκτος από την παρουσία των Ρώσων. Τα τελευταία χρόνια έχει δημιουργηθεί ρωσόφωνη παροικία στη Λεμεσό που αριθμεί πάνω από 30000 κατοίκους. Υπάρχουν ιδιωτικά ρωσόφωνα σχολεία, εφημερίδα, εκκλησία και ότι άλλο χρειάζεται μια σύγχρονη πόλη.

«Τέτοιους επενδυτές που θα επιλέξουν την Κύπρο ως βάση

διαμονής αλλά και οικονομικής δραστηριοποίησής τους τους θέλουμε» δήλωσε το Σεπτέμβριο του 2016 ο Υπουργός Οικονομικών της Κύπρου Χάρης Γεωργιάδης σε συνέντευξη τύπου όπου παρουσίαζε το σχέδιο νόμου που αναθεωρεί τα κίνητρα για να δοθεί κυπριακή υπηκοότητα σε επενδυτές που επενδύουν στην κυπριακή οικονομία. Ήδη η παροχή κυπριακής υπηκοότητας σε μη Κύπριους επενδυτές ισχύει εδώ και αρκετά χρόνια. Ο νέος νόμος στην

ουσία μειώνει τις απαιτήσεις με τερματισμό του κριτηρίου για συλλογική επένδυση 12 εκατομμυρίων ευρώ και την αντικατάστασή της με πρόνοια για ατομική επένδυση 2 εκ. ευρώ και επιπλέον αγορά κατοικίας τουλάχιστον 500.000 ευρώ. Παράλληλα μειώθηκε η απαίτηση για τραπεζικές καταθέσεις από 5 εκατ. ευρώ σε 2,5 εκατ. Γιατί κάποιος να πάει να επενδύσει και να ζήσει στην Κύπρο; Γιατί είναι ένα οργανωμένο αποτελεσματικό κράτος, ένα καλό από την αγγλική κατοχή, που έχει γρήγορες διαδικασίες για τη εγκατάσταση μιας επιχείρησης, οργανωμένες υποδομές, εξαιρετική οδοποιία και βέβαια καλή ζωή υπό τις μεσογειακές συνθήκες. Έτσι ένας Ρώσος επιχειρηματίας με ευκολία και ευχαρίστηση θα εγκατασταθεί εκεί, βέβαια έχει εξασφαλιστεί και η εκπαίδευση για τα παιδιά του. Επιπλέον ιδιαίτερος ελκυστικός είναι και τα φορολογικά κίνητρα όπως η εταιρεία που είναι

«κάτοικος» Κύπρου δηλαδή ο έλεγχος και η διεύθυνσή της γίνονται στην Κύπρο φορολογείται με 12,5% επί των καθαρών κερδών της μόνο.

Έτσι μετά την κρίση και την καταστροφή που έπληξε του Κύπριους από την κατάρρευση των Τραπεζών, το χαμόγελο στην αγορά και στους ανθρώπους έχει επανέλθει. Οι επιχειρήσεις που πριν δύο χρόνια δεν είχαν χρήματα να πληρώσουν τους μισθούς των εργαζόμενων τους και τα τρέχοντα έξοδα, σήμερα έχουν ανακάμψει. Οι μισθοί των εργαζόμενων διατηρήθηκαν σε υψηλό επίπεδο, για παράδειγμα ένα νέος επιστήμονας που θα εργαστεί στον ιδιωτικό τομέα θα παίρνει μισθό τριπλάσιο από αυτόν που θα έπαιρνε στην Ελλάδα με ένα κόστος ζωής συγκρίσιμο με αυτό της Ελλάδας. Έτσι πολλοί νέοι από την Ελλάδα μετακινούνται στην Κύπρο για δουλειά.

Εμείς εδώ περιμένουμε τους Σύριους επενδυτές.

Όταν μια επιχείρηση φεύγει από ελληνικά χέρια

Οχι χωρίς θλίψη διάβασα στις οικονομικές ιστοσελίδες την πώληση του πλειοψηφικού πακέτου της Arivita στο διεθνή όμιλο Puig. Η Puig είναι μια τρίτης γενιάς οικογενειακή επιχείρηση με έδρα τη Βαρκελώνη στην Ισπανία. Η Arivita μαζί με τον Κορρέ αποτελούν τα δύο «θωρηκτά» της ελληνικής βιομηχανίας παραγωγής καλλυντικών και συναφών προϊόντων. Μια οικογενειακή επιχείρηση που ξεκίνησε από ένα όραμα μιας νεαρής φοιτήτριας της φαρμακευτικής και τον έρωτά της με τον εργοδότη της φαρμακοποιού που τύχαινε η οικογένειά του να έχει κυψέλες με μέλισσες και τις διατηρεί ο ίδιος μέχρι σήμερα. Πρόκειται για το ζεύγος Νίκης και Νίκου Κουτσιανά. Το φαρμακείο Κουτσιανά βρίσκεται ακόμη στην πλατεία Αγίας Σοφίας, στο Νέο Ψυχικό. Η Νίκη ξεκίνησε το 1979 με σαπουνία που τα εμπλούτισε με πρόπολη, προϊόν της μέλισσας. Έτσι ξεκίνησε μια

κουλτούρα εκμετάλλευσης του πλούτου της φύσης ώστε να παραχθούν φυσικά καλλυντικά με χρήση εκχυλισμάτων φυτών και αιθερίων ελαίων ως βάση.

Σιγά σιγά το όνειρο μετατράπηκε σε μια πρωτοποριακή επιχείρηση στο χώρο των καλλυντικών με εξαγωγές σε όλο τον κόσμο. Οι εξαγωγές της Arivita το 2015 ανέρχονταν στο 38%-39% του τζίρου της εταιρείας. Ταυτόχρονα αναπτύχθηκε μια διαφορετική κουλτούρα σχετικά με την ομορφιά σαν δώρο της φύσης μπαίνοντας στο χώρο των σπα.

Και δίπλα στους πρωτοπόρους αρχίζουν σιγά σιγά να ανθίζουν και άλλες μικρότερες ελληνικές επιχειρήσεις που παράγουν φυσικά καλλυντικά με βάση τον πλούτο της ελληνικής φύσης και δεν είναι λίγες. Έχουμε αναφερθεί ξανά από αυτή τη στήλη.

Όμως το θαύμα σ' αυτή τη χώρα δεν κρατά πολύ. Ενδεικτικά, το 2015, οι πωλήσεις της Arivita

μειώθηκαν κατά 7,03% σε σχέση με το 2014 – σύμφωνα με τον δημοσιευμένο ισολογισμό της. Από την άλλη μεριά το σύνολο των υποχρεώσεων της εταιρείας στις 31 Δεκεμβρίου 2015 ήταν 36 εκατ. ευρώ εκ των οποίων τα 14,8 εκατ. αποτελούσαν βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις. Και αναρωτιέται κανείς, πώς να επιβιώσει και να κερδοφορήσει μια επιχείρηση στην Ελλάδα

των capital controls, την απουσία ρευστότητας, το δανεισμό με μη ανταγωνιστικούς όρους και βέβαια την αδιανόητη φορολογία. Όπως είναι αυτονόητο το «επιχειρείν» δεν αποτελεί επιλογή γι' αυτή τη χώρα.

Από ανεπίσημες πηγές, 8.000 επιχειρήσεις εγκατέλειψαν την Ελλάδα και εγκατέστησαν την έδρα τους σε Βαλκανική χώρα ή την Κύπρο.

Μικρά νέα και πληροφορίες από την καθημερινή ζωή του χωριού, αλλά και παλιές ιστορίες όπως έφτασαν στις μέρες μας μετά μακρά διαδρομή σε καφενεία και γειτονιές

Το αφηνιασμένο άλογο και ο Βράχος της Νύφης

Στου Κουτρομπή τη Λάκκα (που πρώτα λεγόταν Κοράκη Λάκκα, από το όνομα ενός

Τούρκου που λεγόταν Κοράκης), σε μια στροφή που φαίνονται κάτι πεζούλες, είναι «Ο Βράχος της Νύφης».

Σε δέκα βήματα είναι η Παλιόχωρα, φαίνονται κάτι χαλάσματα, εκεί έβγαине ένας αράπης. Από κάτω από τον Αγιο-Νικόλα τ' Αγιαντιού του Νηστευτή, καθόντανε στο δρόμο και περιμένανε αυτούς που είχανε πάει στην εκκλησία για να τους δώσουνε Άρτο. Στο σπίτι μας δεν ήτανε κανένας. Καμιά φορά, είδα τον πατέρα μου να κατηφορίζει. Πρώτη φορά τον είδα να κλαίει.

-Γιατί κλαις, τον ρώτησα. - Έπεσε το άλογο στο βράχο, έπεσε στα πενήντα μέτρα βάθος και έγινε κομμάτια.

Πήγανε και μαζέψανε τα μπαλντουμοκάπουλα που τα είχανε αγοράσει καινούργια.

Το άλογο το είχανε αγοράσει 350 οκάδες λάδι.

-Μη στενοχωριέσαι, θα σου αγοράσω άλλο του είπα. Και πράγματι πήγα και δούλεψα στο λιοτριβί στον «Αγρότη» και του αγόρασα άλογο. Τότε οι αγοραπωλησίες γινόντανε με λάδι, δεν κυκλοφορούσανε λεφτά. Στο άλογο επάνω ήτανε ανεβασμένη η μικρή Κρυστάλλω που είναι στην Αργεντινά. Όταν το

άλογο έφτασε στο βράχο, χλιμίντρισε, ανασηκώθηκε στα μπροστινά του πόδια και αφηνιασμένο έπεσε στον γκρεμό και τσακίστηκε. Η Κρυστάλλω ίσα που πρόλαβε να κατεβεί και να σωθεί. Εκεί στην Αλετρέικη Δέση πολεμάγανε δυο δράκοι για τα νερά. Εμείς παίρναμε νερό από τα Βαρικά. Δεν είναι τόσο καλό, έχει βδέλλες. Το καλύτερο νερό το έχουν η Αλευρού και τα Περιβόλια. Το νερό της Αλευρούς βγαίνει κρύσταλλο από τις πέτρες, είναι κάτασπρο και καθαρό.

Π. Ξυδιάς

Σημ: Για το Βράχο της Νύφης γράφει ο Γιάννης Κορζής στο ποίημα «Ο θρύλος των νερών

του Καστορείου». Μία σχετική μεία κάνει και ο Κορύλλος στην «Πεζοπορία από Πατρών εις Σπάρτην, χωρίς να προσδιορίζει ονομαστικά αλλά γράφει πως τα άφθονα νερά τα απόκτησε ένας τόπος μετά από πάλη.

Θ.Π.

Αδούλωτοι Καστανιώτες στον Ταΰγετο

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας πολλοί Καστανιώτες, όπως οι Ρεξίνηδες, οι Λαμπαίοι, η οικογένεια Κοντολέων, οι Αδρακτάδες, ανέβηκαν στο βουνό και παλεύανε με τη γη. Από αφηγήσεις αλλά και βιώματα γνωρίζω πως κατέφευγαν σε σπηλιές, στο βραχισμό γιατί ερχόντουσαν οι

κλέφτες και τους κλέβανε τα ζωντανά. Την εποχή εκείνη δεν ήταν άγγελοι. Η οικογένεια ήταν πατριαρχική και μετά

το μοίρασμα της περιουσίας μένανε με μικρό κλήρο. Έτσι αναγκάζονταν να καλλιεργούν μικρά κομμάτια γης και στο βουνό. Καλλιεργούσαν και προτού τελειώσουν το σημείο, κρεμάγανε τα καριοφίλια και μετά πηγαίνανε πιο πέρα. Το σταθί το είχανε κρεμασμένο στη μέση. Τους είχε ρημάζει ο καπετάν Ζαχαριάς. Για την ασφάλειά τους είχανε βάλει φρουρούς στην Τίκλα και στις Νύφης το Βράχο.

Η περιοχή είχε ανεπτυγμένη κτηνοτροφία. Αργότερα στην απογραφή του 1926 είχανε στο Καστόρι 24.000 πρόβατα εκτός από τα χοντρά τα βοοειδή και τα αλογομούλαρα. Όσοι ήτανε μόνιμοι κάτοικοι του βουνού ήτανε αδούλωτοι και δε συνεργάστηκαν ποτέ με τους Τούρκους.

Αυτοί που ήτανε στο χωριό ήτανε κοτζαμπάσηδες και μοιράστηκαν μεγάλες εκτάσεις. Στο χωριό τα χρόνια της επανάστασης ήρθε ο Κρεββατάς στον πύργο που λεγόταν Νικολοπουλείκος. Τότε πύργους λέγανε τα σπίτια που ήταν ανώγεια.

Γ. Ρεξίνης

Το τηλεγράφημα του πολυμήχανου Σπαρτιάτη έμπορου

Πρόσφατα βρέθηκα σε μία δυσάρεστη σύναξη και

άκουσα για το παράπονο μιας υπερήλικης κυρίας που δεν μπόρεσε να παρευρεθεί στο τελευταίο αντίο της φίλης της γιατί με την οικονομική κρίση αποσύρθηκε στην ιδιαίτερη πατρίδα της, σε ένα χωριό της Πελοποννήσου. Τη συμβούλεψαν να στείλει μείλι ή να τηλεφωνήσει στο γιο της φίλης της. Εκείνη ήθελε να στείλει τηλεγράφημα, κάτι που να μένει, όπως γινόνταν παλιά με τα συγχαρητήρια ή συλλυπητήρια τηλεγραφήματα, και τελικά υπέκυψε

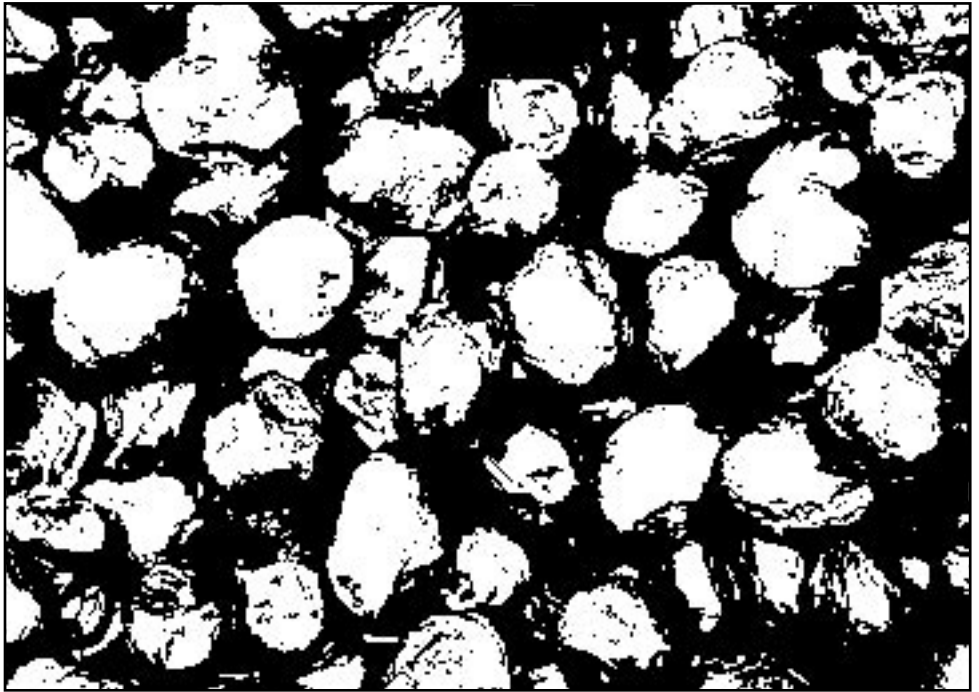
αναγκαστικά στη χρήση κινητού. Πριν από 60-70 χρόνια δεν υπήρχαν τηλέφωνα στα σπίτια, αλλά υπήρχε μία υπηρεσία, το τηλεγραφείο και έφερνε ο υπάλληλος στο σπίτι την «πρόσκληση» για τηλεφώνημα σε συγκεκριμένη ώρα ή έφερνε τηλεγράφημα με διάφορες ειδήσεις. Τα χρόνια εκείνα και οι εμπορικές συναλλαγές εξυπηρετούνταν με τηλεγραφήματα που κόστιζαν ανάλογα με τον αριθμό των λέξεων. Ένα έξυπνος Σπαρτιάτης έμπορος που ήθελε να παραγγείλει αλεύρι πρώτης, δεύτερης και τρίτης κατηγορίας, για να πληρώσει λιγότερα ένωσε τις λέξεις που μπορούσε και έστειλε την παρακάτω παραγγελία τηλεγραφικά. «Αλευροφορτώσατε, πρωτοδευτερότριτα, Εμπειρό-Σταυρος». Έτσι πλήρωσε τρεις λέξεις αντί για οκτώ.

Θ.Π.

Οι ζέξεις και το παρεμπόδιμάς

Μια σειρά κειμένων που προσπαθεί να προσεγγίσει λεξιλογικά-ετυμολογικά τοπωνύμια αλλά και λέξεις που χρησιμοποιούμε στον καθημερινό μας λόγο.

Ως πηγές έχουν χρησιμοποιηθεί κυρίως: Τα λεξικά της κοινής νεοελληνικής του Μπαμπινιώτη και του Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη. Το ετυμολογικό λεξικό του Ν. Ανδριώτη, το λεξικό των Liddell-Scott A. Κωνσταντινίδη, αλλά και δημοσιεύσεις του Δ. Καλλιάνη στον παλιό ΒΟΡΕΙΟΔΗΜΟΤΗ. Ευπρόσδεκτη και επιθυμητή κάθε κριτική, διόρθωση ή επισήμανση.

Θρούμπα (ελιά), ελιές θρούμπες. Η εύκολη σκέψη είναι, πως ονομάζονται θρούμπες οι ελιές επειδή τις αρωματίζουμε με **θρούμπη**. Και όμως πρόκειται για δύο διαφορετικές λέξεις. Η θρούμπη ή το θρούμπι, είναι κοινή ονομασία του φυτού **θύμβρος** (θρουμπί, θρούμπη, θυμάρι), ο θύμος των αρχαίων Ελλήνων που χρησιμοποιείται σαν καύσιμη ύλη ή για την άρτυση διαφόρων εδεσμάτων. Ενώ θρούμπα είναι ο καρπός της ελιάς που αφού ωρίμασε στο δέντρο, πέφτει ώριμη και ζαρωμένη (η αρχαία **γεργέμιρος**). Η ελιά αυτή λεγόταν δρυπετής ή δρυπετής ή δρύππα ή στα Λατινικά **druppa**, «θρούμπα» (=ελαία υπέρ το δέον ώριμος), η χαμολιά, η χαμάδα. **Δρυπετής** λεγόταν επειδή έπεσε υπερώριμη από το δέντρο, την δρυν, διότι «οι παλαιοί κατ' αρχάς εκάλουν δρυν παν δένδρον». Από την ίδια ρίζα βγαίνει ο «δρυνσογέρων» ο «γέρων ο σεσαθρωμένος, ο τετριμμένος, ο γεροκολασμένος», καθώς επίσης τα «δρύψαλα» (=τα ξύσματα, τα τρίμματα, τα θρύψαλα). Παραθέτω μία συνταγή από τη φίλη μας τη Φωφώ που φτιάχνει ελιές θρούμπες με τεχνική που της παρέδωσε η μητέρα της και η γιαγιά της: Διαλέγουμε γερές ώριμες ελιές χωρίς κτυπήματα και δάκο. Στρώνουμε σε ένα καλάθι καλαμένιο φυσικά χοντρό αλάτι, από πάνω μια στρώση ελιές, πάλι αλάτι και πάλι ελιές μέχρι να τελειώ-

σουν. Ανακατεύουμε συχνά ώστε το αλάτι να πάει παντού. Αν δεν έχουμε κοφίνι χρησιμοποιούμε λινασένιο τσουβάλι. Βγαίνουν τα ζουμιά και οι ελιές που χάνουν τα υγρά τους ζαρώνουν και γίνονται δρύπες, δηλ. θρούμπες. Αυτό συνεχίζεται για ένα μήνα περίπου αλλά δοκιμάζουμε κιόλας για να πετύχουμε το ξεπίκρισμα που θέλουμε. Βέβαια αν δούμε ότι εξαφανίζεται το αλάτι, ανατροφοδοτούμε. Μετά τις πλένουμε καλά από τα αλάτια και τις στεγνώνουμε. Μερικοί τις στεγνώνουν στο φούρνο στους 50° βαθμούς. Βράζουμε σε μια κατσαρόλα ¼ λάδι με ¼ ξύδι και όσο το μίγμα είναι καυτό, περιχύνουμε με αυτό τις ελιές. Τοποθετούμε σε βάζα και αν θέλουμε αρωματίζουμε με θρούμπη ή ρίγανη. Οι αρχαίοι ονόμαζαν δρύπες τα ζαρωμένα δαμάσκηνα, τα βερούκοκα, τα ροδάκινα κ.λπ. Σημ: και οι ελιές στη λαϊκή αγορά με την ένδειξη θρούμπες, είναι ζαρωμένες ελιές χωρίς αρωματικά φυλλαράκια.

Παρατσούκλι και τσुकλάκι. Στη δεκαετία του '60 και '70 οι γυναίκες κεντούσαν με μανιά και αγόραζαν κλωστές ελέφαντος και μουλινέ σε τσुकλάκια (δηλ. ματσάκια, τσουκλί, τσुकλί). Ο Ελευθερουδάκης στο λήμμα **τσुकλί** γράφει: δέσμη νήματος, κυκλί. Η κλωστή τυλιγόταν σε μικρούς κύκλους, κυκλάκια και με τσιτακισμό (μετατροπή του κ σε

τσ), τσुकλάκια. Τα νήματα για πλέξιμο τυλιγόταν σε μεγαλύτερους κύκλους και πιθανόν η λέξη **κούκλα** (νήματος) να προήλθε από το μεγεθυντικό κύκλα και κατά παρετυμολόγηση **κούκλα** που δεν έχει καμία σχέση με την **πλαγγόνα**, το παιχνίδι των κοριτσιών. Το τύλιγμα του νήματος λεγόταν **αναπηνισμός**, μια λέξη που χρησιμοποιόταν στο κουκούλι της μετάξης. Τα γνέματα για τον αργαλειό τα τύλιγαν στην ανέμη, σε κούκλες που τις έλεγαν θηλιές και σε αυτήν την κατάσταση τα έβαφαν. Τώρα το παρατσούκλι είναι το παρόνυμο γύρω από το επώνυμο (παρακύκλιο > παρατσούκλιο > παρατσούκλιο > παρατσούκλι) που αποδίδει επιτυχημένα κάποιο χαρακτηριστικό ενός ατόμου ή μιας οικογένειας, και τους ξεχωρίζει από ομώνυμους συμπολίτες των.

Λοΐδες: Παλιά οι γυναίκες διατηρούσαν μακριά μαλλιά συμμαζεμένα σε κότσους και κοτσίδες. Συνήθως μετά από λούσιμο ή εξ αιτίας του αέρα κατέβαιναν στο πρόσωπο τούφες μαλλιών ελεύθερες που στην άκρη αποδυναμωμένες κατέληγαν σε σχήμα λόγχης (κάποιοι τις έλεγαν ποντικοουρές). Οι μεγαλύτερες έλεγαν «μάζεψε τις λοΐδες σου» ή «μον έπεσαν οι λοΐδες». Και επειδή η γλώσσα ταξιδεύει σταθερά ανά τους αιώνες και στον τόπο αυτό, αποδεδειγμένα, από τους προϊστορικούς χρόνους

υπήρχε ζωή (ιδέ τους μυκηναϊκούς τάφους της Πελλάνας), δεν αποκλείεται να πρόκειται για αρχαία λέξη. Λόγχη και λογχίς ήταν το προεξέχον κομμάτι του δόρατος, η αιχμή της λόγχης. Αλλά λόγχη και λογχίς ονομαζόταν και κάθε σημείο του σώματος που είχε σχήμα λόγχης (Liddell-Scott). Λογχίδιον ήταν το υποκοριστικό της λέξης λόγχη. Η λέξη λογχίς συναντιόταν συνήθως στον πληθυντικό (λογχίς, -ίδες).

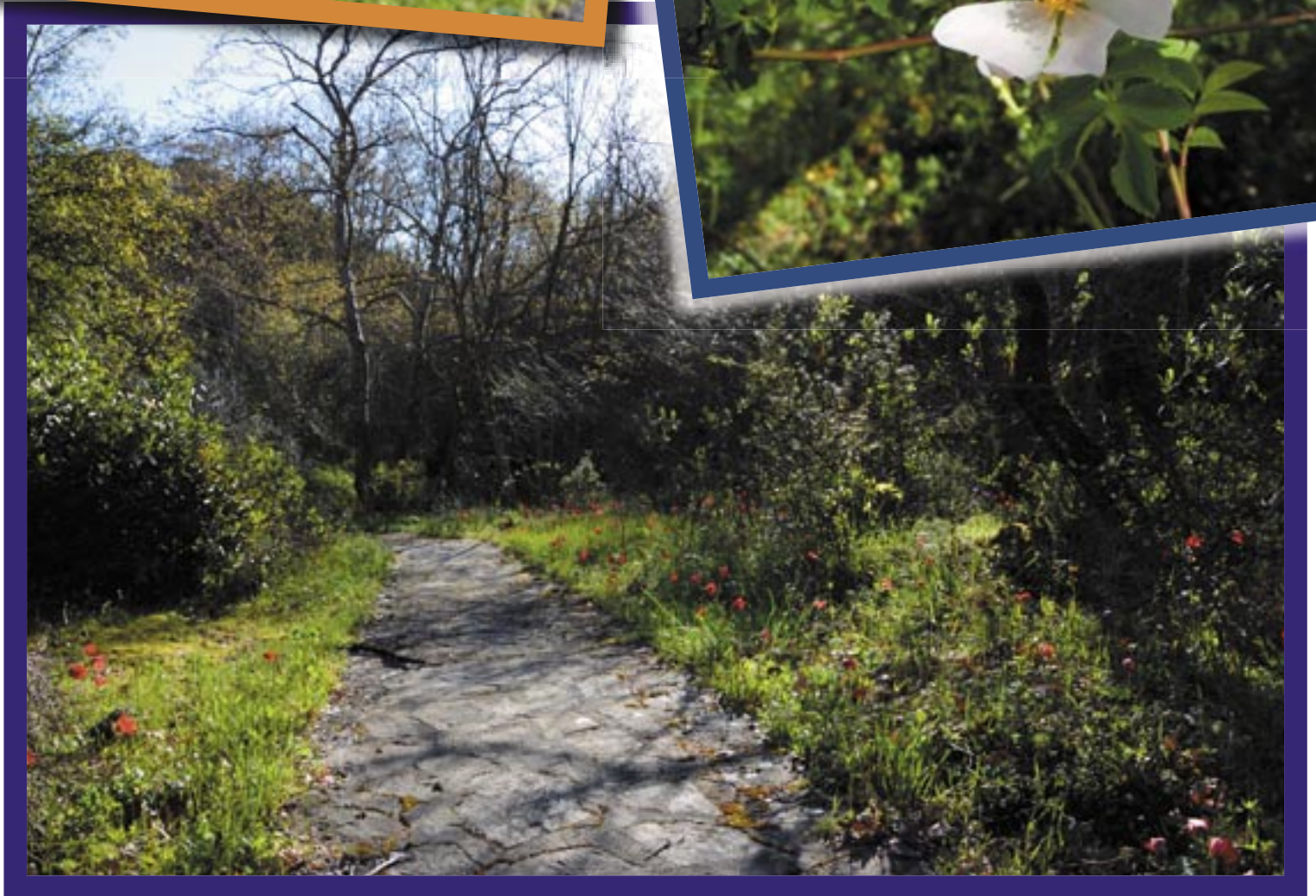
Ιλάλι: είναι ο άχρηστος, ο ανόητος, ο τιποτένιος. Αυτός που δεν διαθέτει τη λογική να συνεννοηθείς μαζί του και να βασιστείς στο λόγο του. Κατά το Μέγα Ετυμολογικό του Μ. Μουσούρου, **αλάλη** είναι η άναρθρος κραυγή. Και για να αρθρώσει κάποιος λόγο, χρειάζεται λογική και όταν δεν τη διαθέτει ή δεν την ενεργοποιεί, είναι ιλάλι. Στη δεκαετία του '50+ η εφαρμοζόμενη παιδαγωγική δεν ήταν μόνο χάρδια, νουθεσίες και έπαινοι αλλά και σωματική τιμωρία, κατάρτες και προσβολές. Ο χαρακτηρισμός «άλαλο» σε άφηνε πραγματικά άλαλο, στήλη άλατος σαν τη γυναίκα του Λωτ. Στον Μεγάλο Παρακλητικό Κανόνα στην Υπεραγία Θεοτόκο, υπάρχει Μεγαλυνάριο που λέει: «Άλαλα τα χείλη των ασεβών των μη προσκυνούντων την εικόνα Σου την σεπτήν...».

Θεοδόρα Δαρειώτη-Πελεκά-νου, φιλόλογος

Η φωτογραφίες του σημερινού λευκώματός μας είναι του Γιώργου Λαγανά.

Καλύτερη ζωή

Οι συνταγές του Πομπεύκη

Μαγειρίτσα

Υλικά
Μία συκωταριά και τα αντεράκια από το κατσικάκι ή το αρνάκι της Λαμπρής
Ένα ματσάκι κρεμμυδάκια φρέσκα
Ένα μάτσο μάραθο
Μισή κούπα ρύζι καρολίνα
1-2 λεμόνια
2 αυγά
Λάδι, αλάτι και πιπέρι
1 κουταλιά της σούπας πελτέ διαλυμένο σε μια κούπα χλιαρό νεράκι.

Εκτέλεση
Πλένουμε πολύ καλά τα αντεράκια και τα πλέκουμε κοτσίδα. Σε φαρδιά κατσαρόλα με νερό που βράζει, ζεματάμε τη συκωταριά και τα αντεράκια. Τα σουρώνουμε και αφήνου-

με να κρυσώσουν. Βάζουμε την κατσαρόλα στη φωτιά με λάδι και ρίχνουμε τα κρεμμυδάκια ψιλοκομμένα. Τσιγαρίζουμε ελαφρά μέχρι να μαραθούν. Τότε προσθέτουμε και τη συκωταριά και τα αντεράκια ψιλοκομμένα κι αυτά, συνεχίζοντας το τσιγάρισμα. Μετά βάζουμε το μάραθο, τον πελτέ και 1-2 κούπες χλιαρό νερό. Σκεπάζουμε και αφήνουμε να βράσουν σε χαμηλή φωτιά. Μόλις βράσουν, προσθέτουμε το ρύζι πλυμένο 2-3 νερά. Αν χρειαστεί προσθέτουμε λίγο νεράκι ακόμα-ζεστό πάντα. Τέλος αυγοκόβουμε το φαγητό μας αποσύροντας την κατσαρόλα από τη φωτιά. (όποιος θέλει μπορεί να παραλείψει το αυγολέμονο ή τον πελτέ).
Χρυσούλα Δημητρακοπούλου

Καρέφτη καρέφτακι μου

- Ας γνωρίσουμε μαζί εύκολα
- tips με προϊόντα που έχουμε
- όλοι στο σπίτι μας για όμορφα, λαμπερά και ενυδατωμένα μαλλιά.

Μέλι

- Το μέλι είναι πλούσιο σε βιταμίνες και μέταλλα. Έτσι είναι ιδανικό για καθαρισμό, σύσφιξη, ενυδάτωση και θρέψη, ενώ ταυτόχρονα κάνει τα θαμπά μαλλιά υγιή και πιο ζωντανά.
- Υλικά: Ό του φλιτζανιού μέλι. Ό του φλιτζανιού μαγιονέζα (ή κρόκο αυγού με λάδι).
- 1 κουταλιά της σούπας εκχύλισμα αμυγδάλου (αμυγδαλέλαιο).
- Εκτέλεση:
- Ανακατεύουμε καλά και εφαρμόζουμε στα μαλλιά. Αφήνουμε 25 λεπτά και μετά ξεβγάζουμε καλά.

Αλόη

- Παίρνετε το τζελ της αλόης και το εφαρμόζετε στο τριχωτό της κεφαλής σας κάνοντας ελαφρύ μασάζ. Αφήστε για 30

λεπτά και μετά ξεπλύνετε με χλιαρό νερό. Η αλόη με αυτόν τον τρόπο, βοηθάει στην ενυδάτωση της τρίχας και καταπραύνει από ερεθισμούς ή φαγούρα στο τριχωτό της κεφαλής. Σημείωση: Σε όλες τις παραπάνω συνταγές, για ακόμα μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, χρησιμοποιούμε σελοφάν. Δηλαδή, αφού εφαρμόσουμε τη μάσκα, τυλίγουμε τα μαλλιά μας με σελοφάν. Αυτό θα βοηθήσει να αναπτυχθεί θερμότητα και το προϊόν θα μπορέσει να εισχωρήσει στα λέπια της τρίχας και έτσι θα επιτύχουμε την μέγιστη λάμψη, θρέψη και ενυδάτωση.

Κομμωτήριο
Mary's hair secret.
Κεντρική Πλατεία Καστορείου. Τηλέφωνο: 934949493.

Αναμνήσεις...

Βεράντα και κήπος

Ο κρίνος της Παναγίας

Πανέμορφος, πάλλευκος και πολύ αρωματικός. Αυτός είναι ο περίφημος κρίνος *Lilium candidum* που πλέον είναι πολύ σπάνιος. Είναι ο κρίνος που κρατούσε ο αρχάγγελος Γαβριήλ, όταν έφερε στην Παναγία τη χαρμόσυνη είδηση. Είναι ο κρίνος με τα τεράστια αρωματικά άνθη που στολίζει την Ωραία Πύλη αριστερά και δεξιά μέσα σε μεγάλα ανθοδοχεία. Είναι πολυετές βολβώδες φυτό με βλαστό όρθιο που μπορεί να φτάσει και το 1 μέτρο. Ανθίζει την άνοιξη μέχρι τις αρχές του καλοκαιριού. Από τα άνθη του βγαίνει εκλεκτής ποιότητας αιθέριο έλαιο που χρησιμοποιείται στην αρωματοποιία.

- Τη δεκαετία του '60 η ομάδα δασοπροσκόπων Καστορείου είχε αξιόλογη δραστηριότητα. Εδώ παρελαύνει κατευθυνόμενη στο Ηρώο για την κατάθεση στεφάνου.

Το λεν' οι κούκοι στα βουνά
κι οι πέρδικες στα πλάγια,
το λέει κι ο πετροκότσοφας
μέσ' από τη φωλιά του.
Ο Γιώργης πέρα πέρασε
ο Γιώργης πέρα πάει,
πάει να βαφτίσει ένα παιδί
να κάμει έναν κουμπάρο,
να ντο 'χει ο Γιώργης πέρασμα
να βλέπει τις κουμπάρες.

Σταυρούλα Μιχαλοπούλου

Να 'μουν ελιά στα Σάλωνα
και κλήμα στη Βοστίτσα,
να 'μουν και στην Αράχωβα
δραγάτης στα κορίτσια.
Να 'χω φωλιά στον Παρνασσό
και στο Μοριά λημέρι,
να φέρνει ο βλάχος το ψωμί,
βλαχούλα το χαμπέρι.

Σταυρούλα Μιχαλοπούλου

Ξεκίνησ' η λεβεντουριά
κι όλα τα παλικάρια
καράβιν αρματώνουνε
νύφη να πα, να πάρουν.
Κι απ' τα τραγούδια τα πολλά
κι απ' τα πολλά ντουφέκια
Αναταράχτη η θάλασσα
Κι έσπασε το καράβι.

Αντώνης Τσίπουρας

Σε είδα να κλαδεύεις μια τριανταφυλλιά
και κράταγα τη σκάλα, ν' ανέβεις πιο ψηλά.
Κι από τότε κοπελιά μου, τίκι τακ τακ τακ
κάνει η καρδιά μου.
Σε είδα να κλαδεύεις σ' ένα ψηλό δεντρί
Κι αυτό που είδα φως μου δεν το 'χα ξαναδεί.
Κι από τότε κοπελιά μου, τίκι τακ τακ τακ
κάνει η καρδιά μου.

Αντώνης Τσίπουρας

Δημιουργήματα- Καλλιτεχνήματα του Κ. Σγούρδα

Κείμενο Ελ. Βλαχογιάννη, φωτογραφίες Κ. Σμυρνιού, Ελ. Βλαχογιάννη

Στην Πελλάνα, ένα απόγευμα προς το τέλος του Καλοκαιριού, ανεβήκαμε στα ψηλότερα του χωριού, κοντά στον Προφήτη Ηλία, για να επισκεφτούμε το σπίτι του Κώστα Σγούρδα. Ο Κώστας, γεννήθηκε στην Πελλάνα και δραστηριοποιήθηκε επαγγελματικά στη Σπάρτη ως επιχειρηματίας και άριστος τεχνίτης μαρμαροκατασκευών και μαρμαροτεχνικής. Άνθρωπος δραστήριος ασχολήθηκε και με τα κοινά και τα προβλήματα του τόπου του. Διατέλεσε επί

δύο τετραετίες Πρόεδρος της Κοινότητας Πελλάνας (1987-1994), μετά Δημοτικός Σύμβουλος (2002-2006) και για δύο χρόνια Αντιδήμαρχος στον Καποδιστριακό Δήμο Πελλάνας (2004-2006). Την καλλιτεχνική του επιδεξιότητα που είναι απόρροια και της άριστης γνώσης της τέχνης της μαρμαροτεχνικής και γλυπτικής τη γνωρίσαμε για πρώτη φορά κατά τη συμμετοχή του στην εικαστική έκθεση, που είχε πραγματοποιηθεί στο Καστόρι στα πλαίσια των εκδηλώσεων του πολιτιστικού τριημέρου, το

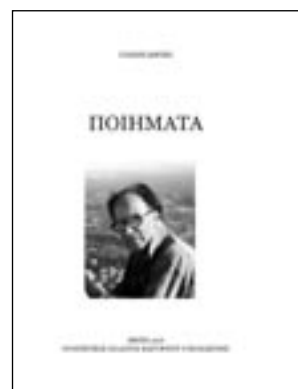
Καλοκαίρι του 2013. Τα εκθέματά του αριστοτεχνικά δουλεμένα και μορφοποιημένα από μάρμαρο, πέτρα, αλλά και ξύλο απέσπασαν τον θαυμασμό των επισκεπτών. Στο σπίτι του μας υποδέχτηκε στην ολάνθιστη και καταπράσινη αυλή του, που ήταν στρωμένη με μαρμάρινες πλάκες, τοποθετημένες σε σχηματισμούς και διακοσμημένη με δικά του έργα, πραγματικά έργα τέχνης. Είναι το ησυχαστήριό μου, μας είπε με καμάρι, και μας έδειξε μια πέτρα στην οποία είχε χαραξίσει «ο παράδεισός μου,

Βιβλία

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΡΖΗΣ
ΠΟΙΗΜΑΤΑ:
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΥ Ο ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ
ΑΘΗΝΑ 2016

Με ιδιαίτερη χαρά και συγκίνηση παρουσιάζουμε σε βιβλίο το έργο του Καστανιώτη Γιάννη Κορζή, ένα έργο που κατέγραφε συστηματικά σε φύλλα χαρτιού και έτσι χειρόγραφο παραδόθηκε σε μας από

την οικογένειά του. Είναι ποιήματα, θρύλοι και παραδόσεις και αναφέρονται όλα στο Καστόρειο, τον τόπο που γεννήθηκε και στον οποίο επέστρεφε συχνά.

Το Καστόρι είναι ο καμβάς πάνω στον οποίο πλέκονται στοιχεία της καθημερινής πραγματικότητας με στοιχεία μυθικά για νεράιδες και παραδόσεις αλλά και προσωπικές εξομολογήσεις και εκμυστηρεύσεις. Γράφει για τους θρύλους και τα παραμύθια, τα πανηγύρια και τα ξεφαντώματα της Αποκριάς και τις φωτιές στ' αλώνια. Η ποιήσή του είναι το ξεχείλισμα της ψυχής του, μια ευαισθησία που γεννά νέα ευαισθησία. Έγραφε για να κρατήσει τη φωνή της χαράς του ή της λύπης του, της πίκρας ή της ελπίδας της ανάκτησης.

Η ζωντανία του στις περιγραφές της φύσης ξεφονιάζει. Ζωντανεύει τον κόσμο του χωριού, την ομορφιά του βουνού και του δάσους με τον λαϊκό 15σύλλαβο, το στίχο των δημοτικών μας τραγουδιών και το ντόπιο γλωσσικό ιδίωμα.

Μέσα από τα ποιήματά του προβάλλουν σαν πίνακες τα αγαπημένα τοπία του χωριού (ο Αϊ- Μάμας και το μυλαύλακο, ο Αϊ Λιας, η Τίκλα, ο Αϊ Γιάννης στο βουνό, η Λουσίνια).

Πλούσιο και το λογογραφικό έργο μέσα στα ποιήματα του Κορζή. Ένας θησαυρός πληροφοριών για τις αγροτικές δουλειές –το μάζεμα της ελιάς, ο τρύγος, το όργωμα και σταθερή η εικόνα του αλωνιού στα ποιήματά του. «Σκληρές εικόνες της ζωής κάπως ξεχασμένες, αλλά ευλογημένες» Αλλά και πλήθος πληροφορίες για τα βότανα και τα αγριολούλουδα της περιοχής.

Μέσα από τους στίχους του ζωντανεύουν τα παλιά παιχνίδια: η τίκλα, ο τόκας, το τοιγάκι, τα σκλαβάκια ή αμπάριζα, το λουρί της μάνας, η γουρουνίτσα και ο πετροπόλεμος. Ζωντανές περιγραφές για το πανηγύρι του Αϊ Μάμα- όσοι το έζησαν, νομίζουν ότι ξεφυλλίζουν ένα άλμπουμ με παλιές φωτογραφίες. Αλλά και για την ξενιτιά έγραψε ο Κορζής και για τους πρόσφυγες έγραψε με συμπάθεια και αγάπη («Το Καστρί-Νέα Λιβερά»).

Ευχαριστούμε την οικογένεια του ποιητή που μας εμπιστεύτηκε το έργο του και χαιρόμαστε ιδιαίτερα που συμβάλλουμε να γίνει ευρύτερα γνωστό.

Β. Κ.

το όνειρο μου, επετεύχθη το 1980».

Κάτω στο δάπεδο μαϊανδροί, δικέφαλοι αετοί, ο Ήλιος της Βεργίνας, μαρμάρινες πλάκες εγχάρακτες, ζωόμορφες και ανθρωπόμορφες απεικονίσεις, πάνω στο τραπέζι μικρά γλυπτά αντικείμενα διακοσμητικά ή χρηστικά από μάρμαρο, πέτρα και ξύλο, όλα δουλεμένα με το χέρι. Πέρα από το μάρμαρο ασχολείται το ίδιο και με την πέτρα, ακόμη χρησιμοποιεί το γύψο και το μπετόν με καλούπι, υλικά που πρώτα στη φαντασία του και μετά στα χέρια του παίρνουν μορφή. Ασχολείται και με την ξυλογλυπτική αξιοποιώντας το ξύλο ή τη ρίζα δέντρων ακόμα και τη ρίζα των καλαμιών. Φτιάχνει περίτεχνες μα-

Μικρές πληροφορίες για τη ζωή των κατοίκων της περιοχής της Καστανιάς

Συλλογή πληροφοριών- επιμέλεια κειμένων: Ε. Βλαχογιάννη

Επειδή, πολλά κοινωνικά θέματα, αλλά και άλλες εκδηλώσεις, μάς διαφεύγουν ή δεν τα μαθαίνουμε έγκαιρα, παρακαλούμε τους αναγνώστες μας και μέλη μας, να μας ενημερώνουν για τα συμβαίνοντα, είτε μέσω των ανταποκριτών μας, είτε, απευθείας, σε μας τους ίδιους.

ΑΦΙΞΕΙΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Από Αμερική ήλθαν ο Νίκος Χίος του Σωτηρίου με τη φίλη του Ντομνίκ και ο Ευστράτιος Χίος του Χαράλαμπος για να υπηρετήσει τη στρατιωτική του θητεία.

Από Αυστραλία ήλθε ο Νικήτας Μουτής του Νικολάου και της Βασιλικής.

Από Καναδά ήλθε το περασμένο Καλοκαίρι η Άννα Κατσαρού κόρη του Χρήστου Μουτή με τον σύζυγό της Γεώργιο Κατσαρό και τον γιό τους Ηλία

ΓΑΜΟΙ

Η Δήμητρα Δάνου του Παναγιώτη και ο Δημήτρης Λαφογιάννης του Χρήστου παντρεύτηκαν στις 21/01/2017 στον Ι.Ν. του Αγίου Σπυριδώνα στη Σπάρτη.

Στους νεόνυμφους ευχόμαστε να ζήσουν ευτυχισμένοι με καλούς απογόνους.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Η Μαρία Κραμποβίτη του Παναγιώτη και ο Χρήστος Περγίτης του Δημητρίου απέκτησαν στις 17/07/2016 το πρώτο τους παιδί, ένα κοριτσάκι.

Η Μαρία και ο Παναγιώτης Χαρόπουλος του Νικολάου απέκτησαν στις 21/09/2016 το τρίτο τους παιδί, ένα αγοράκι.

Η Ευγενία Ούτσικα και ο Κώστας Συκαράς του Ιωάννη απέκτησαν στις 01/10/2016 το πρώτο τους παιδί, ένα αγοράκι.

Η Ιωάννα και ο Δημήτρης Καράγιαννης του Αριστοτέλη απέκτησαν στις 21/12/2016 το τρίτο τους παιδί ένα αγοράκι.

Ευχόμαστε στους γονείς να τους ζήσουν τα νεογέννητα και να είναι καλότυχα και ευτυχισμένα στη ζωή τους.

ΠΕΝΘΗ

Ο Σπύρος Κωνσταντάκης του Νικολάου πέθανε στην Αθήνα τον μήνα Νοέμβριο 2016 σε ηλικία 64 ετών

Ο Νίκος Μανεσιώτης του Γεωργίου σύζυγος της Ρηγούλας Αρφάνη πέθανε στη Θεσσαλονίκη στις 31/12/2016 σε ηλικία 81 ετών.

Ο Ευστράτιος Αλειφέρης του Ηλία πέθανε στις 05/01/2017 στο Ναύπλιο σε ηλικία 77 ετών.

Ο Χαράλαμπος Κουτσουμπός του Βασιλείου πέθανε στο Καστόρειο στις 11/01/2017 σε ηλικία 92 ετών.

Η Φρόσω Δημητρακάκη-Βύρη του Σταύρου πέθανε στις 20/01/2017 στην Αθήνα σε ηλικία 87 ετών.

Ο Ματθαίος (Μάκης) Μερκεουλίας του Πανάγου πέθανε στις 22/01/2017 στη Σπάρτη σε ηλικία 75 ετών.

Η Χριστίνα Καραλέμα του Νικολάου πέθανε στη Γερμανία στις 23/01/2017 σε ηλικία 76 ετών.

Ο Νίκος Ρουμेलιώτης του Ιωάννη πέθανε στον Καναδά στις 02/02/2017 σε ηλικία 81 ετών.

Ο Γεώργιος Κεμερίδης του Φιλίππου πέθανε στις 22/02/2017 στην Αθήνα σε ηλικία 80 ετών.

Ο Τάκης Παπαδόπουλος του Χαράλαμπος (Ταχυδρόμος στο Ταχυδρομείο Καστορείου) πέθανε στις 22/02/2017 στην Αγόριανη σε ηλικία 60 ετών.

Η Γιαννούλα Δαγριτζίκου του Κωνσταντίνου πέθανε στις 24/02/2017 στη Σπάρτη και κηδεύτηκε στο Καστόρειο σε ηλικία 90 ετών.

Ο Παναγιώτης Παναγιωτόπουλος του Ιωάννου πέθανε στις 27/02/2017 στην Μπρουσάκα Καστορείου σε ηλικία 90 ετών.

Συλλυπούμαστε τους οικείους και τους ευχόμαστε την από Θεό παρηγοριά.

Δυστυχώς το 2016 ο Πολυδεύκης κατέγραψε 31 θανάτους και μόνο 20 γεννήσεις.

Με πολύ μεγάλη συγκίνηση παρακολουθήσαμε στις 20 Νοεμβρίου 2016 το μυστήριο της βάπτισης των συμπατριωτών μας Βίκτορα και Ελεονόρας Περίση. Αμέσως μετά τη βάπτισή τους ακολούθησε ο χριστιανικός γάμος τους. Τα δύο μυστήρια ευλόγησε ο Πρωτοσύγκελος π. Γεώργιος Μπλάθρας στον Μητροπολιτικό Ναό της

Ευαγγελιστριάς στη Σπάρτη. Ανάδοχοι και κουμπάροι ήταν ο Σταύρος Μαυρομάτης και η σύζυγός του Παναγιώτα (το γένος Κουτρομπή). Οικονομικοί μετανάστες από την Αλβανία ο Βίκτορας και η Ελεονόρα εγκαταστάθηκαν στο Καστρί και εντάχθηκαν στην μικρή μας κοινότητα. Έχουν αποκτήσει δύο κοριτσάκια τη Βαρβάρα και τη Λυδία, τις οποίες είχαν βαπτίσει αμέσως μετά τη γέννησή τους. Ευχόμαστε σε όλη την οικογένεια να ζήσουν ευτυχισμένοι στο διάβα της ζωής τους με την ευλογία και την αγάπη του Χριστού μας.

Η Χάρη Σπ. Ρέμπελου ανέλαβε φιλοκερδώς την επιδιόρθωση δύο παραδοσιακών στολών του Συλλόγου μας.

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Πολυδεύκης διέθεσε το ποσό ύψους 190 ευρώ για την αγορά των υλικών για τη βαφή των κελιών της Ι.Μ. Καστρίου. Τις εργασίες της βαφής ανέλαβαν τα μέλη του Συλλόγου Φύλων του Ταυγέτου «ΛΟΥΣΙΝΑ».

Για τον εξοπλισμό του Κέντρου Νεότητας, στο κτήριο της εκκλησίας στην πλατεία, η Μαρίνα Τσίγλη – Γιαννακάκη πρόσφερε έναν προβολέα και ο Γιώργος Κουτρομπής μία βιβλιοθήκη. Ε.Β.

ΧΟΡΗΓΟΙ

GENOVEZOS JOHN	13,5
GERMANOS JIM	10
GILPIDIS E.	13,5
HARALAMPAKOS P.	13,5
MORAITIS JIM	13,5
KAKAFLIKAS JIM	13,5
TRIANTAFLAROS M.	13,5
LIAKOPOULOU AG.	20
ΓΕΩΡΓΑΡΗ ΣΤΕΛΑ	15
ΑΙΔ.ΜΠΛΑΘΡΑΣ Γ.	50
ΜΠΑΡΟΥΝΗ ΒΙΚΥ	50
ΚΟΡΑΚΙΑΝΙΘΗ ΒΑΣ.	40
ΛΑΖΑΡΗΣ ΘΕΟΦ.	100
ARFANIS COSTAS	15
THEOFILOPOULOS M.	15
PANAGAKIS CHR.	60
NIKITAKI GAR.	20
ΤΖΟΥΒΕΛΗΣ ΔΗΜ.	20
ΛΥΡΑΝΤΖΗ ΓΕΩΡ.	5
ΑΝΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ Γ.	20
ΣΚΑΦΙΔΑΣ ΚΩΝ.	50
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΑΝ.	20

ΠΑΝΤΑΖΗΣ ΜΑΚΗΣ	35
ΓΚΙΝΗ ΣΤΑΜΑΤΙΝΑ	15
VASILAS ANGELA	12
CANJAVELOS DIM.	12
ALIFERIS SAM	12
ALIFERIS NICK	12
ZAFIROS KATHI	12
SKIADOROULOS ANG.	12
GERMANOS STAN	12
KOUTROUBIS G. AUS.	43
VAROUTSOS G.	12
DALIOURIS G.	12
VAROUTSOS NICK	12
VAROUTSO HLIAS	12
OREA ELENI	12
Stavroula Pantos	12
KARATZAS CHR.	12
GENOVEZOS SOFIA	12
Kon Laganas	12
KAREN CHIOTI	250
ΜΠΑΣΚΟΥΡΕΛΟΣ Γ.	5
ΛΙΑΠΗ ΠΟΤΟΥΛΑ	20
ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ ΓΕΩΡ.	20
ΓΕΩΡΓΑΤΣΟΣ ΚΩΝ.	35
ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ ΜΑΡΓ.	45
ΠΕΙΜΑΝΙΔΗΣ Γ.	25

Στις 5 Μαρτίου ο Σύνδεσμος των εν Αττική Λακεδαιμονίων διεξήγαγε στο γραφείο του Συνδέσμου Γενική Συνέλευση και αρχαιρεσίες για την ανάδειξη νέου Δ.Σ. Πρόεδρος του νέου Διοικητικού Συμβουλίου αναδείχθηκε για δεύτερη συνεχόμενη θητεία ο επιφανής Δικηγόρος και συμπατριώτης μας κ. Δημήτριος Καστάνης. Στον Πρόεδρο και τα μέλη του νέου Δ.Σ. ευχόμαστε καλή θητεία και επιτυχία στο έργο τους. Ε.Β.

ΝΙΚΟΣ Κ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥΛΑΣ
ΑΚΙΝΗΤΟΡΟΣ

ΛΥΚΟΥΤΡΙΟΥ 121 \ 251 00 \ ΣΠΑΡΤΗ \ Κω. 6974739799
ΤΗΛ. 27310 26265 \ FAX: 27310 26811
e-mail: dimitrakou.nikos@otenet.gr

PJK
Real Estate

Παναγιώτης Κούσουλας
Real Estate services, Σπάρτης

Εκτιμήσεις Ακινήτων
Σύμβουλος Επενδύσεων

Msc International Real Estate
mob.: +30 6947931327
www.pjk.gr
e-mail: info@pjk.gr

ΤΖΩΡΤΖΑΚΗΣ - ΖΑΓΑΝΑ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ - ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΑ
ΕΡΓΑΤΙΚΑ - ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΑ
ΜΕΛΕΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ

Γκορτσολόγου 61, τ.κ. 23100, Σπάρτη
Τηλ.: 2731 100787, fax: 2731 100788,
κιν. 6947 775869
email: tzortzakis.zagana@gmail.com

ΣΤΡΑΤΗΣ ΓΙΑΝΝΙΤΣΑΣ
Χειρουργός Κτηνίατρος
Μεταπτυχιακό Δίπλ. Χειρουργικής
Παν. GUELPH Καναδά

Χειρουργικό
Μικροβιολογικό
Ακτινολογικό
Οδοντιατρικό

ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ:
10:00 - 1:00 (πρω) & 6:00 - 9:00 (απόγευμα)

Ελ. Βενιζέλου 4, 166 75 Πυλώδα - τηλ. 210.9647.747
τηλ. ανάγκης: 6944.943.634

Τζάκια - Ψισταριές - Επενδύσεις - Πέτρα

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΚΟΥΝΗΣ

Γορδένιος 11 - ΚΙ ΠΟΥΠΟΛΗ - τηλ.: 210 5014594 - 6977672646

ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΘΕΡΜΑΝΙΣΗΣ

Διανομή για Όλους
Καστόρι

ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ

τηλ. 57747
οικ. 22217
κιν. 6942 407789

Sparta, Laconia & Kissamos, Chania
Greece

PANAGIOTIS MANIATAKOS
photographer

MANIATAKOS PHOTOGRAPHY
WEDDINGS, EVENT, PORTRAITS & MORE

+0030) 6939 549863
+0030) 2731 400573

maniatakosphoto@gmail.com

Το μπαλκόνι του Ταυγέτου
Ξενοδοχείο ★★

Γεωργίου Λακωνίας
τ.κ. 23059

τηλ: 27310 61062
fax: 27310 61063
e-mail: info@taygetosbalcony.gr
www.taygetosbalcony.gr

Taygetos
Balcony
Hotel

www.taygetosbalcony.gr 030 2731061062

Envotas Clean

Καθαρισμός:
Δερμάτινα
Μοκέτες
Σαλόνια - Χαλιά
Στρώματα

Λυκούργου 30, Σπάρτη ~ Τηλ. 27310 21349

Το
Καστόρι
Ξενοδοχείο

Ευαγγελία Νικολοπούλου
Καστόρι Δήμου Πελλάνας - Λακωνία - Σπάρτη
ΤΚ 23100,
τηλ: 27310 57118, 6909482756, fax: 27310 57205
www.kastorihotel.com - www.focusgreece.gr
email: info@kastorihotel.com

Δράσεις δ' τριμήνου 2016

Υποδομές

-Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος καθαρίσαμε και συντηρήσαμε την διαδρομή του Καστόρειου Ημιμαραθώνιου, για την άσπογη διεξαγωγή του. Ευχαριστούμε τον φίλο Γιάννη Αρφάνη, του πολιτιστικού συλλόγου «Πολυδεύκης» για την βοήθειά του στην σήμανση της διαδρομής.
-Συνεργείο του συλλόγου καθάρισε το μονοπάτι από το νταμάρι μέχρι τον Αη-Λιά στα πλαίσια της συντήρησης και ανάδειξης των παλαιών μονοπατιών.
-Έγινε καθαρισμός του τμήματος του Φαραγγιού από Μαρμαρογέφυρο-Γέφυρα Καστορείου-Πηγές Πισαγιάννη-εκκλησιάκι Λουκά στο Βρυσιώτικο-Καμάρι.
-Τοποθετήθηκε συρματοσχοινο ασφαλείας στα στενά στο Φαράγγι των Μύλων. Κρίθηκε επιβεβλημένη η τοποθέτησή του, λόγω της μεγάλης ολισθηρότητας του πεδίου τον περισσότερο καιρό.
-Χρηματοδοτήσαμε την αγορά των υλικών για την κατασκευή πέργκολας στον Άγιο Μάμα. Η κατασκευή έγινε με την ευγενική χορηγία της εταιρίας των συμπατριωτών μας αδελφών Βλαχάκη, τους οποίους ευχαριστούμε θερμά για την προσφορά τους αυτή.

Δράσεις – Κοινωνική προσφορά

-Με μεγάλη επιτυχία διοργανώσαμε και φέτος τη Γιορτή της Μπουκουβάλας στις 26 Νοεμβρίου, με συμμετοχή μεγάλου αριθμού επισκεπτών από όλη τη χώρα.

Εξορμήσεις

-στις 2/10/2016 συνοδεύσαμε πολύπληθη ομάδα πεζοπόρων στο Φαράγγι των Μύλων.
-στις 13/11/2016 και 26/11/2016 συνοδεύσαμε πάλι πολυπληθείς ομάδες πεζοπόρων από την Αθήνα, στο Φαράγγι των Μύλων.
-στις 20/11/2016 συνοδεύσαμε τους φίλους συνορειβάτες του Π.Ο.Α. στη διάσχιση από Μονή Ζωοδόχου Πηγής-Γουρνίτσα- Άνω Χώρα Βορδόνιας.
-στις 5/12/2016 συνοδεύσαμε τον καθηγητή Claudio di Russo του Πανεπιστημίου της Ρώμης, που μας επισκέφθηκε εκ νέου, σε σπήλαιο στους πρόποδες της Ξεροβούνας σε εξερεύνηση σπηλαιόβιων εντόμων.
-στις 19/11/2016 πραγματοποιήσαμε με φίλους του ΕΟΣ Σπάρτης, ανάβαση direct από Σουστιάνους προς την κορυφή Γούβες (1.852μ.) της Ξεροβούνας.

Παρακαλούνται όσοι φίλοι θέλουν να βοηθήσουν στις δράσεις του συλλόγου, να επικοινωνούν με τον Κώστα Λαγανά στο τηλ. 6974098419.

Κων. Χ. Λαγανάς

Εικόνες από τη φύση μας

ΣΜΙΛΑΞ

Η ΤΡΑΧΕΙΑ

(ΑΡΚΟΥΔΟΒΑΤΟΣ)

Αναρριχτικό φυτό, δίοικο, κοινό σε φράχτες και βατιώνες. Βλαστός αγκαθωτός, φύλλα βελονοειδή-καρδιοειδή και άνθη εύοσμα

σε αποχρώσεις ρόδινου, κίτρινου και πράσινου.

Οι καρποί είναι ράγες, κόκκινες σε τσαμπιά, πολύ διακοσμητικές.

Φωτο: Βασ.

Λαγανάς

Κείμενο: Κων.

Λαγανάς